

ERDÉSZETI LAPOK

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

K Ö Z L Ö N Y E.

Kiadó:
Az Országos Erdészeti-Egyesület.

Szerkesztő:
Bedő Albert.

Megjelenik minden hónapban.

Huszonnegyedik évfolyam. IX. füzet. 1885. Szeptemberhó.

Előfizetési díj egy évre 8 frt. Az Országos Erdészeti-Egyesület azon alapító tagjai, kik legalább 150 frt alapítványt tettek, valamint a rendes tagok is a 8 frt évi tagsági díj fejében, ingyen kapják. Oly alapító tagok, kik 150 frtnál kevesebbet alapítottak 3 frt kedvezményi árért járathatják.

Szerkesztőség és kiadóhivatal Budapest, Tisza u. 21. szám, II. emelet.
A lap irányával nem ell **Erdészeti Lapok** *díjért közöltnék.*
1885. 24. évf. 9. füzet

Gróf Tisza Lajos az Országos
Erdészeti Egyesület es közgyűlésén.

Miután az egyesület múlt évi közgyűlés óta lefolyt idő alatt, részletes tájékozást nyújtand a felolvasandó titkári jelentés, részemről elégnek tartom ezuttal átalánosságban azt megemlíteni, hogy múlt évi tevékenységünkben is ugyanazon irányelveket követtük s a jövőben is azokat kívánjuk szem előtt tartani, melyeket a múlt évben tartott pécsi közgyűlést megnyitó beszédemben hangsúlyozni szerencsém volt.

Nevezetesen kiegészíteni óhajtjuk társadalmi és testületi uton azt a tervszerűen szervezett, erélyes és nagyszabású munkásságot, melyet a törvényhozás által néhány év előtt — részben éppen egyletünk apostolkodása folytán — teremtett alapon a kormány újabb időben megindított, s melynek eredményét már is láthatjuk azon érdeklődésben és azon pezsgő életben,

mely az erdőgazdaság emelése körül lassanként még azon körökben is nyilvánulni kezd, hová a kormány keze közvetlenül el nem érhet.

Ezen eredményről legszembeötlőbb tanúságot tehet a folyamatban levő országos kiállítás, melyet bizonyára közgyűlésünk tagjai is behatóan tanulmányozni fognak e napokban. Az a kép, melyet e kiállításon az erdészeti nyujt, mint mindenkire, a ki a közgazdaság ezen ága iránt közvetlen érdekel viseltetik, bizonyára ő rájuk is kedvező benyomást fog gyakorolni. Örömmel fogják tapasztalni, mily becses tőkét képvisel Magyarország termőföldjének az a része, melynek minőségben és használhatóságban kitűnő termékeit valóban gazdag változatban mutatja be kiállításunk.

És a mi a természet által nyujtott becses termékek szemléleténél még örvendeztetőbb, világos jeleit, sőt csalhatatlan bizonyítékait fogják látni mindenütt úgy az öntudatos törekvésnek és belátásnak, mely az erdők értékének megbecsülésében, fentartásában és gondozásában nyilvánul, mint a szakértelemnek, gyakorlott és szervezett munkának, mely immár nálunk is elismerésre méltó módon kezd érvényesülni úgy a nyers anyag termelésénél, mint annak értékesítésénél, a faiparnál és kereskedelemnél.

Erdészetiünk állapota ugyan még távol van attól, hogy országszerte rendezettnek volna mondható, de a haladás, melyről a kiállítás ebben az irányban is tanuskodik, meglepő még azokra nézve is, kik az utóbbi évek munkásságát részleteiben ismerték. És e kiállítás épen azért maradandó becsü lesz, mert sok tanulsága mellett ösztönül fog szolgálni a tovább haladásra.

Az érdem oroszlánrésze természetszerűleg az államot és az állami erdészeti illeti meg, melynek vezetői ez által is újabb elismerésre szereztek jogczimet, a tisztai kar pedig,

mely a felülről jövő impulsust megértette s annak odaadó tevékenységgel megfelelni igyekezett és sikeresen meg is felelt, újabb bizonyosságot tett arról, miszerint úgy értelmessége és szakműveltsége, mint hivatali buzgalma teljesen méltóvá tesz arra, hogy szerény anyagi helyzetének javítására, illetőleg a többi ágazatokban szolgáló állami tisztviselők helyzetével való arányosítására annak idején az illetékes körök figyelme felhívassék.

De ha az elsőség munkában és sikerben az állami erdészetet illeti is meg, méltó rész illeti meg elismerésünkből a nagyobb magán uradalmakat, sőt a közép és kisebb erdőbirtokos osztályt is, melyek mind tevékeny részt vettek a siker előidézésében, tanuságot szolgáltatva ez által arról, hogy az erdőt főuraink és általában az erdőbirtokos osztály is értéke szerint kezdi becsülni s nem csak kizárólag a vadászat kedvéért áldoz érdekében.

És megilleti az elismerés azon, a kiállításon részt vett iparosokat és kereskedőket is, kik a nyers anyagnak okszerű feldolgozása és a világpiacra vitele által, az erdőbirtokosnak módot nyújtanak az erdeiben fekvő tőke kihasználására s ez által győzik őt meg legszembeeszekőbbben annak értékes voltáról, s arról, hogy tehát valóban érdemes és a tulajdonosoknak valóban jól felfogott érdekében van, erdőbirtokukat okszerűleg kezelni.

Egyesületünkre nézve mindenesetre ez a tanulsága a legörvendetesebb az országos kiállításnak, mert arra a reményre jogosít fel, hogy erdőgazdasági viszonyaink fejlődésével a közvetlenül érdekelt erdőbirtokosok is hova tovább nagyobb számmal fognak résztvenni közhasznú munkásságunkban, szaporítván sorainkban azoknak számát, kik kezdettől fogva velünk együtt küzdöttek erdészeti viszonyaink emelése érdekében. Elöl járt ezek között a Lónyay-család egyik kimagasló alakja,

néhai Lónyay Gábor, ki közhasznu tevékeny életét 80 éves korában mult hó 5-én fejezte be.

Egyike volt ő a közélet azon soha meg nem szünő tevékenységü munkásainak, kik a kora ifjuságtól kezdve késő vénységükig az ország jólétén, a közérdek előmozdításán fáradoznak, kiket nemcsak a nagy politikai kérdések érdekelnek, de a ki az elsők közt volt, kik felismerték, hogy a nemzet gazdasági viszonyainak fejlesztése a nemzet fennállhatásának és önállóságának egyik emeltyüje.

Bár kora fiatalságától kezdve élénk részt vett a politikai élet mozgalmaiban, előszeretettel foglalkozott mindig a közgazdasági ügyekkel, s egy időben különösen a mezőgazdaság terén oly érdemeket szerzett, melyekért a magyar gazdasági egyesület elismerésül előbb alelnökévé, később elnökévé választotta.

Abban az időben, amelyre Lónyay munkásságának java része esik, az erdőgazdaság ugyszólván pályáiban volt még, mód és alkalom nélkül, hogy annak felemelése érdekében kezdeményező lépések tétessenek. De hogy az érdeklődés, ezen tőle távolabb eső működési kör iránt is meg volt benne, mutatja az, hogy mindjárt kezdetben csatlakozott azon mozgalomhoz, mely az ország erdőgazdasági ügyeinek felvirágoztatását tűzte ki czélul s résztvéve az országos erdészeti egyesület megalakításában, 1868-tól kezdve mostanáig buzgó választmányi tagja maradt. Élte utolsó éveiben, midőn egymás után következő családi veszteségek sűrű csapásokkal sujtották szivét, lassanként visszavonult a közélet teréről, de még nem régen is meglátogatta gyűlésünket, s azok, a kik jelen voltak, emlékezhetnek még, mily meleg érdeklődéssel szólalt fel a községi erdők ügyében, melyeknek pusztítását megakadályozni kívánta.

A közhasznú munka egyik veteránját veszttette benne tehát egyesületünk is. Azt hiszem, hogy általános helyesléssel fogok találkozni, ha ezen — elhunytá óta első közgyűlésünkben indítványozom, miszerint elhalálozása felett érzett fájdalomnak és részvétünknek jegyzőkönyvileg és a gyászoló családhoz intézendő iratban kifejezés adassék.

Be kell továbbá jelentenem, hogy az elnökséghez intézett leveleik útján Bánffy Béla gr. az egyesületi másodalelnökségről, Károlyi Tibor gróf pedig a választmányi tagságról, részint családi körülmények, részint elfoglaltatásuk s egyletünk székhelyétől időnkénti huzamosabb távollétük indokából lemondottak.

Ez idő szerint tehát az igazgató választmány soraiban három hely van üresedésben. Ezeknek betöltésére hívja fel tárgysorozatunk 3-ik pontja a közgyűlést.

Végül meg akarom pár szóval említeni, hogy egyesületünk rég táplált óhaja, hogy saját székházában helyezkedhessenek el — a teljesedéshez közeledik s reményem, mint erről a titkári jelentésből meg fog győződhetni a t. közgyűlés, hogy a jövő évi közgyűlésünket már saját székházunk termeiben fogjuk tarthatni, s nem leszünk kénytelenek továbbra is az országos gazdasági egyesületnek, eddig különben mindig teljes készséggel és collegialis szivességgel felajánlott vendégszeretetét venni igénybe. Midőn szives kötelességemnek tartom az eddig tapasztalt szivességért az egylet nevében ezuttal is őszinte és hálás köszönetünknek kifejezést adni, a közgyűlést ezennel megnyitom.

A görgényi kincstári erdők gazdasági viszonyainak leírása.

Irta: Pausinger József.

(Folytatás.)

Az eddigi kihasználási mód.

Az uradalom erdőségeiről, már az 1823. évben történt felmérés alkalmával egy állableíráshoz hasonló leírás lett szerkesztve, melyben a körülbelüli készlet is meg volt állapítva, a nélkül azonban, hogy megmondattott volna hogy és hol használtassék az ki. Tulkihasználástól akkoriban még nem kellett tartani, miután a fának igen csekély értéke volt, s évenként csak egy pár száz *m* tűzifa s kevés fenyő mûfa volt eladható.

Hogy azonban a roppant bükkfahozamnak legalább egy része értékesíthető legyen, Görgényben egy kőedény gyár, Üvegcsürt pedig egy üveghuta állíttatott fel, melyek aztán faszükségeiteket nagyobbbrészt a kásvai völgyben s az Üvegcsürt körül elterülő állabokból fedezték.

Ezenkívül a fancsali fővölgyben mintegy 4800—6000 *m*³ mûfa is termeltetett, mely a Görgényen egész Herbusig leusztatva a szász-régeni piacon árusíttatott el.

A fenyő mûfa különösen a fancsali völgy legtávolabbi részében, továbbá a Székelypatak és Laposnya völgyekben termeltetett, s miután a Görgény folyó nagyobb mérvű tuta-
jozásra akkoriban még berendezve nem volt, a hegygerinczen át Gyergyóba szállíttatott, s onnan a Maroson Magyarországba tutajoztatott.

Miután azonban a Maroson, különösen annak felső részében 30—36 *cm*-nél vastagabb törzsek már nem voltak leszál-
líthatók, a vastagabb törzsek alsó végükön mindjárt az erdön

ket oldalt a fentebbi vastagságig megbárdoltattak, s ily állapotban szállítottak le.

Hogy ezen kihasználás mily fapazarlással volt összekötve, elképzelhetjük, ha meggondoljuk, hogy a fenyőfa állabok legtöbb törzse 50—80 *cm* átmérővel birt, s így ezek a fentirt méretig mind megbárdoltattak, miáltal a fának legalább 40⁰/₀-a mint értéktelen forgács hagyatott az erdőn.

A régi vágásoknak ezen forgácsokkal fedett területei még most is láthatók, s miután sokhelyt a forgács oly vastagon borítja a talajt, hogy a természetes uton való bevetényülést lehetlenné teszi, a nagy mennyiségben szerteszt heverő galyak, törzsvégek, s nem egészen egészséges törzsek, továbbá a nagyszámban visszahagyott, most már többnyire kiszáradt vagy csúcsaszályos törzsek a kiméletlen erdőpusztítás szomorú képét mutatják, melyekben a legközelebbi fordá alatt, szép jó zárlatu állabokat felnevelni aligha sikerül.

Miután a fa, mint fennebb említettett, a gerinczeken át szállítottott, némi haszon elérése tekintetéből a használat csakis az igen magasan fekvő állabokra szorítkozott, minek folytán itt azon különös esettel találkozunk, hogy míg a völgyek aljában fekvő fenyőfa állabok még tökéletesen épek, addig az igen magasan, Gyergyó közelében fekvő erdőrészek már kihasználva vannak.

Még szomorubb sorsra jutottak a feltétlen erdőtalajon, az ugynevezett Mocsáron nőtt tölgyesek, melyekből közel 2500 hold tökéletesen kiirtva, legelővé alakítottatott át; az uradalom visszaváltása alkalmával a kincstár a volt birtokosnak ezen irtásra kiadott költségek megtérítése fejében 10.000 frtot volt kénytelen visszafizetni.

A nagy kiterjedésű, többnyire túlkoros tölgyeseknek szállítási eszközök hiányában még az 50-es években is igen csekély értékük volt, s a birtokosnak csupán makkoltatás és

legeltetés által hajtottak nagyobb hasznot, viszonyítva a bükösökhöz.

Ezen makkoltatás és legeltetés is a legkiméletlenebb módon, tekintet nélkül az állab viszonyokra, gyakoroltatott, s miután a legelő terület nagyobbitása tekintetéből még a legszebb törzsek is kivágattak, ezen akkoriban még szép tölgyesek igen meggyérite, gyors pusztulásnak néztek eléje.

Valószínűleg ezen körülmény birta rá az előbbi birtokost, hogy ezen tölgyerdőket felmérve, 80 egyenlő területű vágásra osztotta be, melyekből aztán évenként egy-egy jött kihasználás alá, a terület többi részén pedig mindenféle használat betiltatott.

Minthogy azonban a vágásnak kijelölt területek az előbbi haszonbérlok részéről semmi kiméletben nem részesítették, a tölgygyel való mesterséges utoni felujítás érdekében pedig semmi sem tétetett, az ezen vágásokban felnőtt fiatalosok, melyekre az előbbeni haszonbérlok még némi büszkeséggel szeretnek rámutatni, nagyobbrészt lágy lombfákból, bük- és elcsenevészedett tölgyсарjából állanak, melyeknek jelenleg nincs, jövőben pedig nem lesz értékük s az erdészeknek csak nagy gondot okoznak, miután helyükön e forda tartama alatt jobb és jövedelmezőbb állabokat alkotni alig lesz lehetséges.

Usztatandó tűzifának csak a fővölgy közvetlen közelében lévő lejtők lettek tarvágás utján kihasználva, tekintet nélkül a szélveszély- és bevetényülésre, s csakis a talaj különös jó voltának, s azon körülménynek, hogy a legtöbb helyen már volt bükkserdény, köszönhető, hogy a területek nagyobb része megint erdősült s itt-ott még szép, zárt fiatalost is lehet találni.

A fenyőfa állabokban a használható törzsek, tekintet nélkül a vágásmenet vagy más viszonyokra, ott a hol a vastag és vékony törzsek elegyeitve fordulnak elő, szállítás utján nye-

rettek, a többi kissé vastagabb vagy vékonyabb törzsek mind otthagytak, vagy ha egy-egy le is vágatott s kitünt, hogy csak a legkisebb hibája van, feldolgozatlanul a vágásban viszahagyatott.

Egyes egyenlő, középkorú állabokban a tarvágás alkalmaztatott, s legfeljebb a már előreláthatólag haszonvehetlen törzsek hagyattak vissza.

Némely, széldöntésnek igen kitett helyeken ezen visszahagyott törzsek mind kidönttetek, vagy a hirtelen szabad állásba tétel miatt elhaltak, a vágásterületek pedig annyira benőttek hasznavehetetlen cserjékkel és fanemekkel, hogy azoknak értékes állabokká való átalakítása csak nagy költséggel lesz keresztülvihető.

Midőn 1870-ben ezen uradalmat az erdőkinestár átvette s meggyőződött arról, hogy a bükkfaállabok nagyobb része még teljesen jó állapotban van, s a túlkoros fenyőfaállabokban nagymennyiségű készlet fölösleg mutatkozik, melynek folytonos értékcsökkenése mielőbbi gyors kihasználásra int, tekintve ezen készletek nagy értékét, azon meggyőződésre jutott, hogy belterjes gazdálkodás mellett ezen erdőségek szabályszerű kihasználása csak úgy lesz lehetséges, ha vízi szállító eszközök építtetnek, illetőleg, ha a vízi utak szabályoztatnak.

Diwald Adolf volt ministeri tanácsos ur előterjesztése folytán, ki a görgényi erdőségeket még 1870-ben beutazván, azok berendezéséről egy igen részletes tervet dolgozott ki, a magyar kormány ezen célra, nevezetesen a Görgény folyó szabályozására, a Fancsal és Székelypatak berendezésére duzzasztók, egy geréb, faraktár, valamint utak és épületek kiépítésére 217.000 frtot engedélyezett.

A fentnevezett ministeri tanácsos ur javaslata szerint évenként: 8.424 m^3 tölgyfa, 142.200 m^3 bükkfa és 96.585 m^3 lucz- és jegenye fenyőfa lett volna termelendő, s azután

a bükkfa usztatás, a lúcz- és jegenyefenyő tutajozás és rönk usztatás útján a Herbusban felállítandó faraktárba leszállítandó.

Ezen fatömegek úgy az itteni erdőségek évi hozamához, mint pedig a termelés és szállítás lehetőségéhez képest, kétségkívül igen magasra vétettek; már azon körülménynél fogva is, hogy az itteni lakosság addig fatermeléssel nem foglalkozván, előre látható volt, miszerint a termelésnél, csusztatás, usztatás és tutajozásnál idegen munkásokat kell majd alkalmazni; végre pedig a bükk tűzifának oly nagy mennyisége az itteni vidéken el nem adható.

Tényleg a kihasználás nem is öltött oly mérveket, mint az ajánlatba hozva volt, hanem csupán 24—28.000 m^3 tűzifára és 31.600 m^3 lúczfenyő műfára szorított.

Miután már előre látható volt, hogy a fenyőfa állabokban nagyobbrészt igen nagy méretű törzsek jönnek kihasználás alá, a faszállítás tekintetéből az óriási tutajozás behozatala határozottatott el, mert a mellékvölgyeknek rövid tutajozáshoz való berendezése, azok nagy esése következtében, igen nagy költségbe került volna, s az ezen tutajozáshoz szükséges munkás személyzet sem állt rendelkezésre; az ily nagy méretű törzseknek, milyenek itt előfordulnak, rövid tutajozás útján való szállítása nem is lehetséges; a rönkusztatás ily nagy esés mellett a berendezett usztató patakok teljes elvadását vonná maga után, végre pedig, mert az óriási tutajozással kevésbé értelmes munkásokkal is aránylag nagy mennyiségű fatömeg szállítható le.

Miután azonban a tutajozás ezen módja nálunk még ismeretlen volt, s az ahhoz értő munkások hazánk más vidékén sem voltak kaphatók, elhatározottatott, miszerint 64 jól kiképzett bádeni munkás hozassék be az óriási tutajozás valódi hazájából, a Fekete erdőből, egyelőre 3 évre terjedő szerződéssel, kik az óriási tutajozás berendezésénél alkalmazva,

idevaló munkásainkat a döntési, közelítési, csusztatási, usztatási, tutajozási, valamint gúzskészítési munkálatokba bevezessék.

Miután ezen derék munkások, kik nemcsak a tutajozáshoz értenek, hanem általában az ehhez szükséges építmények elkészítéséhez, azaz a tutajozás egészen újból való berendezéséhez és működésbe hozatalához is, saját hazájukban is elég jövedelmező foglalkozást találtak, csakis különös kiváltságok és magasabb napibér ígérete mellett voltak reá birhatók, hogy hazájukból kiköltözködve, egy előttük egészen ismeretlen vidéken letelepüljenek.

Hogy e miatt a berendezés költségei sokkal magasabbra rugtak, mintha idevaló munkások alkalmaztattak volna, könnyen elképzelhető; azonban ezt kikerülni nem volt lehetséges, miután az idevaló nép a nagyobb méretű törzsek kiszállítását már előre lehetetlennek vélte s kezdetben még a legközségesebb napszamos munkálatokhoz, mint patakmeder-tisztítás, utépítés vagy fadöntéshez sem volt kapható, s így ezeknél is az idegen, drága munkásokat kellett alkalmazni

A tutajozás ezen nemének behozatala aztán nemcsak hazai, hanem idegen erdészek által is sokoldalról megtámasztott, az hozatván fel, hogy itt ép ugy, mint hazánk más kincstári erdőségeiben a talp tutajozást kellett volna behozni, melynél idegen munkásokat nem kellett volna alkalmazni, s így a berendezés bevesebbe is került volna.

Az illető tisztelt urak, kik előtt az itteni erdők viszonyai, valamint az óriási tutajozás tulajdonságai valószínűleg nem voltak eléggé ismeretesek, egészen szem elől tévesztették, hogy az itteni nagy eséssel bíró patakoknak talptutajozáshoz való berendezése sokkal többbe került volna, mint az óriási tutajozáshoz való berendezés, s a nagyméretű törzsek, melyek az egész fatömegnek $30^0/0$ -át teszik ki, talptutajozás útján nem is szállíthatók le; továbbá, hogy az utóbbinak berende-

zéséhez, ha nem is külföldi, de hazánk más vidékein lakó munkásokat kellett volna alkalmazni, s ezeknek is csak magasabb napibért kellett volna adni, miután az épen azon években nagy lendületet ért fakereskedés által előidézett nagymérvű kihasználás mellett az erdei munkások otthon is elég jövedelmező foglalkozást kaptak; végre egészen szem elől tévesztették, hogy az olyan berendezések, melyeknek keresztülvitele más országokban 50 és több évig is tartott, s százezrekbe került, még többre kell, hogy kerüljenek, ha azok 3—4 év alatt vitetnek keresztül, mintha azok fokozatosan, az ipar, közlekedési eszközök fejlődéséhez s az ezáltal nagyobbodó kereslethez viszonyítva, építtetnek ki.

Mióta a görgényi erdőségekben az óriási tutajozás behozatott, azaz 13 év alatt 13,000.000 köbláb, vagyis 410.000 m^3 lucz- és jegenye fenyő épületfa szállított ki, körülbelől 700 óriási tutajban.

A tutajozásnál, melynél kezdetben kizárólag bádeni munkások alkalmaztattak, jelenleg hat bádeni munkás kivételével, kik mint tutajvezetők szerepelnek, csakis idevaló munkások alkalmaztatnak; a guzskészítés, mely kezdetben oly nagy nehézségekkel és költséggel volt összekötve, most az idevaló lakosság egy részének egyik iparágát képezi, s a különben értéktelen, nagy számban előforduló mogyoró, és a legelőkön előforduló nyirfa suhángok értékesítését teszi lehetővé.

A patakok medrei, a sokévi tutajozás következtében; valódi csatornákká alakultak, melyeken most már az usztatás is igen meg van könnyítve; a lakosság pedig annyira be van gyakorolva az erdei munkálatokba, hogy jövőben, ha a kihasználás netalán nagyobb mérveket is öltene, idegen munkásokra nem lesz szükség.

Az erdőségeknek ezen berendezése bizonyára nagy előnyöket vivott ki, s méltánylást és elismerést érdemel, annál

is inkább, mivel ez által az állam egy új jövedelmi forráshoz, a lakosság biztos, előbb nem ismert kenyérkeresethez, a fa-kereskedelem pedig a nyers anyagnak mindinkább kevesbedő nagy méretű választékához jutott.

Ki a völgyeket azok berendezése előtt nem látta, fogalmat sem alkothat magának arról, hogy azoknak mostani állapotba való hozatala mily borzasztó nehézségek leküzdésével volt összekötve.

Görgényből Fancsalig tulajdonképen nem is volt szekérut, a mellékvölgyekbe pedig csak igen keskeny ösvényeken lehetett jutni.

A sok munkás élelmezése, míg a fancsal- és laposnyai ut kiépítettett, igen nagy nehézségekkel és költséggel járt, miután az élelmi szereket teherhordó állatokkal kellett szállíttatni, szállás tekintetében a munkások rossz állapotban voltak, miután különösen az első időben csak külön e célra épített kunyhókban, vagy pedig egy-egy régi erdei ház kicsi szobáiban 10—12-sével szállásoltattak el.

A mellékvölgyek patakmedrei széltörések és feküfák által sok helyt annyira be voltak fedve, hogy azokat látni sem lehetett; a vágásokban termelt fának közelítését pedig a hegyoldalakon heverő igen nagy méretű feküfák rendkívül megnehezítették.

A feküfának eltakarítása, melynél kezdetben az idevaló munkásokat nem lehetett alkalmazni, s így kizárólag idegen munkások által eszközöltetett, valamint a patakmedrek szabályozása sokkal több költségbe került, mint előre gondolták.

S valóban csakis a nagy kitartás s alapos képzettségnek köszönhető, hogy ezen, a viszonyoknak megfelelő életképes berendezéshez szükségelt munkálatok aránylag oly rövid idő alatt, két év alatt befejeztettek.

A fővölgy megnyitása céljából legelőször is egy ut épített ki annak egész hosszában.

Ezen utnak Libánfalvától az uradalom határáig terjedő része Libánfalva és Hodák községekből kirendelt munkások segítségével még 1871-ben lett kiépítve; az utnak másik része egész Fancsalig s azon túl tisztán kincstári költségen épített ki.

Ezzel egyidejűleg, az idegen munkások, valamint a munkálatok vezetésével megbízott erdészeti személyzet elszállásolhatása céljából, Alsó- és Felső-Fancsalban, Laposnyában és Székelypatakban munkás- és erdei lakházak építtettek.

A manipuláció főbb pontjain ezen házak emeletesek, s bennük az erdőtisztai személyzet számára szálló szobák vannak berendezve. A földszinten két nagy háló szoba s egy nagy konyha van a munkások, és egy kisebb szoba az erdőőr számára.

Az épület földszinti falai bárdolatlan, az emelet falai ellenben bárdolt gerendákból vannak felépítve.

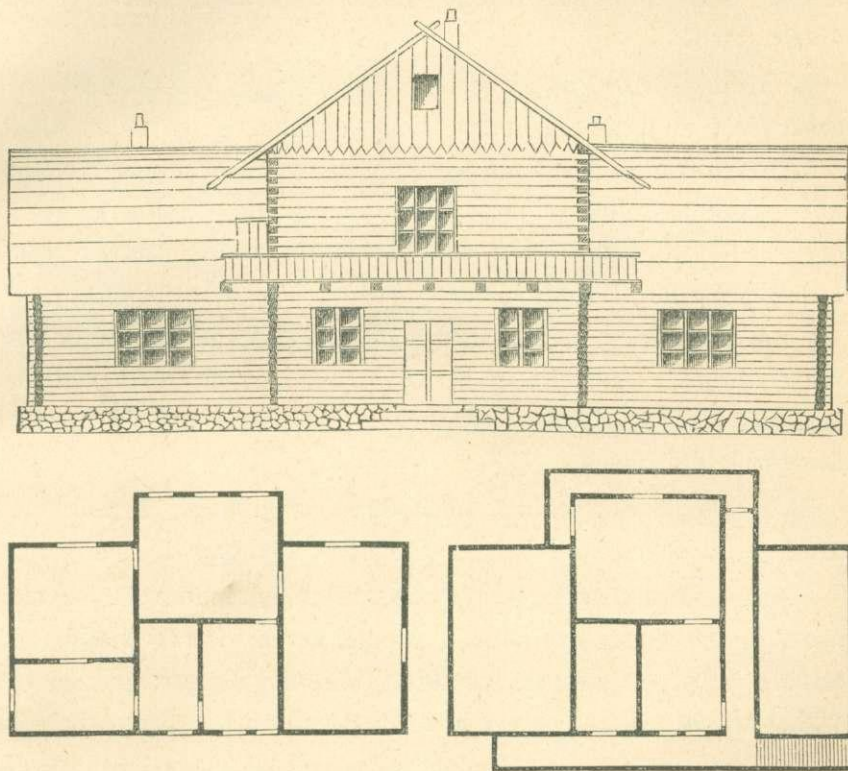
Az emeletbe vezető lépcső az épület oldalán, egy az épület csinosabb kinézése céljából épített erkélyre vezet.

Az épület fafalainak nedvességtől való megóvása céljából a fedél igen kinyuló ereszszel láttatott el.

Az I-ső ábra egy ily erdei lak alaprajzát és homlok-nézetét tünteti elő, a földszinti szobák jelenleg részint egy erdőőr lakásául, részint raktárul szolgálnak, az emeleti szobák pedig az illető erdőgondnok, valamint az erdőigazgatóság ellenőrködő személyzete számára szálló szobácul vannak berendezve.

A vízszabályozásnál a patakok medrének szabályozásán kívül még a tutajozáshoz szükségelt duzzasztók építése vált szükségessé, mivel a mellékpatakok, valamint a főfolyó víz-mennyisége a nyári és őszi hónapokban a tutajozáshoz nem elegendő.

Oly patakoknál, melyeket tulajdonképen még nem is ismerünk, s melyeken a tutajozás még nem gyakoroltatott, annak megítélése, hogy hány duzzasztó s hol építtessék, nem kis feladat, megoldása csakis a tutajozási mód sajátosságainak pontos ismerete mellett lehetséges.

1-ső ábra.

Az óriási tutajozásnál különös magas vizállás nem szükségeltetik, mivel az óriási tutaj az által, hogy sebessége nagyobb mint a vizé, maga mögött azt néha, különösen hosszú ut és magas vizállásnál, annyira felduzzasztja, hogy az reá nézve veszedelmessé is vállhatik, ezen körülménynél fogva tehát már előre látható volt, hogy az óriási tutajt a hosszú

mellékvölgyekből a fővölgybe lehozni, egy duzzasztó segélyével nem lehetséges.

Igy tehát minden berendezendő mellékvölgyben két duzzasztó építettett, egy nagyobb tartalmu, a mennyire csak a viszonyok engedték, a legfelsőbb vágások felett; s egy másik, kisebb a középrészen, a felső duzzasztó és a mellékvölgy torkolata közt.

Miután azonban a mellékvölgyek nagy esése miatt oly erős vizet adni nem lehetett, hogy ennek segélyével az óriási tutaj a sokkal szélesebb főpatakon is tovább haladhatott volna, gondoskodni kellett duzzasztókról magán a főpatakon is, s így építettett aztán még két duzzasztó a fővölgyben, egyik Laposnyán, másik Fancsalban.

A tutajok akadálytalan továbbhaladása céljából mindazon rőzsegátaknál, melyeknek hivatása a vizet egyrészt ványoló, másrészt őrlő malmokra vezetni, könnyen zárható és nyitható áttereszek építettettek.

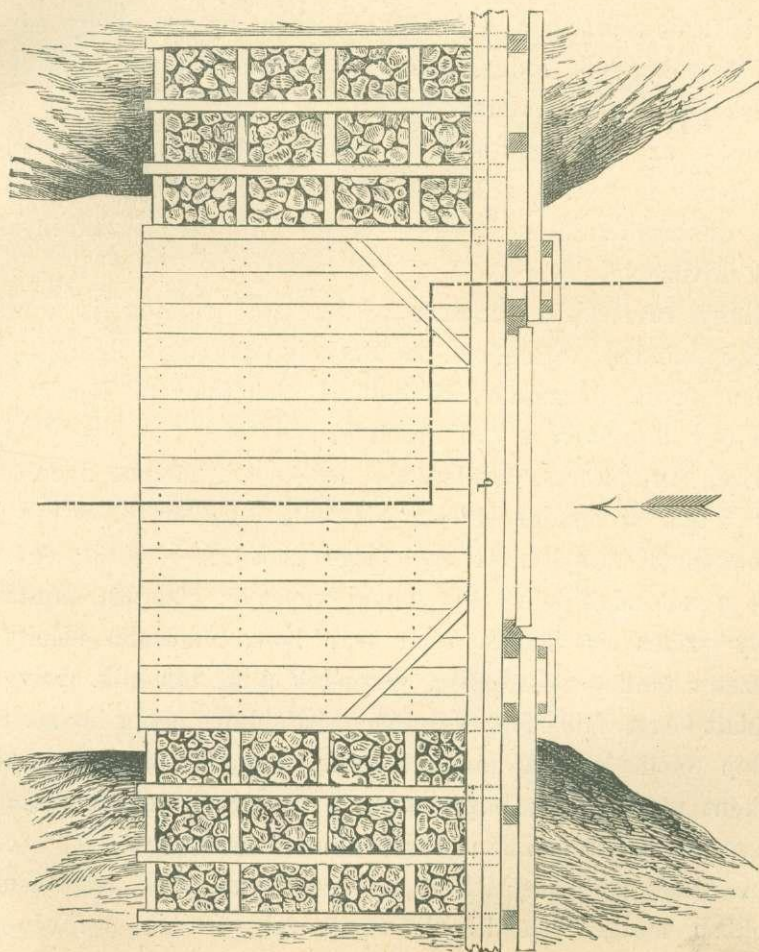
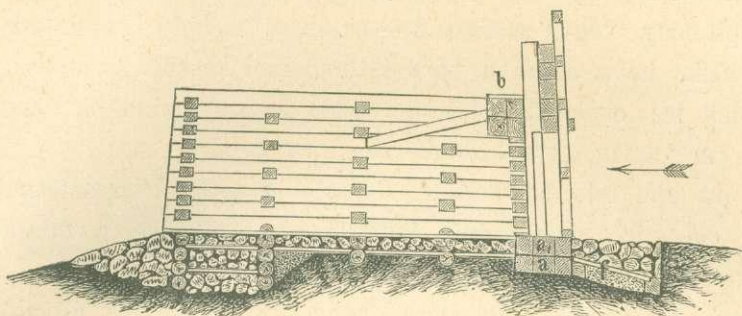
A mellékvölgyekben lévő duzzasztók, mint a 2-ik ábra mutatja, a fekete erdőben divó módra következőleg építettettek.

Azon irányban, hol a duzzasztó felépítendő volt, az alap árok egész a szilárd kőzetig kiemeltetvén, annak kiszintezett talpára $\frac{30}{30}$ cm vastag, kétoldalt bárdolt alaperendákból egy vízhatlan fal építettett egész a surrantók magasságáig.

Hogy ezen alaperendák az alapkőzettel szilárd összeköttetésbe hozassanak, és az alámosástól megóvassanak, vízhatlan agyagrétegre fektetettek.

Kavicsosabb talajnál az alámosás kikerülése céljából a bárdolt gerendafalazat *a* elé még egy 2 hüvely vastag padlókból készült padozat *f* tétetik le, mely az alapfalazat előtt jól ledöngölt agyag rétegre fektetve, a víz általi kiemelés ellen lehetőleg nagy kövekkel való megnehezítés által védetik.

2-ik ábra, metszet.

2. ábra, alaprajz.

Azon a helyen, hol a két csapó kapu és tutaj átérész van, az építmény végén a föld 3—4 lábnyi mélységig szintén kiemeltetik, hova aztán a bárdolatlan fából készült kőszekevények tétetnek le; ezeknek felső gerendái egyszersmind az átérész $15/15$ cm vastag padozatának párnafáit képezik.

Az elől álló felső alapgerendába *a* aztán beeresztetnek a $35/35$ cm-nyire megbárdolt faloszlopok, melyekre a tulajdonképeni vízhatlan falat képező falgerendák támaszkodnak.

A faloszlopok egymástól rendszeren 1 ölnyre állanak s kissé hátradőlt állásban a kőszekevényeken nyugvó négy egymással összekapcsolt hidgerendára (*b*) támaszkodnak, melyekkel vaskapcsok által vannak összekötve.

Hogy az egész építmény a víznyomásnak kellően ellentállani képes legyen, a fafalazat mögött a kétszárnyon és szélesebb duzzasztóknál a közepén is jól kitöltött kőszekevények vannak kivezetve.

Hogy továbbá a duzzasztón keresztül tutajok is átmelessenek, minden vízfogónál, a Székelypatak völgy legfelsőbb részében épült duzzasztó kivételével, lehetőleg a legalsóbb helyen egy tutajátérész van készítve.

Ezen tutajátérész szélessége 2.5—4 öl, melybe azonban a két zúgó szélessége $1^0-2'$ is bele van értve, s így a tulajdonképeni tutajátérész szélessége csak 2.2—2.8 öl; egyik oldalát a két zúgó külső faloszlopai képezik; elzárása, miután egy ily széles és magas kapu már bonyolodottabb emeltyű szerkezetet tenne szükségessé, gerendák által történik, melyek jobboldalt egy faloszlop vésetébe, baloldalt pedig a másik faloszlop előli lapjára támaszkodnak, úgy hogy kiszedésük egyenként történhetik; hogy pedig a víz ár el ne sodorhassa, az átérész oldalfalához lánczczal vannak odaerősítve.

A zúgók 24'' szélesek és 36—40'' magasak, elzárásuk vésetekben mozgó emelőkapuk segítségével történik, s főképen

arra szolgálnak, hogy a tutajozáshoz szükséges vizet pontosan és kellő mennyiségben lehessen kibocsátani.

A duzzasztók magassága különböző, s a szerint a mint a duzzasztó medencze esését tekintve, kevesebb vagy több vizet kell felfogniok, $2^0-3'$ és $3^0-3'$ közt váltakozik.

Egy ilyképen készített duzzasztó építési költsége a gáttest hossza, magassága, továbbá az alapkőzet szerkezetétől függ s 6—8000 frt közt változik, s eltart, ha kellő időben, késő őszkor vágott fát, ha csak lehet jegenyefenyőt alkalmazunk, 12—15 évig, mely idő után is azonban csak a gáttest felső részét, így a faloszlopokat, előli és hátsó falgerendákat kell kicserélni, miután a gát alsó, tehát folyton a víz alatt álló része 30—50 évig is egészen jó állapotban marad, s így a felső résznek kicserélésénél újból használható.

A fővölgyben épült duzzasztók egy kissé különböznek a mellékvölgyekben épültektől; a gyakran előjövő árvizek gyors lefolyása céljából sokkal nagyobb zúgókkal vannak ellátva mint emezek, mivel azon esetben, ha a viznek elegendő kifolyása nem volna, igen felduzzasztatnék, s a felülről hozott kavics a duzzasztó medenczében mind lerakatnék.

Ezen célból a fővölgyi duzzasztók két tutajáteresszel birnak, melyek egymástól egy kellően megnehezített gerenda gyámoszlop által választatnak el.

Máskülönben ezen duzzasztók szerkezete tökéletesen megegyezik a többiekével, s ezen gyámoszlop is csak azért van felépítve, mivel azon hidgerendák, melyekre a főfaloszlopok támaszkodnak, hét ölnyi szélesség mellett, feszítők daczára sem volnának képesek a nagy víznyomásnak ellentállani.

Az alapzatban, mely szintén a szilárd kőzetre van lerakva, háromszoros bárdolt gerendaréteg van lerakva, mely a gerendafalazatnak tulajdonképeni alapját képezi.

Az alámosás kikerülése czéljából ezeknél szintugy, mint előbbieknél, a gáttest egész hosszában elől egy 2 öl széles padozat van alkalmazva.

A két tutajáteresz, valamint a gyámoszlop helyén a föld szintén kiemeltetett, az átereszek egész hosszában aztán bárdolatlan fából kőszekrények építettek, melyeknek kétoldalt bárdolt felső gerendái a padolat párnafáit szolgáltatják.

A középső szekrény, mely oly erős, hogy súlya a két áteresz zárgerendáira és a gyámoszlop előli lapjára gyakorolt víznyomás háromszorosának megfelel, a gyámoszlop alapját képezi, melylyel tölgyfa szögek által van összeköttetésbe hozva.

Ezen szekrény három oldalt bárdolt gerendákból van készítve, külső oldalfalai egymással kapcsokkal összekötvék, s alul egy súlypadolattal ellátva, az egész kövekkel jól ki van töltve.

A két áteresz külső oldalai szintén bárdolt gerendákból, míg ellenben a két oldalt lévő kőszekrények bárdolatlan fából vannak felépítve; utóbbiak még súlypadolattal ellátva és kövekkel kitöltve vannak.

A vízfal ezen duzzasztóknál is ép ugy van építve, mint az előbbieknél.

Az alapgerendákba be vannak eresztve a főfaloszlopok melyek két oldalt vésettél ellátva, a 9—10''-re megbárdolt falgerendákat függélyes állásukban tartják.

Az egymástól 4—5 ölnyire álló főfaloszlopok közt itt is alkalmazva vannak egy-egy ölnyi távolságban a gyengébb 10—10''-re bárdolt faloszlopok, hogy a falgerendákat a kihajlás ellen biztosítsák.

A két áteresz gerendák által záratik el, mivel azonban szélessége 3 öl, ezek a középén még egy-egy könnyen eltávolítható gerendával támasztatnak.

Az átereszek mindkét oldalán kisebb, 2' széles, 3.5 láb magas zugók vannak, melyek vagy közönséges, vagy pedig az Abrudbányai erdőtanácsos ur által feltalált csapókapuval záratnak, s főkép arra szolgálnak, hogy az egy tutaj leszállításához szükségelt vízmennyiséget szabályosan kibocsátani lehessen.

Ezen duzzasztók magassága 2⁰—4'-nél egynél sem nagyobb, mivel a főpatak csekély esése következtében a gát ezen kicsiny magassága mellett is elegendő vízmennyiség fogható fel.

Az Alsó-Fancsalban ekép épített duzzasztó 10—12.000 m³ tartalommal bír, s a tutajozáshoz szükségelt elegendő erősségű vizet 60 perczig szolgáltatja.

Egy ily duzzasztó építési költsége kedvező vagy kedvezőtlen talajviszonyok és a gáttest kisebb vagy nagyobb hossza szerint 10—12.000 frt közt változik.

A rőzsegátaknál a tutaj átereszek a következő módon készültek.

Egy czölőprácson bárdolt gerendákból előállított áteresz oldalfalak vannak építve, melyek a felső oldalon 1—1¹/₂ lábbal magasabbak mint a rőzsegát koronája.

Hogy a gát által felduzzasztott vizet a tutajozásnál felhasználni lehessen, az áteresz alapászka lehetőleg mélyen tétetett le, mely az építmény egész hosszában készített szádkarófal által védetik az alámosás ellen.

Az áteresz gerendák által záratik el, melyek egyik oldalon egy szilárd tölgyfa oszlopra, másik oldalon pedig a csapókapuknál is alkalmazásban lévő központ kívüli forgótengellyel bíró zárgöröndre támaszkodnak, ha tehát a zárgörönd támaszát kiütjük, az áteresz egyszerre kinyitatik.

Hogy a zárgerendák a víz által el ne vitethessenek, lánczokkal meg vannak erősítve.

Közlekedési szempontból az átereszt két oldala egy pallóval van összekötve, melynek azonban oly magasságban kell lennie, hogy a tutajfák zártönkjei alatta akadálytalanul elhalad-hassanak.

A legnehezebb, legfárasztóbb s e mellett időrabló munkálatok egyike volt, a mellékpatakok tutajozásra való berendezése a legfelsőbb duzzasztótól egész a torkolatig, miután itt a szó szoros értelmében vett, egészen új patakmedret kellett előállítani.

A hol a természetes meder egyenes vagy a kanyarulatok, nem igen hirtelenek voltak, a feküfának eltakarítása, a nagyobb kövek szétrobbantása és kiszedése által kellőleg mélyítettett a meder s a tutajozáshoz szükségelt szélességre hozatott.

Partvédművek, mint más fafalak vagy pözsépitmények, csakis nagyobb kanyaroknál vagy pedig ott alkalmaztattak, hol a patak egyik ágát elzárni kellett, máskülönben a patak meder partjai majnem kizárólag csakis a szabályozás által nyert kövek s a még e célra felhasználható fekü fából készítették.

A Fancsal mellékpatak egy pár helyén, hol esése sziklák felett igen nagy, a túlsebes folyást akadályozandó, ugynevezett bukógátak tétettek le, s hogy a gátat (dugás) a víz alá ne mossa, vagy ki ne kerülje, a meder partjai egy rövid darabon fafalakkal láttattak el.

A mellékpatakoknál ezeken kívül csak igen kevés, költségesebb védmű építettett; legtöbb költségbe került ezen patakok szabályozásánál az igen sok helyt található sziklák átötretése.

Mint hogy a mellékpatakok felső részein az esés sokkal nagyobb, sem hogy egy duzzasztóval a vizet oly hosszban fel-duzzasztani lehessen, hogy azon egy óriási tutaj beköthető volna, a tutajok bekötéséről más módon kellett gondoskodni.

Ezen czélből a patakmeder egy talpszélességre kitakarítottván, a rakodó hely egész hosszában gerendafalakkal béleltetett ki, e között 6—6 ölnyi távolságban bukógátak tétettek le, miáltal a bekötendő törzsek mintegy szintes ászkokon feküdvén, sekély vizállás mellett is könnyen beköthetők.

A főpatak Laposnyától Libánfalváig terjedő részében a szabályozás csupán a nagyobb kövek és sziklák eltakarításából, a mellékágak elzárásából s egynehány veszélyeztetett helyen pözsvédművek lerakásából állott.

Már sokkal nagyobb nehézségekkel járt a Görgénynek szabályozása Libánfalva községben a számos malomgát miatt, továbbá Görgény alatti részében, hol partjai már igen sekélyek, kanyarulatai oly hirtelenek, hogy óriás tutajjal haladni lehetetlen volt, medre pedig majd minden nagy vizállással más irányt vett.

A patak ezen részének szabályozásánál is mellőztettek a költségesebb építmények, s a védművek kizárólag pözs- és rőzséből készítettettek.

Itt különösen arra fordítottatt a figyelem, hogy mederszorulatoknál vagy mellékágak elzárásánál, melyek jelenléte arra mutat, hogy magas vizállásnál a vitztömegnek a főmederben elég helye nincs, a védművek csakis a közép vizállás magasságáig vezetettettek fel, hogy az összeszorult mederben helyet nem találó viz azok felett találjon utat magágának és ne erőszakosan törjön utat talán épen egy nem igen óhajtott helyen.

A főpatak alsó részének szabályozása alatt egy olyan parterősítési mód fejlődött ki, mely az itt divó tutajozási mód és kavicsos talaj mellett igen jónak bizonyult, s mindenesetre megérdemli, hogy e helyt felemlítsük.

Ezen partvédmű két fonott sövénykerítésből áll, melyek körül pözs- és kővel töltetnek ki; egyes, mélyebb helyeken,

hol egy ölnyi magasságot is elér az építmény, beépített bakok által erősítettik meg.

Ezen bakok hasonlóak az olasz bakgerebeknél alkalmazásban lévőkkel.

A két kerítésnél 2—2 lábnyira hasított tölgyfa oszlopok veretnek a földbe 2—3' mélységig, s aztán tölgy-, fűz- vagy gyertyánsuhángokkal befonatnak.

Hogy a fonott művet a tutajok, az usztatott tűzifa vagy az úszó jégtáblák meg ne rongálják, pörsnyalábok tételnek le, melyek vastagabb végükkel 20—30 *cm*-nyire kiállanak.

Az ekként elkészített építmények jókarban tartása és az időközben szükségessé vált javítások által az usztató patak medre 13 év alatt oly jó karba hozatott, hogy mig kezdetben egy óriási tutaj lehozatala a székelypataki vagy felső-fancsali bekötő helytől Herbusig 5—6, sőt 8 napig is tartott, most ezen ut megtételére, ha csak valami szerencsétlenség nem adja elő magát, 1 nap elegendő, s július 1-jétől november 1-ig 45—60 óriási tutaj hozható le, a meglévő duzzasztók segítségével; 33 *m* hosszú, 84 *cm* középméretű, tehát 18 *m*³ köbtartalomu törzsek akadály nélkül hozhatók le.

A törzsek lehozatala a bekötő helyekig nagyobb részt szabad eregetés és csusztatás útján történik, s csakis kiváló szép törzseknel jön kivételesen alkalmazásba a kötéllel való eregetés.

Az idők folyamán itt a csúsztató ut és a facsusztató egyesüléséből egy sajátos, a gyakorlatnak igen megfelelő építmény keletkezett, melynek előállításai költsége sokkal kisebb mint a csusztató uté, s aránylag sokkal kevesebb fát igényel mint a tulajdonképeni facsusztató.

A hol a völgy talpa nem igen sziklás, hasadékokkal megszakgatva nincs, s így egy utnak kiépítése nagy költséggel nem jár, ott egy a csusztató utakhoz hasonló 2 *m* széles

egyenletes lejtten biró ut készittetik ki, a hol pedig árkokat kell áthidalni, vagy pedig hosszabb nedves posványos helyek fordulnak elő, ott törzsekből csusztatók készittetnek; ezen célra nagyobbrészt a nagy számban található fekü és száraz törzsek alkalmaztatnak.

Friss törzsek csakis utrészeken mint terelő fák jönnek alkalmazásba, a csusztatás befejeztével azonban ezek is lehozhatnak a bekötő helyekre.

Azon körülménynél fogva, hogy a vastagabb végen kétoldalt megbárdolt fa határozottan könnyebben halad a vizen, mivel nem száll oly mélyre a víz alá, a lecsusztatott törzsek a bekötő helyen először kétoldalt megbárdoltatnak (nagybóltatnak), s miután még a guzslyukak is kifurattak, felrakásoltatnak.

Ezek azon munkálatok, melyek az óriási tutajozást igen megdrágítják, az itt előjövő nagy méretű törzseknél azonban csakis azon esetben volnának kikerülhetők, ha guzsok helyett a Württemberg egynehány patakán divó vaskötők hozatnának használatba; ezt tekintetbe véve, a guzselőállítás nagy költségeinek leszállítását mindenestre meg kellene kísérteni.

Gondoskodni kellett továbbá, hogy minden bekötő hely elegendő guzskészlettel legyen ellátva, s miután a felsőbb erdőkben csak igen kevés guzskészítéshez alkalmas fanem fordul elő, a fiatalosok pedig, melyekből a suhángok áterdülés utján nyeretnek, majd egészen hiányzanak, a gúzsak legnagyobb részét Görgény és Alsó-Fancsalból kellett szállítani.

Igy fel lett állitva egy guzskemencze 4 kemenczével és egy nagy tóval Görgényben; egy ép ilyen, két tóval Fancsalban, s egy, két kemenczével és egy tóval, Laposnyában.

A guzsgészítéshez leginkább mogyoró, nyir és tölgy suhángok használtatnak s csak igen kevés mennyiségben a lúzfenyő.

A guzsnak szánt suhángok késő őszszel vágatnak, vékonyabb végekkel a guzstavakba elhelyezve, télen át feldolgoztatnak.

A guzskészítéssel már több év óta idevaló munkások foglalkoznak, s annyira begyakorolták már magukat, hogy az általok készített guzsok kinézésre és jóságra nézve, az óriási tutajozás hazájában, Schwarzwaldban készülteknél, semmi esetre sem állanak hátrább, a mi újabb bizonyítéka annak, hogy hazánk lakossága kellő utmutatás és bevezetés mellett az erdei munkálatoknál nem csak alkalmazható, hanem azokat aránylag rövid idő alatt igen jól megtanulja, s így idővel az idegen munkások egészen nélkülözhetők lesznek.

A mi a fenyőfának vágatási, közelítési, felszerelési, bekötési és tutajozási költségeit illeti, biztos adatok birtokába jutni igen nehéz, miután a műfa tövön adatván el, a termelés és szállítási költségeket a vevők hordozzák, s mint kereskedők ezek felől nem igen szeretnek felvilágosítást adni.

A tett tapasztalatok szerint egy tömköbméter tutajfának termelési és közelítési költségei körülbelül a következők :

a) vágatás és csusztatás	1 frt 20 kr,
b) furás és felszerelés	— „ 50 „
c) bekötés és tutajozás	— „ 55 „
d) guzskészítés és szállítás	— „ 35 „
e) az építmények jókarban tartása	— „ 12 „
f) patakszabályozás	— „ 15 „
g) kivontatás Herbusban	— „ 32 „

összesen átlag . 3 frt 19 kr, vagy

kereken 3 frt 20 kr.

Miután azonban mindég több és több munkás ajánlkozik a tutajozási munkálatokhoz, az építmények szilárdad készítése és alaposabb patakszabályozás által pedig ezeknek a költségei is kisebbedni fognak, biztosnak vehető, hogy a fenti összeg jövőben mindinkább alább fog szállani.

Leginkább lehetne a költségeket kisebbiteni a már előbb említett vaskötők behozatala által, mivel akkor furás és guzs-költségek egészen elmaradnak, s így egy tömörköbméternek összes költségei, a vaskötők koptatását is beleszámítva, legfeljebb 2 frt 60—2 frt 70 krt tennének.

Jövőre nézve a közép nagyságu törzsek azon részét, melyet közvetlen a főpatak partjához lehet közelíteni, részint talptutajozás, részint rönkusztatás útján kellene szállítani, miáltal az átlagos költségek szintén kisebbednének.

Egy óriási tutajba bekötött törzsek számáról és azok köbtartalmáról az alábbi közepszerű tutaj-szállító levél leginkább fog felvilágosítani.

Eszerint egy óriási tutajban van 35 talpba bekötve 350 drb törzs, 300 m^3 tömörtartalommal, az egésznek hossza 500 m , vagyis $\frac{1}{2}$ km , a tutaj vezetéséhez, és fékezéséhez 3 fékező készüléknél szükséges 36 drb zártönk.

Ezen adatok az átlagot képviselik.

A guzsaknál itt jelenleg vastagság szerint 3 osztályt különböztetnek meg, *a)* 20-as, melyből egy kötegben 23 drb, *b)* 12-es, melyből egy kötegben 12 drb és *c)* a 8-as, melyből egy kötegben 8 drb van kötve.

A guzsak szánt suhángok vágatása, tisztítása és szállítása, beleértve a tőárt is, kötegenként 46 krba, maga a készítés 16 krba kerül.

A kész guzsak szállítása Görgényből Fancsal és Laposnyáig 20 és 30 krba kerül kötegenként.

Egy óriási tutajjal jelenleg, a tutajvezetőt is beleszámítva, 20 munkás megy, kik a tutaj bekötését is eszközlik, ez utóbbi munkálat 5—6 napot vesz igénybe.

(Folyt. köv.)

A szeged-királyhalmi erdőőri szakiskola 1885. évi tanulmányutja.

Közli: Földes János, m. kir. erdész.

Folyó évi juniushó 14-én 30.817. sz. a. kelt ministeriumi rendelet folytán a szeged-királyhalmi erdőőri szakiskola növendékei, e sorok írójának és Chr. Nagy Antal segédtanárnak vezetése alatt tanulmányi körutazást tettek Deliblatra és az Oraviczától Resitzáig terjedő vidékre. E kirándulás azért terveztetett a fentnevezett vidékekre, hogy a növendékeknek alkalom nyujtassék, a természetben megszemlélni úgy a homokkötés nagyban való gyakorlati keresztülvitelét Deliblatton, mint a fogalom körükbe eső, többi erdészeti viszonyokat, kezelési és használati módokat és eszközöket az osztrák-magyar államvasut krassó-szörénymegyei erdeiben.

Hogy a sokat magába ölelő terv, a rendelkezésre állott csekély költség és idő keretén belül sikerült, az főleg azon szakavatott vezetésnek s magyarázatoknak köszönhető, melyekkel Mátyus József, deliblati kir. főerdész ur és vasuttársulat buzgó erdőtisztai személyzete készségesen szolgált. Nem mulaszthatom el tehát, hogy a kirándulásunk sikerében közreműködötteknek, ki ne fejezzem itt is őszinte köszönetünket. És most legyen szabad röviden leírni tanulmányi utunk eredményét.

I. Tanulmányut a deliblati homokpusztán.

Az elindulás ez évi június 25-én történt Horgosról Jassenovára, hová 26-án reggeli 8 órakor érkeztünk meg. Innen 10 órakor Mátyus József vezetése alatt utnak indultunk Deliblat felé. Már messziről szemünkbe ötlött a Magyarországon legnagyobb terjedelmű, 2340 holdas grebenczai homok-sivány kietlen halom sorozata. Közelebb érve, közvetlenül

szemlélhettük a szél által tovasodort futóhomok pusztító hatalmát. Az itt-ott elszórtan található meglett kory nyárfák hol fél koronájukig eltemetve küzdenek az elfojtás ellen, hol meg gyökerestől kivájva terülnek el a homok által készített sirban, mely őket idővel magába fogadja, újabb sarjzást idézve elő a törzs és ágak alsó rügyeiből, minthogy minden ledöntött fa a homokot feltorlaszolja mindaddig, míg általa betemetődik. A természet e játékának megfigyelése adta kezébe Mátyusnak az utmutatást egy oly hathatós homokkötési mód feltalálásához, mely nélkül azelőtt évtizedeken át hiába vesződtek a befásítással. Nem egyéb ez, mint az Illés kir. főerdőtanácsos ur „Homokkötés“ című művében méltatott azon eljárás, hogy a széllal keresztbe futó pásztákban ágakkal takartatik be a homok, oly módon, hogy az ágak a széllal egy irányban feküdjenek a pásztákban. Hogy mért nem kell keresztbe fektetni őket, erre is a természet adta meg nekünk a feleletet. Azon ledöntött fák ugyanis, melyeket fektükben betakart a homok, mind a szél irányában a szél által sodortattak le. Ellenben az olyan ágak, melyek a széllal keresztben fekszenek, még jobban alávéjatnak, a helyett, hogy feltöltetének. Az egymástól többnyire 6 m-re fekvő s vastagabb ágakkal, rudakkal lenyomtatott galytakarókhöz a közelben lévő nyárfák adják az anyagot. Ennek azon kettős haszna van, hogy míg egyrészt a levágott fák szebben hajtanak, addig másrészt a takaró pászták maguk is homokkal behordva, sűrűn kihajtanak, s így a homokkötést hathatósan elősegítik. A hol nincs közelben ily fa, magukat az ákácültetvényeket vágják le takaró anyagul, a mi szintén haszonnal jár, mert tapasztalás szerint az ákác 4—5 éves korában sínyneni kezd, míg töre helyezve, vitorabban tenyészik. A pászták közé sorokban famag vettetik, s a fűsorok közé ültetik aztán 2 m-nyi távolságra egymástól az ákácscemetéket. Legnagyobb hullámot

képez a homok a galytakarón, az erről lefujt homok a fűsoron akad meg s itt már kisebb gerinczet alkot, úgy hogy a fűvet már el nem temetheti, míg az utána következő csemetesoron oly gyöngye a befúvás, hogy az előnyére válik, mert szembe-tűnőleg legszebbnek mutatkozott az ákácz növése mindenütt a gyenge befúvason.

Fűvetésre a kék laptaborz (*Echinops ritro*), kék csenkesz (*Festuca vaginata*) és a *Sorghum halepense* használtatik. A várakozásnak legkevésbé felelt meg a csicsóka, mely nagyon hiányosan kel, sok helyen egészen kimaradt, zárt sorokat ritkán alkot, növése is silány úgy, hogy felhagyni készülnek vele. A *sorghum halepense* sem válik be egészen, inkább üdőbb helyekre való, tehát a hol ugyanis kisebb a veszély. Annál megbecsülhetetlenebb a *Festuca vaginata* és az *Echinops ritro*. Gyönyörű zárt sorokban nő mind a kettő a legsiványabb helyeken is, gerinczczé halmazva fel maga körül a homokot. Magjuk könnyen gyűjthető; az *echinops*-ét keztyűs kézzel egy rántással lehúzzák, a *festuca*-ét pedig szalmástól vágják le s otthon kicsépelik. A kék laptaborz oly szívéosan ragaszkodik helyéhez, hogy *m*-nyi hosszúságra kifujt ujnyi vastag gyökerein új leveleket hajt és tovább él. Az 1883. évi „Kealukului“ nevű ákácz culturában alkalmunk volt a magánosan előforduló *Elymus arenarea* (fővény czimbor, lengyel zab) homokfogó képességét is megcsodálni. Egész kis buczkát képez maga körül, melyben kúszó gyöktörzsei vaskos tömbé vannak összenöve. Véleményem szerint ennek tarackjait is fel kellene használni homokkötési műveletekre. Igen elterjedett homoknövény még az éles mosófenyér (*Pollina gril-lus*). Csakhogy ez nem azon tévesen „élesmosó“ és „*Stipa vulgaris*“ név alatt több év előtt az összes kincstári erdőhatóságokat bejárt növény, melynek gyökere kefekötésre keres-tett; ez utóbbi valódi nevéen mint vértállító fenyér

(*Andrapogon ischaemum*) ismeretes, mely a legsilányabb homokon, a poszthomokon van leginkább elterjedve. Méltán szólalt fel tehát a deliblatti kir. erdőgondnokság ellene, midőn a fű gyökerének szedetése előbb 80 frtnyi átalány, végre ismételt javaslatra, hogy az irtás minél kisebb térre szoríttassék, holdanként 20 frtnyi bér mellett vállalkozónak adatott ki, kinek bukása szerencsére megszüntette a vállalatot. Az érte felásott területeken maig is bogáncskóró nő s legalább is 8—10 év kell hozzá, hogy ezen évenként és holdanként 2—3 frtnyi legelőbért jövedelmező terület újból begyepesedjék és legelőként hasznosíttassék, nem tekintve azt, hogy e területek ez idő alatt futóvá válhatván, könnyen a szomszédos legelőt is használhatlanná teheték volna.

A Kea lakuluiban szemlélhetők még a homokfogókul használt alacsony 0.6—1 *m*-es szélfogók hatása, a mint terasz-szerűvé alakították át a területet. Ez volt oka annak, hogy végkép felhagytak vele; e helyett az 1883-ik évi erdősitésnél a galylyal való takarást használták, de fűvetés nélkül, s a menyinyire visszamaradt itt az ákác a kifuváson, oly szép a gyengén befujt helyeken.

Egy mélyebb fekvésű üde helyen e tavaszon fekete fenyőmag lett a fű közé kísérletkép elszórva s szépen kelt. Ez azt mutatja, hogy a fekete fenyő minden nehézség nélkül megél a homokon s nem igazolja dr. Borbás Vincze ur azon hiedelmét, hogy a homokon való tenyésztése erőltetett. Meggyőzőbb ennél, hogy e homokpuszta más hasonfekvésű helyén mintegy 40 éves szálas törzsekké nőtt szép feketefenyő csoport van s a mellé telepített faiskolában az idei fenyővetések kefesűrűségű sorokat képeznek.

Az 1880⁰/₁. évből származó fenyőültetések is félig gyepes talajon, melyen az 1883-ik ültetvényestől tovább haladva átmentünk, igen sikerültek, szintugy a sentei halmok 1875⁵/₆.

évi ákácz culturáinak mélyebb helyein előforduló fenyők, melyek még most is 70 *cm*-nyi évi hajtásokat mutatnak. Az itteni erdősítés egészen sikerült, s a terület tökéletesen meg van kötve.

Junius 27-én a „Bedőhalmok“ nagy siványába rándultunk ki, mely a lombtakarás és fűvetés együttes hatását előnyösen tünteti szembe az 1881—1885. évi nyárdugványokon s ákáczültetvényeken; a még hátralévő 700 holdnyi sivány mintegy 3 év múlva szintén meg lesz kötve, mint a mostanig beültetett rész.

A homokhalmok sivársága mellett annál meglepőbb a megkötött részek termékenysége s a csaknem buja növényzet azon nagy változatossága, mely a Szeged vidékit messze túlhaladja. Okát e két tényező összehatásában vélem feltalálni: először a termőképes, hordott homok nagyobb rétegekben való rakodásában; míg nálunk nagyobb rész 2—3 ásonyomnyira a talajvizzel együtt sziket találunk, Deliblaton ennek nyoma sincs; másodsor. abban, hogy ezen, hegyek közelében lévő vidéken az esőzések gyakoribbak mint Szegeden, hol a hosszan tartó szárazság mindent tönkre tesz. Érdekes volna a két homok vidék csapadékmennyiségét megállapítani s összehasonlítani.

Mig itt, mint ősi foglalót csak nyárt és serevényfüzet látunk nyomorogni, ott mindjárt a grebenácsi homoksivatag mellett elterülő begyepesedett homoklegelőn láttuk szép példányokban a mezgés égert s a borókát famagasságig felnyulva, úgy hogy a borókát nem csak szőlőkarónak, hanem kisebb méretű épületfaként léczkerítésekre tartófácul is felhasználják s igen tartósnak mondják.

Eladási ára 2·5—3 *m* hosszúság s 8—10 *cm* vastagság mellett 4 frt 100 darabonként, s a mostani kereset után itélve, még áremelést remélhetni. Ez az eredmény igen szépnek

mondható, ha tekintetbe vesszük, hogy maga a tölgy szőlőkaró (2·2 m hosszal) pl. Lippán a farakodóba szállítva, tehát szőlős vidéken csak 2 frt 40 kr 100 darabonként. Pedig nem oly rég volt az az idő, midőn a borókának semmi értéket sem tulajdonítottak. Mátyus József kir. főerdésznek támadt először az az ötlete, hogy ezen nagyon elterjedt, gyomnak tekintett fát felhasználja saját garádjának elkészítéséhez, hol tartósságáról meggyőződén, a nép most szélteben kezdi használni. Legelterjedtebb cserje a boróka mellett a sárga szömörce (*Rhus cotinus*) és a *Berberis vulgaris*, melyek a fenyérhez hasonlóan mind tágabb körökben terjeszkednek maguk körül, a hol egyszer helyet foglaltak. Találni ezenkívül egyes oázokként kiváló árnyas ligeteket, sőt a siványok közt szél által soha sem bolygatott foltokat, hol meglepő sokféleségben pompázik a növényzet s a legkülönbözőbb fás növények egymással keverve, sűrű erdőt képeznek. Ilyenek az előbb említetteken kívül a hárs (*Tilia alba*), sajmege (*Prunus mahaleb*) famagasságra növe, a galagonya, loncz (*Lonicera xylosteum*), ostorménbangita (*Viburnum lantana*), benge (*Rh. cathartica* és *frangula*), kökény, vadszőlő, orgona lila (*syringa vulgaris*), vadalma, vadkörte.

A fatenyészet e maradványai, valamint a kifuvásokon általunk is talált, többé-kevésbé elmállott szarvasagancsok, melyek e nagyobb, sűrű erdőkben tanyázó vadnak az itt tartózkodására vallanak, azon feltevéssre készítették, hogy itt valaha nagy terjedelmű, zárt erdőségek lehettek, melyekben a tölgy sem hiányozhatott, mivel a társaságában előjövő fanemek többnyire képviselve vannak. Az ezen viszonyokból vont következtetés majdnem biztos meggyőződéssé vált, midőn deliblati kirándulásunk vége felé maguktól kisarjadzó tölgybokrokat találtunk egy legelőül használt területen. Ily szívósságot a legelő marha s egyéb rongálások

ellen csak a saját talaján álló őslakó tanusithat. A talált példányok azt mutatják, hogy a tölgy minden fajtát lehet itt a természetéhez képest megválasztott talajon nevelni.

A természet utmutatásaival szemben annál feltűnőbb, hogy a homokkötéseknél itt is csak úgy, mint az alföldi homokerdősítéseknél, nincsen a fanemekben semmi változatosság. Tisztán csak az ákáczt kultiváltatik, a fenyővel tett csekély kísérletek mellett. Ennek oka részben az lehet, hogy a vidék katonai, tehát szakavatatlan, fennhatóság alatt állott hosszú ideig, részint az, hogy a homokkötés főképp a legsiványabb részekre szorítkozik eddig, jóllehet itt is vannak helyek csekély kiterjedésben, hol más fanemekkel célhoz jutunk.

Két év óta egy lépéssel haladtak e tekintetben, a menyíben az *Aylanthus* kezdik igen jó eredménnyel meghonosítani. Mutatják ezt a határárkokra ültetett csemeték, ámbár itt a tövises gledics jobban megfelelne. A flamundai csemetekertben meg szép *aylanthus* vetés látható 80 *cm*-nyi sorokban. Annál hitványabb az ákáczt vetés, melynek kevésse felel meg a csemetekert üde fekete homokja; annál gyönyörűbben díszlenék benne a tölgy.

A flamundai csemetekertnél elbucszunk derék vezetőnktől, hogy elhagyjuk kirándulásunk legvonzóbb területét, a deliblati homokpusztát, mely sajátos vegetációjának s homokkötésének érdekességével lebilincseli a tanulni vágyó szakembert és botanicus erdészt egyaránt.

Útközben Jassenova felé megsejleltük még a susárai kutat, melynek roppant mélységéből lóval vontatják fel a vizet.

Ily kutat a hozzá tartozó laképületekkel együtt a legelőbérlők tartoznak a rendes bérfizetésen felül készíteni a homokpuszta különböző pontjain. Tíz év múlva, midőn a bérlet lejár, a kincstár tulajdonába mennek át.

A magyar királyi kincstár által életbe léptetett ezen üd-
vös intézmény meszsze kiható fontossággal bír. Ez által u. i.

a) a kincstár a legmegfelelőbb pontokon ingyen jut ku-
takkal ellátott erdőőri lakások birtokába, miáltal az erdőtele-
pítés és védelem olcsóbbá s egyáltalában lehetővé tétetik;

b) nagy gyepes területek, melyek vagy semmit, vagy
keveset jövedelmeztek, a vízhiány megszüntetése után legelő-
ként kitünően értékesíthetők.

Ezen körülmény fejti meg azon meglepő tényt, hogy
a kietlennek látszó 52.000 holdnyi deliblati homokpusztának
jelentékeny tiszta jövedelme van, daczára annak, hogy a
nagyban keresztül vitt homokkötések sok kiadással járnak.

(Vége köv.)

A gödöllői m. kir. erdőhivatal kerületében ez évben észlelt hernyópusztításról.

Irta: Kallina Károly, magy. kir. erdőmester.

Az 1876. évben oly nagy mennyiségben megjelent s
általam az „Erdészeti Lapok“ 1877. évi X. füzetében leirt
közönséges gyaponcz (*Ocneria dispar*), a mácsai m. kir. korona-
uradalmi cseresekben újból megjelent, és minthogy a lepkék-
nek kifejlődésére és azok petéinek lerakására az idei rendkívül
száraz és meleg időjárás igen kedvező volt, attól lehetett tar-
tani, hogy ezen lombpusztító rovarnak megjelenése a követ-
kező évben ép oly gyors és nagymérvű lehet, mint azt az 1876.
évben országszerte észlelni alkalmunk volt.

A rovar hernyója, mint 1876-ban, ugy ez idén is, leg-
először a mácsai erdőgondnoksághoz tartozó 50—60 éves
ritkás és nagyobb részben ideiglenes juhlegelőül a mezőgaz-
daságnak átengedett cseréllabokban volt észlelhető; tehát fenn
kell tartanom azon már 1877-ben tett észrevételemet, hogy

a legeltetés, és kivált a juhlegeltetés, a hernyók fejlődésére és kiterjeszkedésére igen kedvező befolyással bír; s hogy ép ezért azon erdőtestet, melyben ez vagy más kártékony rovar mutatkozik, a legelőtől azonnal elvonni, nemcsak hasznos, de egyúttal szükséges intézkedésnek is tartom, annál is inkább mert az ilyen hernyóktól megtámadott erdőben a lombárnyékot nélkülöző s hernyó ganéjjal bemocskolt legelő a mezőgazdaságnak ugyanis igen kevés hasznot nyújthat.

Áttérve a veszedelmes rovar itten megpróbált pusztítására, megemlítem, hogy a gyapocznak 1876-ban észlelt nagymérvű megjelenésekor egy kisebb elszigetelt erdőrészen a lepkék által a törzs és vastagabb ágakra lerakott petecsomókat október és november havában sikárfü gyökérből készített, hosszú póznákra erősített kefékkel levakartattam, téve ezt azon hiszemben, hogy a gyapot csomóban elhelyezett és földre lekefált peték a téli fagyok és havazások által tönkretételnek. A kísérlet eredménye felől azonban akkor nem jöttem teljesen tisztába, ezért, midőn a múlt évben a mácsai erdőgondnokság kerületében szórványosan ismét mutatkozni kezdett a gyapocsz, új kísérletre határoztam el magamat. Heuffel Mihály erdőőr által novemberhóban összegyűjttem körülbelül 1 liter mennyiségű petét, s zacskóba bekötve, a mácsai vadászkastély melletti erdőőri lak éjszakai oldalán az eszterhéja alá helyeztettem el oly módon, hogy a petecsomag az éjszakai szél és havazásoknak egész télen át kitéve legyen. Ezenkívül meghagytam a nevezett erdőőrnek, hogy a csomagot minden héten egyszer-kétszer vízbe mártsa és ujonnan fagnak tegye ki. E kezelés folytán a zacskó néha valóban teljesen megfagyott szilárd jégtömeget képezett, úgy, hogy én a legtávolabbról sem tápláltam kételyt a felett, hogy e kegyetlen tortúra alatt valamennyi pete tönkre megy s egy sem fog közülök áttelelni. Mily kellemetlenül kellett hogy megleljen tehát Haberzettel Károly, mácsai erdész ur április 24-én hozzám intézett azon értesítése, hogy a zacskóban elhelyezett peték kikeltek. A kis zacskó valóban hemzsegett a gyapot védelme alatt annyi elemi viszontagságot kiállott petékből szerencsésen kikelt hernyócskáktól. Ez a kísérlet tehát, határozottan céltalan volt.

Sokkal hasznosabbnak bizonyult a kikelt hernyócskák pusztítása akkor, midőn azok a kikelési helyről nem távoztak el és kis foltokban együtt a törzsön ülnek, vagy a julius havában kibuvó és a törzsek védett oldalán nyugvó, keveset repülő nőtény lepkéknek agyonnyomása. Legnagyobb és legbiztosabb pusztító hatással vannak azonban a zárporesők, melyek a levelek között behálózva, nyugvó bábokat földre sodorják és jól átáztatják

Említést teszek ez uttal még egy olyan rovarfalásról, melyet 32 évi szolgálati időm alatt ez évben láttam először; az akáczfát juniushó végén lombdiszétől egészen megfosztva találtam. Tüzetes vizsgálat alá vettem e különös jelenséget s rájöttem, hogy a pusztítást egy 16 mm hosszú élénk zöldszinben fénylő bogár vitte véghez, mely a coleopterákhoz tartozó cetonia-féle családból származik és az erdészetre nézve jelentőséggel eddig nem birt, a mi abból is kitünik, hogy ezen bogár a nagyobbbrészen vetések mellett elültetett akác szélfogókban csak akkor jelentkezett eddig, midőn az aratás bekövetkezett, s a kalászokban felnevelt bogarak, alkalmasint eledel hiányában, az akáczlombhoz is kénytelenek voltak hozzányulni.

A fácán és fogoly hasznos kaparása és bogár falása következtében eddig minden nagyobb hernyófalástól megvédett szigetmonostori, fácánosnak berendezett kincstári erdőbirtok ez évben szintén nem maradt egészen érintetlenül a rovarpusztítástól, a mennyiben a *Lyda campestris* nevű darázs hernyói a mesterségesen telepített 5—15 éves fenyő ültetésnek túlombját lerágták.

Miután azonban a megtámadott fenyőültetvények csúcs-hajtásai sértetlenül maradtak, az okozott kárt nem tartom lényegesnek. Feltűnő volt azonban, hogy ezen rovar nagyobb részben csak az erdei fenyőt kereste fel, az utóbbiak közzé ültetett fekete fenyőcsemetéket ellenben megkimélte, vagy csak kis mértékben rágta le tűit.

Egyesületi közlemények.

(Az Országos Erdészeti Egyesület 1885. évi szeptemberhó 15-én tartott rendes választmányi ülésének jegyzőkönyve.)

Jelen voltak : Gróf Tisza Lajos elnök ö excja; Bedő Albert alelnök; Balás Vincze, Belházy Emil, Eleőd Jósa, Garlathy Kálmán, Hofmann Sándor, Illés Nándor, Kallina Károly, Luczenbacher Pál, Rónai Antal, Rutska Tivadar, Vanke Sándor választmányi tagok és Horváth Sándor titkár.

I. Az egyesületi pénztár állásáról a titkár a következő jelentést terjeszti elő :

Az egyesület összes bevétele január 1-jétől a mai napig
 összesen 30.166 frt 94 kr
 rug, melyből azonban 200 frtot egy 100
 frtos aranyjárdék-kötvény, és egy 100
 frtos papírajárdék-kötvény névértéke tesz ki.

A kiadás ugyanezen idő alatt 29.074 frt 64 krt
 tett ki, a jelenlegi pénztári készlet tehát 1.092 frt 30 kr.

A 30.166 frt 94 kr összes bevételből 197 frt 72 kr mult évi pénztári maradékot képez; 1850 frt ujonnan tett készpénz alapítvány fejében, 11.443 frt 98 kr régi alapítványok törlesztésére, 759 frt 19 kr a Wagner Károly alapítványra, 605 frt a magyar erdőtisztek és erdészeti altisztek segélyalapjára és végül 1710 frt a házépítési alapra folyt be.

A rendes bevételekre tehát ezen összegek levonása után 13.601 frt 05 kr esik.

Viszont a 29.074 frt 64 kr kiadásból 12.852 frt 48 kr a rendes alaptőkéhez, 759 frt 19 kr a Wagner Károly alapítványhoz, 605 frt a magyar erdőtisztek segélyalapjához és 1710 frt a házépítési alaphoz való csatolása végett adott át véglegesen az alapítványi pénztárnak, 8284 frt 26 kr pedig ugyanannak kölcsönként szolgáltatott ki, oly feltétellel,

hogy ha arra a kézipénztárnak az év végén egészben vagy részben szüksége volna, a kölcsön adott összeg annak idejében megtérítendő lesz.

A rendes kiadásokra eszerint összesen 4863 frt 71 kr esik.

Az 1092 frt 64 kr pénztári feleslegén kívül ugyancsak a kézi pénztárban van elhelyezve a letéti számadás szerint egy 1100 frtról, egy 550 frtról, egy 1000 frtról és végül egy 1360 frtról szóló takarékpénztári könyvecske is, melyekkel a Deák Ferencz-alapítvány 1882., 1883. és 1884-dik évi ki nem adott pályadíjai és a műszótárra 1883. és 1884-ben félretett összegek vannak elhelyezve.

A jelentés örvendetes tudomásul vétetik.

II. Az 1884-dik évi számadások megvizsgálására és az 1886-ik évi költségvetés elkészítésére kiküldött bizottság bemutatva a számadások főösszmázatát és a költségvetés tervezetét, eljárásáról a következő jelentést terjeszti elő.

Tekintetes igazgató választmány! A folyó évi márcziushó 25-én tartott választmányi ülésben az Országos Erdészeti Egyesület 1884. évi számadásának megvizsgálásával bizatván meg, van szerencsénk e vizsgálat eredményeként a következőket jelenteni.

Az 1884. évi kézi pénztári naplóból, valamint a számadások tétel-leit részletesen kimutató rovatkönyvből és alrovatkönyvekből meggyő-ződöttünk, hogy az egyesület pénztárának

1884. évi összes bevétele	31.973 frt 81 kr,
1884. „ „ kiadása	31.776 „ 9 „
s így 1884. évi pénztári maradványa	197 frt 72 kr volt.

A kiadások főösszegéből

a) a rendes alapítványi tőke javára

1. a magánkötvényekben levő alapítványi tőke törlesztésére befizetett	2.147 frt 90 kr,
2. a készpénzben befizetett új alapítványi tőke	1.380 „ — „
3. a kézi pénztár feleslegéből időnként az alapítványi tőkéhez csatolt	8.589 „ 81 kr
összesen	12.117 frt 71 kr.

	Általános alapítványi tőke		Deák Ferencz- alapítvány		Magyar erdőtisztek és erdészeti altisztek segélyalapja		W a g n e r Károly- alapítvány		Székesfehérvári ismeretlen alapítványa		Összesen	
	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr
Állás 1883. év végével . . .	147.662	20	10.060	.	12.999	59	6.884	81	664	.	178.210	60
Szaporodás 1884. évben:												
a) készpénzben, illetve értékpapirban	12.117	71	.	.	2.484	3	361	16	24	.	14.956	90
b) magánkötvényekben . . .	2.202	10	2.202	10
c) értékpapir vásárlásoknál a névérték és ár-folyam közti különbözet	164	13	164	13
Összesen	14.483	94	.	.	2.484	3	361	16	24	.	17.353	13
Állás 1884. év végén . . .	162.146	14	10.000	.	15.483	62	7.245	97	688	.	195.563	73

Megjegyezzük továbbá, hogy a letéti napló szerint az 1884. év végével 4010 frt volt letétben.

Fentebbiek alapján konstatálhatjuk azon örvendetes tényt, hogy az egyesületi tőkevagyon szaporodása, mely az 1883. évben 17.013 frt 60 krt tett ki, az 1884. évben daczára annak, hogy az Erdőhasználatlan kiadására és az Erdészeti műszótár céljaira jelentékeny összegek adattak ki, 17.353 frt 13 krra fokozódott.

Továbbá jelentjük, hogy az eredményében fent ismertetett 1884. évi egyesületi számadásokat részleteiben is úgy az előírás, mint a lerovás s illetőleg úgy a bevételek, mint a kiadások elszámolásánál helyesnek találtuk, s egyszersmind azon örvendetes meggyőződésre is jutottunk, hogy a tényleges bevételek az előírányzott összegeket minden rovathnál jelentékenyen túlhaladták, a kiadásoknál ellenben a tulajdonképeni kiadást képező rovatokban egészben véve megtakarítás éretett el, s a részletekben is csupán a „Wagner Károly alapítvány“ból adott segélyeknél (VII. rovat) és a Postaköltségeknél (XI. rovat) mutatkozott az előírányzathoz képest túllépés. Ezek közül az első (VII. rovat alatt előforduló) 120 frt tulkiadás onnan ered, hogy a megelőző évről fennmaradt 120 frt az 1884. évben adatott ki; a második (XI. rovat alatti) 310 frt 18 kr tulkiadás pedig a tisztelt választmány által 1884. évi decemberhó 20-án tartott választmányi ülésben engedélyezett 370 frt póthitelben találja fedezetét.

Végül van szerencsénk megbízatásunkhoz képest beterjeszteni az 1886. évi költségvetésnek tervezetét is, megjegyezvén, hogy annak összeállításánál figyelembe kellett vennünk nemcsak az 1884. évi tényleges eredményeket és az 1885. évi költségvetést, hanem azonkívül azon körülményt is, hogy az egyesület palotája 1886. évben már fel lesz építve. Ennek folytán a bevételekre nézve az „érték-papírok kamatai“ rovat alatt, miután az egyesület pénze a házépítésre lesz kiadva, csak 750 frtot irányoztunk elő; egyuttal azonban az 1886. évi augusztustól kezdve bérbeadható lakosztályokért befolyandó házbér czimén 4700 frtot vettünk fel. Ellenben a kiadásoknál mint új tételt a házmester, továbbá egy állandó szolgálja fizetését, valamint a leltári tárgyak beszerzésére, irodai átalány és irnoki fizetés rovatain a második félére nagyobb összegeket kellett előírányoznunk, miután szükségesnek véljük, hogy a házmesteren kívül egy szolgálja is állandóan az egyesület új helyiségében tartózkodjék, a ház berendezésének kiegészítésére többféle leltári tárgyak beszerzése válik előreláthatólag szükségessé, az irodai átalány és az irnok fizetésének nagyobbítása pedig azon tény mellett, hogy az írásbeli munka most már igen terjedelmes, elkerülhetlenül szükségesnek mutatkozik.

Budapest, 1885. évi augusztushó 1-én.

Belházy Emil,
bizotts. elnök.

Kallina Károly,
bizotts. tag.

Vanke Sándor,
bizotts. tag.

Az Országos Erdészeti Egyesület 1884. évi zárszámadása.

B e v é t e l.	Elő- irány- zott összeg		Tényle- ges eredmény		Mutatkozik az előiránnyal szemben +, vagy —	
	frt	kr	frt	kr	frt	kr
Pénztári maradék 1883-ból	569	28	+	569 28
I. Az egyesület értékpapirjainak kamataiból és pedig :						
a) általános egyesületi czélokra használható kamatok	3210	.	4047	54	+	837 54
b) a „Deák Ferencz alapítvány“ bevétele	550	.	550	.	.	.
c) a „Wagner Károly alapítvány“ bevétele	340	.	340	.	.	.
d) a „magyar erdőtisztek és erdészeti altisztek segély-alapja“-jának bevétele	400	.	600	.	+	200 .
II. Az alapító tagok által kiállított magánkötvények kamataiból (beleértve az alapítók lapdíjait)	2700	.	3665	83	+	965 83
III. A rendes tagok által fizetett díjakból	3300	.	5049	72	+	1749 72
IV. Az állam által erdészeti irodalmi czélokra adott segélyből és az „Erdészeti Lapok“-ra tett előfizetésekből	3000	.	5090	25	+	2090 25
V. Az „Erdészeti Zsebnaptár“-ra tett előfizetésekből	700	.	1335	11	+	625 11
VI. Az „Erdészeti Rendeletek Tára“-ra tett előfizetésekből	100	.	231	57	+	131 57
VII. Hirdetési díjakból	600	.	1479	60	+	879 60
VIII. A takarékpénztárakba elhelyezett kézipénztári készletek időközi kamataiból	100	.	252	11	+	152 11
Alapító tagok új készpénz alapítványai	1380	.	+	1380 .
Az alapító tagok által tett alapítványi tőkék törlesztésére befolyt összegek	2147	90	+	2147 90
A „Wagner Károly alapítvány“ javára tett újabb adakozások összege	361	16	+	361 16
A „Wagner K. alapítv.“ egyéb bevétele	150	95	+	150 95
A „magyar erdőtisztek és erdészeti altisztek segélyalapja“ javára befolyt összegek	1004	03	+	1004 03
Ugyanazon alap javára kiállított magánkötvény után esedékes kamat fejében	6	.	+	6 .
Téritmények	37	26	+	37 26
Átfutó és egyéb rendkívüli bevétel	2024	.	+	2024 .
Az „Erdőhasználatlan“-ra tett előfizetésekből	1651	50	+	1651 50
Összes bevétel	31973	81	+	16973 81
Levonva az összes kiadást	31776	09	.	.
Maradt kézi pénztári készlet az 1884. év végével	197	72	.	.

K i a d á s.	Elő- irány- zott összeg		Tényle- ges kiadások		Mutatkozik az előiránnyal szemben + vagy, —	
	frt	kr	frt	kr	frt	kr
	I. Az „Erdészeti Lapok“ és más közle- mények nyomtatása	4300	.	4249	41	—
II. Az „Erdészeti Zsebnaptár“ kiállítási költségei	1000	.	997	78	—	2 22
III. Az „Erdészeti Rendeletök Tárá“-nak kiállítási költségei	200	.	81	13	—	118 87
IV. A titkár és irnok fizetése	1680	.	1680	.	.	.
V. Lakbér, bérkrajczár, vízvezeték sat.	1090	.	1090	.	.	.
VI. A „Deák Ferencz alapítvány“ pályá- díja	550	.	550	.	.	.
VII. A „Wagner Károly alapítvány“-ból adott segélyek	340	.	460	.	+	120 .
VIII. A „magyar erdőtisztek és erdészeti altisztek segélyalapja“-ból adott se- gélyek	400	.	120	.	—	280 .
IX. Szerkesztői átalány	1000	.	1000	.	.	.
X. Irói tiszteletdíjak	1200	.	1096	12	—	103 88
XI. Postaköltségek, lapexpeditió, bélyeg stb.	480	.	790	18	+	310 18
XII. Könyvtárgyarapítás és szaklapok	400	.	86	92	—	313 08
XIII. Irodai átalány	150	.	150	.	.	.
XIV. Szolgálat	180	.	180	.	.	.
XV. Irodai és leltári szerek beszerzése	100	.	93	42	—	6 58
XVI. Közgyűlési és utiköltségek	200	.	178	09	—	21 91
XVII. „Erdészeti Lapok“ javitnoki illet- ménye	200	.	200	.	.	.
XVIII. Jutalmak és más rendkívüli kiadások	150	.	96	.	—	54 .
XIX. Tagsági oklevelek kiállítása	20	.	.	.	—	20 .
XX. Az „Erdészeti Műszótár“-ra tett ki- adások	1360	.	1360	.	.	.
Az általános alapítványhoz csatolt összegek	.	.	12502	87	+	12502 87
A „magyar erdőtisztek és erdészeti altisztek segélyalapjához csatolt ösz- szegek	.	.	2484	03	+	2484 03
Téritmények	.	.	13	80	+	13 80
Átfutó és egyéb rendkívüli kiadások	.	.	2316	34	+	2316 34
Összes kiadás	1500	.	31776	09	+	16776 09

Megvizsgáltuk és helyesnek találtuk.

Budapest, 1885. évi augusztushó 1-én.

Belházy Emő,
bizotts. elnök.

Kallina Károly,
bizotts. tag.

Vanke Sándor,
bizotts. tag.

R o v a t o k	Tényleg kiadatott 1884-ben		Előirányoztatott 1885-re		előirányoztatik 1885-re	
	frt	kr	frt	kr	frt	kr
K i a d á s.						
I. Az „Erdészeti Lapok“ és más közlemények nyomtatása	4249	41	4500	.	4500	.
II. Az „Erdészeti Zsebnaptár“ kiállítási költségei	997	48	1000	.	1000	.
III. Az „Erdészeti Rendeletek Tárá“-nak kiállítási költségei	81	13	200	.	150	.
IV. A titkár fizetése	1200	.	1200	.	1200	.
V. Irnoki fizetés	480	.	480	.	{ 240 1. félév 400 2. félév	.
VI. Lakkbér, bérkrajczár, vízvezeték stb.	1090	.	1308	.	{ 654 1. félév 404 2. félév	.
VII. A „Deák Ferencz“ alapítvány pályadíja	550	.	550	.	550	.
VIII. A Wagner Károly alapítványból adandó segélyekre	460	.	340	.	400	.
IX. A „magyar erdőtiszték és erdészeti altiszték segély-alapja“-ból adandó segélyekre	120	.	650	.	800	.
X. Szerkesztői átalány	1000	.	1000	.	1000	.
XI. Írói tiszteletdíjak	1096	12	1200	.	1200	.
XII. Postaköltségek, lapexpeditió stb.	790	18	700	.	800	.
XIII. Könyvtár gyarapítás és szaklapok	86	92	400	.	500	.
XIV. Irodai átalány	150	.	150	.	{ 75 1. félév 250 2. félév	.
XV. Szolgálat	180	.	180	.	{ 90 1. félév 120 2. félév	.
XVI. Házmester	120 2. félév	.
XVII. Leltári tárgyak beszerzése	93	42	100	.	{ 50 1. félév 125 2. félév	.
XVIII. Közgyűlési és uti költségek	178	09	200	.	200	.
XIX. Javitnoki illetmény	200	.	200	.	200	.
XX. Jutalmak és segélyek	96	.	150	.	150	.
XXI. Tagsági oklevelek kiállítása	20	.	20	.
XXII. Adó és más költségek a ház után	700	.
XXIII. Előre nem látott rendkívüli kiadások	1262	.	400	.
Összes kiadás	.	.	15790	.	16298	.

A választmány a számadások megvizsgálására vonatkozó jelentést örvendetes tudomásul véve, számadás tevő részére a felmentvény megadását fogja a közgyűlésen javaslatba hozni.

Hasonló határozatot hoz a költségvetés tervezetére nézve is, melyet tételről-tételre elfogad.

III. Az építési bizottság működéséről a következő jelentést terjeszti elő :

A t. igazgató választmánytól nyert felhatalmazás alapján mindenekelőtt megköttettek a májushó 25-én tartott választmányi ülés jegyzőkönyvében részletesen felsorolt főbb munkanemekre vonatkozó szerződések, még pedig, miután a szerződésekhez mellékelt részletes feltételek nagyobbára műszaki dolgokra vonatkoznak, Nendtvich Gusztáv kir. mérnök véleményének előzetes meghallgatásával, kit az építő bizottság egyuttal az építésvezetősége által teljesítendő műszaki ellenőrzéssel is szükségesnek látott megbizni, azon reményben, hogy a t. igazgató választmány az építési bizottság ezen eljárását jóváhagyni s Nendtvich ur honorálása iránt utólagosan intézkedni méltóztatik.

A szerződések megkötése után beszédettek a vállalkozókat kötelező biztosítékok és megőrzés végett a földhitelintézetnek adattak át, oly utasítással, hogy a közöttük lévő kamatozó papírok esedékes szelvényeinek értékét időnként az egyesület folyó számadása javára írja. E kamatokat ugyanis az illető vállalkozóknak az eljárás egyszerűsítése céljából az egyesület kézi pénztára fogja annak idején kiszolgáltatni.

Időközben kiadatván a fővárosi hatóság s illetőleg a közmunkák tanácsa részéről az építési engedély, a föld- és kőműves munkák még juniushó közepén megkezdettek, úgy hogy jelenleg a falazási munkák a második emeletig készen vannak, s a még hátralevő részen is remélhetőleg oly gyorsan elkészülnek, hogy az épület a jövő hóban már tető alatt fog állani.

A mi a költségeket illeti, az építkezésre eddig a következő összegek adattak ki :

Mindenekelőtt kifizettetett a fővárosnak a telek vételára, azon okból, hogy a tulajdonjog átkebelezése kellő időben eszközölhető s ennek megtörténte után a ház az építési költségek kiegészítéséhez szükséges kölcsön megkötésénél jelzálogi biztosítéku felhasználható legyen. Egyébiránt a telek árának lefizetése czélszerűnek mutatkozott már azért is, mert a főváros tudvalevőleg 6°/_o-os kamatot kötött ki arra az esetre, ha a törlesztés részletekben eszközöltetik.

Ezen czélra felhasználott összesen	13.846	frt	13	kr,
melyből a tulajdonképeni vételárra 13.700 frt, és a vételárnak a szerződés aláírása napjától, május 27-étől a kifizetés napjáig, augusztus 1-éig esedékes kamataira 146 frt 13 kr esik; kifizettetett továbbá az épület kiszögellő részei által elfoglalt 0.5 méter széles utcaterületért egyszer s mindenkorra a fővárosnak	100	"	—	"
végül kifizettetett Kauser Gyula föld- és kőműves munka vállalkozónak I. kereseti kimutatására augusztus 21-én előlegképen	10.000	"	—	"
és II. kereseti kimutatására szeptember 5-én szintén előlegképen	8.500	"	—	"
kiadatott tehát eddig összesen	32.446	frt	13	kr.

És erre fedezetül felhasználott :

1. az alapítványi pénztárnak az egyesületi pénztárban takarékpénztári könyvecskében elhelyezett készpénzkészlete	18.787	"	17	"
2. az alapítványi pénztár által a kézi pénztár feleslegéből kölcsön vett összeg	5.158	"	96	"
3. az alapítványi pénztárnak a földhitelintézetnél kamatozóan elhelyezett készpénzkészlete	2.299	"	70	"
4. a kézi pénztárnak a földhitelintézetnél kamatok fejében esedékessé vált és az alapítványi pénztárnak ideiglenesen kölcsön adott készpénzkészlete	3.125	"	30	"
5. végül 3000 frt névértékű eladott $5\frac{1}{2}\%$ -os földhitelintézeti záloglevél értéke	3.075	"	—	"

összesen . 32.446 frt 13 kr,

megjegyezve, hogy az alapítványi pénztár készpénzkészleteinek s továbbá a kézi pénztártól ideiglenesen átvett összegeknek a felhasználása azért mutatkozott czélszerűnek, mert ezen készletek közül a takarékpénztárakban elhelyezettek csak 4% -al, a földhitelintézetnél elhelyezettek pedig csak $3\frac{1}{2}\%$ -al kamatoztak, míg értékpapiraink $4\frac{1}{2}$, 5 és $5\frac{1}{2}\%$ -al jövedelmeznek. A kézi pénztártól kölcsönként átvett összegek azon esetben, ha azokra az év végén a folyó egyesületi kiadások fedezése czéljából szükség lesz, önként érthetőleg, meg fognak téríteni a kézi pénztárnak.

A választmány a jelentésben foglaltakat örvendetes tudomásul véve, Nendtvich Gusztáv kir. mérnök részére az eddig teljesített és az építés befejezéséig teljesítendő munkálataiért összesen 300 frt tiszteletdíjat szavaz meg, fel-

hatalmazván az elnökséget, hogy ezen összeget nevezettnek egészben, vagy a körülményekhez képest, részletekben kiutalványozhassa.

Hasonlóképen 300 frt tiszteletdíjat szavaz meg a választmány Luczenbacher Pál építési bizottsági tag javaslatára Berczik Gyula műépítésznek is, ki az egyesületi ház tervének elkészítésére annak idejében szintén megbizást nyert, azonban munkálata nem fogadtatott el a kivitelre.

IV. A titkár jelenti, hogy az „Erdészeti Növénytan“ pályázatára beérkezett pályamunka megbirálására Bedő Albert első alelnök elnöklete alatt dr. Jurányi Lajos, Illés Nándor, Hoffmann Sándor és Horváth Sándor tagokból kiküldött bizottság munkálataát befejezte s tegnap tartott utolsó tanácskozásának eredményéről a következő jelentést nyújtotta be :

Tekintetes Igazgató Választmány! Az „Erdészeti Növénytan“ megírására kiírt pályázat eredményének megbirálására küldetvén ki, tegnap tartott utolsó ülésünk megállapodásához képest a következőkben van szerencsénk véleményünket röviden előadni.

A pályamunka jelen alakjában és szerkezetében nem nevezhető sikerültnek, s annak kiadása csak nagy mértékű átdolgozás után történhetik meg.

Egyik főhibája az anyag czélszerűtlen beosztása, a mely sem az elméleti sem a gyakorlati igények szempontjából helyesnek el nem fogadható, s a mi míg egy részt a tárgy feletti áttekintést nem csak nehezíti, de zavarja is, másrészt hozzájárul a munka nagy terjedelméhez, mert ugyanazon kérdések két három helyt is tárgyaltnak, s mindenütt csonkán, úgy hogy az összefüggés ez által meg van bontva, az érthetőség meg van nehezítve.

Másik nem kevésbé nagy hibája a pályamunkának, a mi leginkább az I. könyv első részén, az általános növénytanon tűnik fel, az önállóságnak csekély mértéke, sőt hiánya Ezen jelzett rész nagyobbára nem egyéb dr. Reinke „Lehrbuch der allgemeinen Botanik“ czimű művének szószerinti, helyenként kivonatos fordításánál; a többi részek feldolgozása azonban szabadabb; de a fák alaktana nincsen a megfelelő összefüggésben az általános alaktannal; a rendszertan külön választása a leíró résztől sem szerencsésen, sem cél-

szerűen nem történt és végre a fanemek leírásánál azok elterjedését illetőleg hazánkra nem lett fektetve a főszó.

Reinke munkájának választása egyáltalában nem nevezhető szerencsésnek, részint azon oknál fogva, mert a tárgyalás alapjául nagyrészt nálunk meg nem szereshető tengeri moszatokat használ, részint pedig beosztásánál és az élettani résznek dogmaticus száraz előadásánál fogva, melyből hiányzik a kísérletek módszerének is eszközeinek leírása, a mi a tudomány ezen részét érdekessé és a tanulóra nézve feldolgozhatóvá teszi.

Tekintettel az előadottakra csak feltételes kiadását hozhatjuk a pályadíjnak javaslatba, oly formán t. i. hogy szerző előbb az egész munkát az általunk később előadandó s a közgyűlés megnyitáig előterjesztendő feltételek és utasítások szerint átdolgozza, s megbirálásra újból előterjeszse.

Ha pedig szerző azon feltételeknek magát alávetni vonakodnék, czélszerűnek tartanók a pályakérdést két felé osztani, s új pályázatot hirdetni külön-külön az általános és részletes növénytanak erdészeti szempontból való megírására.

Budapesten, 1885. szeptember 14-én.

A választmány sajnálattal veszi tudomásul, hogy e fontos és még 1880-ban kiirt pályázat most sem vezetett eredményre, s egyidejűleg elhatározza, hogy a bíráló bizottság jelentését, mely utólagosan a pályamunka átdolgozására vonatkozó részletes feltételekkel és utasításokkal is ki lesz egészítendő, azon javaslattal terjeszti a közgyűlés elé, miszerint szerző az „Erdészeti Lapok“-ban hivassék fel 4 heti határidő kitűzése mellett nyilatkozatra, vajjon a megjelölt feltételek alatt vállalkozik-e munkájának átdolgozására, s ha igen, mily határidő alatt.

Azon esetre, ha e felhívás eredményre vezet, az átdolgozás határidejének megállapításával a választmány bizathatik meg.

V. A titkár bemutatja a földmívelési ministeriumnak idei 748. eln. szám alatt kelt leiratát, melyben utalva némely külföldi állam elzárkozó vámpolitikájára, felhívja az egyesületet, hogy a vámtariffa revisiója kérdésében szeptemberhó 15-éig részletesen indokolt jelentést terjeszsen elő.

Miután e felhívás oly időben érkezett az egyesülethez, midőn a választmányt a tagok nagy részének távolléte miatt nem lehetett összehívni, a kérdés tanulmányozására elnöki intézkedés folytán Bedő Albert elnöklete alatt Rónai Antal és Horváth Sándor tagokból álló bizottság küldetett ki, oly megbizással, hogy javaslatát az idő rövidségére való tekintettel, felirat alakjában készítse el.

E bizottság elkészülvén munkálatával, a következő felirat elfogadását javasolja :

Nagyméltóságu Minister Ur! Folyó évi juliushó 23-án 748. eln. szám alatt felhívni méltóztatott egyesületünket, hogy tekintettel némely külföldi állam újabb időben tanusított elzárkózó vámpolitikájára, megfontolás tárgyává tegyük azon kérdést, nem volna-e czélszerű és szükséges az idegen termények versenyét saját vámterületünkön szintén megnehezíteni az által, hogy termelésünk minden ágát legalább is oly védelemben részesítsük, mint a minőben saját produktióját a külföld részesíti.

Miután egyesületünk működésében kizárólag az erdőgazdasági érdekek figyelemmel kísérésére szoritkozik, a felvetett nagyfotosságú kérdésben is csak az erdei termékek forgalma szempontjából nyilatkozhatunk.

Magára a dolog érdemére nézve tiszteletteljes véleményünk az, hogy annak a kérdésnek megítélésére, vajjon forognak-e fenn csakugyan komoly okok, melyek a külföldről eddig vámmentesen behozott erdei termékek versenyének vámok általi megnehezítését szükségessé és előnyössé tehetnék, a legbiztosabb alapot külforgalmunk két tényezőjének a behozatalnak és kivitelnek egymáshoz aránya szolgáltathatja. Legyen szabad tehát idéznünk néhány főbb adatot, melyekből, ha nem is teljes pontossággal, de legalább megközelítőleg kivethető, hogy minő viszonyban áll monarchiánk az erdei termékek forgalma tekintetében más államokkal szemben.

A közös vámterület külforgalmáról évenként kiadott hivatalos statistika szerint forgalmunk a főbb erdei termékekben, nevezetesen a tűzifában, kemény- és lágy épületi és műfában, dongában, vasuti talpfában, külföldi műfában, kemény- és lágy fűrészáruban és faszénben kitett összesen az

1882-ik évben 54,733.104 frt értéket,

az 1883-ik " 65,348.500 " " "

átlagosan a két év alatt 60,040.802 frtot. Ezen összes forgalomból a behozatalra esett :

1882-ben : 2,871.218 forint, vagyis az összes forgalomnak 5.2% -a,

1883-ban : 2,967.466 forint, vagyis az összes forgalomnak 4.5% -a,

átlagban a két év alatt : 2,919.342 frt, vagyis az összes forgalomnak 4.8% -a,

a kivitelre ellenben :

1882-ben : 51,861.886 frt, vagyis 94.8% -a,

1883-ban : 62,381.034 " " 95.5% -a,

és átlagban : 57,121.462 " " 95.2% -a,

Behozatalunk tehát e két év alatt alig számba vehető kis mennyiséget tett ki kivitelünkhez képest. És hogy ezen arány helyes és az idézett szám adatok nem a viszonyok esetlegessége folytán alakultak ily kedvezőben, azt még jobban bizonyítják az 1882-öt megelőző évek kimutatásai, melyek szerint :

1879-ben : 1,887.983 frt értékű behozattal (4.2%) szemben, kivitelünk 43,271.812 frtot (95.8% -ot);

1880-ban : 2,328.867 frt értékű behozattal (4.9%) szemben, kivitelünk 45,076.373 frtot (95.1% -ot);

és 1881-ben : 2,469.914 frt értékű behozattal (5.0%) szemben, kivitelünk 46,983.697 frtot (95.0% -ot) tett ki.

Behozatali és kiviteli forgalmunk aránya tehát az 1879—1883-ik évi időszak alatt minden évben ugyanaz maradt, s míg a kivitel 43 és 62 millió között váltakozott, a behozatal egyetlen évben sem érte el a 3 milliót.

Külön tekintve hazánkat, s a külföldhez számítva Austriát is, forgalmunk aránya, fájdalom, nem mutatkozik ily előnyös színben, a mennyiben például a megelőző 3 évben 3,986.769 frt értékű átlagos behozattal szemben kivitelünk a fennebb elősorolt főválasztékokban csak 21,130.157 frtra, vagyis az összes forgalomnak 84.1% -ára rugott; de ha Austriával való viszonyunkat teljesen számításon kívül hagyjuk, a mint hogy ezen kérdésnél számításon kívül is kell hagyunk, helyzetünket a külfölddel szemben még a közös vámterületénél is kedvezőbbnek találjuk. Míg ugyanis a valódi külföldi forgalomból az utolsó 3 év átlagában a behozatal alig tett ki évenként 44.000 frt értéket, addig kivitelünk a külföldre átlagosan meghaladja 12,650.000 frtot, vagyis többet tesz ki 99% -nál.

Általában véve tehát bátran ellehet mondani, hogy monarchiánk egészben véve is tulnyomóan exportáló állam, hazánknak pedig ugyszólván nincs is behozatala, melyet az itthoni verseny enyhítése céljából kizárni kellene. Ép ezért ketségtelen, hogy ugy a monarchia másik felének, mint hazánknak, sokkal inkább érdekében áll a kiviteli forgalomnak lehető könnyítése, mint a behozatalnak meggáltása, melyet ha teljesen sikerülne is elérnünk, keveset használnánk vele

termelésünknek és faiparunknak. Abban az esetben tehát, ha a külföldi államok az erdei termékek forgalma tekintetében szintén ezt az álláspontot foglalnák el, a vámok behozatalának kérdése szóba sem jöhetne, mert érdekeink azt parancsolnák, hogy eljárásunkkal más államoknak se valódi okot, se ürügyet ne szolgáltatassunk hasonló intézkedésekre.

Sajnos azonban, hogy viszonyunk ebben a tekintetben nem ily kedvező, a mennyiben kivitelünk Németországfelé nehézségekbe ütközik, s főleg az új német vámok által oly súlyos csapással fenyegettetik, mely főleg a monarchia másik felében az ezen irányu export számára termelő vidékek faiparát és kereskedelmét valóságos kriszinek teheti ki.

Mindamellettt ezen körülmény tekintetbe vételével is meggyőződésünk az, hogy a külföldről behozott erdei termékeknek vám alá vetése a vámtarifa revisiója alkalmával sokkal kevesebb valódi előnyt biztosítana részünkre, mint a mennyi hátrányt idézhetne elé kiviteli forgalmunkra nézve.

Mert minő előnyöket lehetne elérni a legmagasabb vámokkal is, ha azok valóban életbe léptetnének? A legjobb esetben megszüntethetnők teljesen az eddigi behozatalt, a mely, mint fennebb kimutattuk, egészben véve sem éri el a 3 milliót, s a mely, miután egy jelentékeny része (1,300.000 frt) Németországra esik, épen a német favámok hatása következtében önmagától is apadni fog, de viszont kitennök magunkat annak, hogy a többi államok, melyekkel szemben most forgalmunk szabad, szintén visszatöréssel élne. Nagyobb fogyasztóink, mint például: Franciaország, Olaszország, Svájc, Belgium stb., melyek, főleg keményfa kivitelünkre egyenesen rá vannak utalva, s a melyeket behozatali vámjaink — számba vehető behozataluk hozzánk nem lévén — úgy sem érintenek, valószínűen nem sok súlyt helyeznének vámtarifánk ezen tételeire, de Oroszországot és egyes kisebb államokat, melyekbe épen hazánkhoz, habár ez idő szerint nem nagy, de elég jelentékeny és növekedő irányu kivitele van, s a melyek termékeinkre nincsenek feltétlenül rászorulva, könnyen hasonló eljárásra indíthatnánk ezáltal, vagy legalább is ürügyet szolgáltatathatnánk nekik erre, a mi azután annál hátrányosabb volna reánk nézve, mert ezen államok vámjai főleg a mi kivitelünket sújtánák.

Ha tisztán Németországgal szemben állíthatnánk fel vámokat, eljárásunk jogos és kétségkívül hasznos is volna, bár e haszon alig volna számba vehető azon káros következményekhez képest, melyekkel reánk nézve a német elzárkozás jár, s hazánkra közvetlenül nem is hatna ki, mivel behozatalunk Németországból alig tesz ki néhány ezer frt értéket. Sőt közvetve is kérdés, volna-e valami jó hatása termelésünkre nézve, mivel a csekély német import megszüntetése

vajmi kevéssel csökkenthetné Austria behozatalát hozzánk, mely eddig is közel 4 millió forintra rugott s mely jövőre, legalább az első időben, bizonyára növekedni fog.

Magyarország faiparára és fakereskedelmére nézve általában véve sokkal nyomasztóbb az austriai behozatal, mint a Németország-felé irányuló kivitel utjában álló nehézségek. Kivitelünk ugyanis Németországba nem valami jelentékeny, mindössze 2 millió frtra rug, s ebből is több mint másfél millió frt a kemény épület- és műfára, dongára, vasuti talpfára és kemény fűrészelt anyagra esik, oly választékokra, melyeket a német ipar nem nélkülözhet s a melyekből ép ezért kivitelünk, ha csak tölgykészleteink ki nem fogynak, jövőre sem szünhetik meg, mert bármily magasak legyenek is az új vámok, előbb-utóbb a fogyasztók lesznek kénytelenek azokat viselni.

Hogy ez a feltevés nem lehet téves, mutatja már az a körülmény is, hogy maga a német kormány és törvényhozás is gondolt erre, midőn az új vámtörvényt megalkotta, s ennek következtében például a tölgy dongára, melyet szükségelnek, s a melyből mi 1882-ben 1,169.078 frt, 1883-ban 1,026.092 frt, 1884-ben 1,029.827 frt értékűt, tehát az utolsó három év alatt átlagosan 1,074.999 frt értékűt szállítottunk ki Németországba, nem csak nem vetettek ki magasabb vámot, hanem a régi tételt, mely 100 *kg*-onként 0.₂₅ márkában volt megállapítva, az új törvénnyel még le is szállították 100 *kg*-onként 0.₂₀ márkára, nyilván azért, mert jól tudták, hogy e felgyártmány után a vámot ugy is Németországnak kell viselni. Hasonlóan jártak el egy másik terménynél, a cserzőhéjjaknál is, melyet mi fentebb mint mellékterményt forgalmunk adataiba nem foglaltunk be, melyből azonban Németországba szintén jelentékeny mennyiséget szállítottunk ki eddig. Ezen terméknek szintén nem emeltetett fel a vámjá, hanem ugy hagyatott meg, a mint eddig volt, 100 *kg*-onként 0.₅₀ márkával.

Összefoglalva tehát mindezeket, némi megnyugvással konstatálhatjuk, hogy Magyarország forgalmára távolról sem fognak oly bémítólag hatni a német vámok, mint első pillanatban hittük.

De nem szüntethetik meg a német favámok Austria kivitelét sem nézetünk szerint, azon egyszerű ok miatt, mert Németország nem csak a kemény fában, de a fenyő anyagban sem fedezheti sajátjából szükségletét. Az új vámok hatása tehát legrosszabb esetben is inkább abban fog nyilvánulni, hogy egy ideig tartó zavaros állapot után átalakulásra kényszeríti forgalmunkat.

És tényleg Németországnak nem is lehetett más célja a favámok emelésével, mint elérni azt, hogy a külföld jelentékeny bevitel, mely eddig jobbára fűrészáru és felgyártmány alakjában érkezett az országba, jövőre nyers állapotban vitessék be, s így a feldolgozásra fordított munka saját iparjábanak essék javára.

Világosan kitűnik ez a tendenciája a német favámoknak nemcsak a vámkérdés felett folytatott hosszú vitából, hanem magából a vámtörvény szövegéből is. Míg ugyanis az 1879. évi vámtarifában a gömbölyű anyag és fűrész árura vetett vámok a két választék értékének megfelelően úgy voltak megszabva, mint a minő arányban 1 a 2-höz áll, addig az új vámtörvény a gömbölyű anyagra fennállott vámtételt megkétszerezve, a fűrész árura négyszeres vámtételt állapított meg úgy, hogy most e kétféle választék vámtétele között az az arány áll fenn, a mi az 1. és 4. között. Sőt a kormányjavaslat ennél is tovább ment, a mennyiben a gömbölyű anyag vámját az 1879-ikihez képest megháromszorozni a fűrészárúét ellenben megnyolczszorozni akarta. Kétségtelen tehát, hogy a német kormány intézkedéseinek éle egyenesen a fűrészárú bevitel ellen irányul, a nélkül, hogy a gömbölyű fa bevitelét lényegesen megszorítaná, bár az első időben előreláthatólag ez utóbbi is nehézségekbe fog ütközni, mert a mint a német piacok faárai a vámemelés folytán emelkedni kezdenek, az ottani erdőbirtokosok is sietni fognak az alkalom felhasználásában, s jól tudva azt, hogy az ilyen mesterkélt módon előidézett kedvező helyzet állandóságára nem lehet számítani, rendes terméseiken túl a jövő évek termését is piacra viszik. Miután azonban ez a túltermelés sokáig nem tarthat, a külföldi fa később ismét keresett lesz, s a gömbölyű fa bevitel nem fog sok nehézségekbe ütközni, mert a váموkat előbb-utóbb Németországnak kell viselni.

Addig azonban míg a forgalomnak ez az átalakulása megtörténhetik hosszabb idő fog eltelni s azok a nagy fűrésztelepek, melyek eddig a német export számára dolgoztak mindenestre áldozattal is megkísértik új piacokat szerezni fűrészanyaguk számára. És Magyarországra nézve éppen ebben fekszik a legnagyobb veszedelme a német favámoknak, mert azon országokba kényszerítik az osztrák fűrészárut, melyek nekünk legjobb vevőink voltak, Franciaországba, Olaszországba és az aldunai államokba. Sőt saját hazánkban is erősíteni fogják az osztrák versenyt, pedig ez eddig is elég nyomasztó volt termelésünkre nézve, a mennyiben Galiczia, Stájerország és más osztráktartományok fenyőfa behozatala nem csak ausztriai kivitelünket mulja felül háromszorosan, hanem összes e nemű kivitelünket is elérte az utóbbi években.

Ezért midőn fennebb előadott indokainkra támaszkodva ismételni van szerencsénk azon tiszteletteljes véleményünket, hogy a német országai favámok által támasztott kedvezőtlen helyzetet az erdei termékekre részünkről kivetendő behozatali vámokkal nem csak nem lehet orvosolni, de attól is tartani lehet, hogy azok életbeléptetése éppen Magyarországra nézve káros következményekkel járhat, s midőn ennek kapcsán a vámtarifa revisiójánál a régi állapot fentartását javasoljuk, egyszersmind szükségesnek tartjuk Nagyméltóságod magas figyelmébe ajánlani, azon nehézségeket, melyeket a monarchia másik

felének erős versenye fenyőfatermelésünknek idebenn támaszt, tiszteletteljesen kérve ez alkalomból is Nagyméltóságodat, hogy e hátrányos körülmény megszüntetése vagy legalább enyhítése céljából oda hatni méltóztatnék, hogy vasutaink további díjmérséklések által legalább bent az országban lehetővé tegyék erdőbirtokosainknak a versenyt a külföldi behozatallal szemben, mely például a dunántuli vidéket ma még teljesen elfoglalva tartja, csupán azon körülmény miatt, mert a déli vasut a magyarországi fát még egyszer oly drágán szállítja mint a stájerországit.

Végül szükségesnek tartjuk ez alkalommal megemlíteni azt is, hogy a monarchia másik felének némely köreiből oly mozgalomról is lehetett hallani az utóbbi időben, mely a fűrészáru kivételt sujtó német favámok ellenében a gömbölyű fának kiviteli vámok által való megnehezítését ajánlja orvosszerű, abból a feltevésből indulva ki, hogy Németország, mely a fabevitelt egyik vagy másik alakban nem nélkülözheti, előbb-utóbb kénytelen lesz e rendszabály nyomása alatt leszállítani a fűrészáru vámját. Ez a ohajtás talán megfontolást érdemelne akkor, ha Németország egyedül a mi fatermékeinkre lenne utalva; miután azonban ez a feltevés nem áll, a mennyiben Németország szükségletét legalább egyelőre más országok nevezetesen Svédországból is kielégítheti, határozottan károsnak kell azt kijelentenünk annál is inkább, mert főleg az erdőbirtokos osztályt sujtaná. Azon nagyobb fűrésztelepek tulajdonosainak, melyek nem maguk termelik, hanem vásárolják e nyers anyagot, mindenesetre előnyösek lennének az előbb említett kiviteli vámok, mert ha az ohajtott cél t. i. a német fűrészáru vámok megszüntetése nem is volna elérhető, ők maguk a nyers anyagot oly nyomott áron szerezhetnék be, a kisebb erdőbirtokosoktól, hogy talán a mostani magas vámokat is elviselhetnék a németországi fűrészáru kivitelnél. Az erdőbirtokosok azonban beláthatlan károkat szenvednének, annyival is inkább mert a kiviteli vámok francia, olasz és más országokba menő kivitelünkre is kiterjesztendők volnának.

A mi Nagyméltóságod nagybecsű leiratának azon részét illeti, melyben felhivattunk, hogy a vámkérdés általános szempontból való megvilágításán kívül egyszersmind a vámtarifa szövegére és az esetleg javaslatba hozandó vámtételek nagyságára nézve is nyilatkozunk, úgy hiszszük, hogy e feladat teljesítése alól előbbieken kifejtett véleményünk teljesen felment. Mindamellet tisztelettel megjegyezzük, hogy ha a megindítandó tárgyalások alkalmával a monarchia másik felének érdekei netalan a mi véleményünktől eltérően magyaráztatnának s ennek folytán a behozatali vámok felállítása más érdekeinknek figyelemben részesítése fejében a magyar kormány részéről is elfogadtatnának, az alkalmazandó vámdíjakra és a tarifa szövegére nézve is készséggel előfogjuk terjeszteni tiszteletteljes véleményünket.

Erre az eshetőségre való tekintettel azonban ismételen is hangsúlyozni kívánjuk, hogy a behozatali vámok Magyarország fatermelése szempontjából nem kívánatosak, sőt ellenkezőleg veszélyes következményekkel járhatnak, a kiviteli vámok eszméje pedig határozottan káros s ennélfogva okvetetlenül mellőzendő.

Az országos erdészeti egyesület nevében.

Budapest, 1885. szeptember.

A választmány a bizottság véleményéhez egyhangulag hozzájárul, s felkéri az elnökséget, hogy a felolvasott felírtott illetékes helyre juttassa.

VI. A titkár előterjeszti a 27-ére összehívott közgyűlés tárgysorozatát, melyet a mult választmányi ülés határozatából az elnökség készített el, s egyuttal bejelenti néhai Lónyay Gábor választmányi tag elhunytát, kinek helyére a tárgysorozat 3. pontja értelmében új tag lesz választandó.

A választmány részvétét fejezi ki az egyesület e régi és buzgó választmányi tagjának elvesztése felett s elhatározza, hogy ezen érzelmének kifejezésére a közgyűlésen is indítvány tétessék.

A tárgysorozat 7. pontját illetőleg, a választmány abban állapodik meg, hogy a jövő évi közgyűlés helyéül, tekintettel arra, hogy az egyesületi székház ekkor lesz rendeltetésének átadva, ismét a fővárost fogja a közgyűlésnek ajánlani.

VII. Luczenbacher Pál választmányi tag, mint a fővárosi sétány-bizottság elnöke megemlítvén, hogy a körutak és terek fasorainak jókarba helyezése céljából az alkalmazott fanemek kérdésének szakszerű megvizsgálására a közelebbi napokban bizottság küldetik ki, szóbelileg azon kérést intézi a választmányhoz, hogy abba az egyesület részéről is egy szakembert kiküldeni sziveskednék, mivel kívánatosnak látja, hogy a kertészek és más szakértők mellett az erdészek véleménye is meghallgattassék, kik első sorban illetékesek a fanem kérdésének eldöntésére.

A választmány e kérelem folytán az említett bizottságban való részvételre Illés Nándor választmányi tagot kéri fel.

VIII. A titkár felolvassa az új tagok névsorát, melyszerint :

a) alapító tagoknak kívánnak felvételni : Filipek Sándor városi erdőmester 160 frt alapítvánnyal kötvényben, Tóth Gyula járási főerdész 160 frt alap. kötvényben és Hárs István járási főerdész 160 frt alap. kötvényben, ajánlja Lászlóffy Gábor; Pagura Antal 160 frt al. kötvényben, ajánlja Girtler Lajos; Bodor Zoltán műszaki díjnok 150 frt alapít. kötvényben, ajánlja Szécsi Zsigmond; Menczl Gáspár kat. erdőbecslési felügyelő 160 frt al. kötvényben, ajánlja Simenszky Kálmán; Weisz Alajos földbirtokos 160 frt alapítvánnyal készpénzben, Harnisch és Társa cég 160 frt alap. kötvényben, ajánlja Tomcsányi Gyula; Zárboch Ede m. kir. erdész 200 frt alapítvánnyal értékpapirban, ajánlja Barlay Sándor; Hubert Aladár m. kir. erdőgyakornok 160 frt alap. kötvényben, ajánlja Kondor Vilmos; Zsigmondy Vilmos képviselő 200 frt alapítvánnyal készpénzben, ajánlja elnök ő excja.

Borszéky Soma alapító tag 100 frtos alapítványát 150 frtra igéri kiegészíteni s egyszersmind kéri a választmányt, hogy az így kiegészített alapítványt havonkénti 5 frtos részletekben törleszthesse;

b) rendes tagoknak kívánnak felvételni : Korek Nándor o. m. áll. vaspálya-társulati főerdész, ajánlja Tanádi Emil; Brezovszky József főerdész, aj. Burián Ferencz; Szakrajda János prépost. ispán, aj. Reinfusz Felix; Thober Sándor főkáptalani erdőbíró és Martiny Antal érseki fővadász, ajánlja Véssey Ferencz; Rolland Gusztáv vár. erdőmester és ifj. Banhof Károly városi erdőmester, ajánlja Lászlóffy Gábor; Papp György erdőtiszt és Udvardy

József erdész segéd, aj. a titkár; Hangay Antal érseki vadász és Kunsay Gyula érseki vadász, ajánlja Véssey Ferencz; Koren Ödön m. kir. közalapítványi erdőgyakornok, aj. Akantisz Rezső; Glosz Alajos uradalmi erdész, aj. a titkár; Sztaváts Norbert kerületi főerdész, ajánlja Szabó Adolf; dr. Sárkány Miklós szentbenedek-rendi apát, aj. Friedrich Béla; gróf Andrássy Gyula erdőfelügyelői hivatala Ó-Fenesen és Bocskay Antal m. kir. erdőőr, ajánlja Somkereki Gusztáv; Vincz Gyula szolgabíró és erdőbirtokos és Becsky Emil földbirtokos, ajánlja Kabina János.

A jelentkező tagok felvétetnek, Borszéky Soma kérelme pedig, miután az alapszabályokkal megegyezik, teljesítetteti fog.

IX. A titkár jelenti, hogy a múlt választmányi ülés óta a következő rendkívüli befizetések történtek:

a) Új alapítvány fejében befizettek:

Weisz Alajos földbirtokos 160 frtot; Zarboch Ede m. kir. erdész 200 frtot értékpapirban; Zsigmondy Vilmos 200 frtot.

b) Kötelezvényben tett régi alapítványok törlesztésére befizettek:

Frits Béla 100 frtot; Agotha Alajos 40 frtot; Ujvidék város 100 frtot; Kővári László 20 frtot; Lázár Jakab 25 frtot; Tolnamegye közönsége 160 frtot; Véssey Ferencz 40 frtot; Győry Géza 20 frtot; Harnisch és társa 20 frtot; Imre Dénes 30 frtot; báró Prónay Dezső 160 frtot; Ihrig Eberhárd 64 frtot; Prorok Kajetán 40 frtot; Stassevits József 130 frtot; Beszterczebánya város 100 frtot; Janatka József 20 frtot; Neuschlossz Emil 160 frtot; Tomesányi Gusztáv 20 frtot; Stolcz József 40 frtot; Krivácsi Elek 40 frtot; Deés városa 25 frtot; Ocsárd Károly 10 frtot;

Kass Ede 60 frtot; Tellesnitzky Nándor 80 frtot;
Wagner Gusztáv 20 frtot;

c) a Wagner Károly alapítvány javára adományoztak:

Weisz Alajos földbirtokos 140 frtot;

d) a házépitési alap javára:

Wuk M. és fiai czég 500 frtot; Véssey Ferencz
10 frtot; Weisz Alajos 200 frtot.

Az adományok köszönettel fogadtatnak.

X. A jegyzőkönyv hitelesítésére Luczenbacher Pál és Illés Nándor válaszmányi tagok kéretnek fel. — K m. f.

Hitelesítésül:

Luczenbacher Pál,

vál. tag.

Illés Nándor,

vál. tag.

Tisza Lajos,

elnök.

Horváth Sándor,

titkár.

Lapszemle.

(To.) A különféle fanemek kiszáradása- és összeaszására vonatkozó arányszámokat, mint általános ismeretes, az egyes szerzők igen eltérően mutatják ki. Ez a berni contoni erdőigazgatóságot arra indította, hogy Frey erdőfelügyelő által az ottan honos fanemek kiszáradásának és összeaszásának mérvét kísérletek útján újból meghatározatassa.

Frey e kísérletekhez a fát a Petit-Raimeur-i állami erdőnek egy 750—800 m absolut magasságban fekvő észak-nyugoti hegyoldaláról vette, még pedig 75—100 éves törzsekből.

A törzseket januárius hónapban döntötték le, és nyers állapotban 1 köbdeciméteres koczkákat alakítottak belőlük. Ezeknek egy része januáriustól augusztusig közönséges léghőmérsék mellett szabadban szárított ki, más része szárító kamarában aszaltatott, még pedig: 2 napig 30—40 R^o mellett, 3 napig 40—50 R^o, 4 napig 50—60 R^o, 5 napig 60—70 R^o, 6 napig 70—80 R^o, és 41 napig 80 R^o hőmérsék mellett. Végül a koczkák egy része július 5—6-án retortában felszenítettett.

A súlybeli különbségek, a „Schweizerische Gewerbeblatt“ szerint, az egyes koczkáknál a fanemek szerint a következők voltak:

	nyersen,	megszáritva,	megaszalva,	felszenitve,
	s ú l y g r a m m o k b a n.			
Tölgy . . .	1074·5,	755·3,	664·1,	250·6,
kőris . . .	878·5,	705·8,	622·8,	194·2,
bükk . . .	1028·8,	683·9,	599·3,	181·7,
erdei fenyő . . .	873·4,	632·4,	572·7,	173·5,
szil . . .	916·6,	590·8,	526·5,	166·2,
tiszafa . . .	903·0,	680·9,	584·6,	214·8,
juhar . . .	921·0,	616·1,	549·8,	171·2,
rezgő nyár . . .	880·9,	474·5,	405·0,	120·6,
vörös fenyő . . .	763·3,	565·3,	501·1,	174·7,
jegenye fenyő . . .	894·1,	504·4,	451·7,	152·8,
hárs . . .	769·0,	449·2,	402·1,	122·5,
luczfenyő . . .	526·6,	457·7,	405·2,	140·7.
Az összeaszás, mérve köbcentiméterekben, pedig a következő :	nyers,	megszarított,	megaszalt,	felszenített

	á l l a p o t b a n.			
Tölgy . . .	1000,	939,	867,	648,
kőris . . .	1000,	916,	835,	523,
bükk . . .	1000,	916,	856,	569,
erdei fenyő . . .	1000,	933,	865,	492,
szil . . .	1000,	930,	885,	586,
tiszafa . . .	1000,	979,	911,	804,
juhar . . .	1000,	966,	911,	693,
rezgő nyár . . .	1000,	922,	879,	672,
vörös fenyő . . .	1000,	831,	895,	733,
jegenye fenyő . . .	1000,	954,	886,	713,
hárs . . .	1000,	889,	831,	511,
lucz . . .	1000,	939,	887,	729.

A fajsúly a fennebbi adatokból tehát lesz :

	nyers,	megszáradt,	megaszalt,	felszenített
	á l l a p o t b a n.			
Tölgynél ✓ . . .	1·0745,	0·804,	0·766,	0·387,
kőrisnél ✓ . . .	0·8785,	0·771,	0·746,	0·371,
bükknél ✓ . . .	1·0288,	0·747,	0·700,	0·319,
erdei fenyőnél . . .	0·8734,	0·678,	0·662,	0·351,
szilnél ✓ ✓ . . .	0·9166,	0·635,	0·595,	0·284,
tiszafánál ✓ . . .	0·9030,	0·696,	0·642,	0·262,
juharnál . . .	0·9210,	0·637,	0·604,	0·247,
rezgő nyárnál ✓ . . .	0·8809,	0·515,	0·463,	0·179,
vörös fenyőnél ✓ . . .	0·7633,	0·607,	0·560,	0·238,
jegenye fenyőnél ✓ . . .	0·8041,	0·529,	0·510,	0·214,
hársnál ✓ . . .	0·7690,	0·505,	0·484,	0·240,
lucznál ✓ . . .	0·5266,	0·487,	0·457,	0·193.

(T.) Bukovina erdőgazdasági viszonyairól a „Forstliche Blätter“ július javi füzete Kellner W. tollából hivatalos adatok alapján közzétett ismertetést tartalmaz, melyből az említett viszonyokra szorosan nem tartozó részek kihagyásával a következőket közölhetjük.

Midőn Bukovina 1774-ben az osztrák Monarchiához csatoltatott, az erdők ott majdnem teljesen összefüggő erdőtestet képeztek, melyek csak helyenként a völgyekben voltak csekély számu szántóföldek és rétek által megszakítva. Ezen időben a rendszeres erdőgazdaságot még hírből sem ismerték Bukovinában; a mű-, épületi- s tűzifát mindenki tetszés szerint s díjtalanul szerezte be a legközelebb fekvő erdőrészből. Ha a földbirtokosoknak új legelőterületre volt szükségök, akkor az erdőt minden megfontolás nélkül leperzseltették, vagy az alárendelt községek által minden rendszer nélkül lekaszabolatták. A fát ez utóbbi esetben természetesen a helyszínén hagyták s később elégették.

A világi s egyházi uradalmak példájára a községek is szaporították a fennebbi módon legelőterületeiket, e mellett gyakran határaitokon túl is terjeszkedvén. Az erdőknek erdészeti személyzet által való felügyelete akkoriban még teljesen hiányzott. Csak 1786-ban rendszeresítették az egész tartományra nézve egy főerdészi állomás, Koczurmare székhellyel, mely 1794-ben Csernoviczba tétetett át s ez alkalommal egyszersmind a főerdész mellé segítségül két alerdész is adatott. A radauczi kerületben lévő uradalmi erdők a cs. kir. katonai hatóság felügyelete alatt maradtak, mely 1872-ben egy főerdészt, három erdészt s ugyanannyi alerdészt alkalmazott, s ezzel némileg rendezettebb erdőgazdálkodásnak vetette meg alapját.

Hogy mennyire elharapódzott Bukovinában az erdőégetés, tanúsítja az a körülmény, hogy még 1837-ben is mintegy 20.000 holdat tett az a terület, melyről az erdő legújabban erdei tüzeknek esett áldozatul. A felégetés s irtás folytán keletkezett tisztásokon, melyek az állattenyésztéshez takarmány termelésére szolgáltak, szabadságában állott kinek-kinek tanyát építeni, mi — a hogy ezt manap is látni lehet Bukovinában — a legutolsó alkatrészig kizárólag fából történt. A mennyiben az ilyen tisztásokon a nyert takarmány a marha áttelelésére nem volt elegendő, ismét csak a tisztást környező erdőhöz nyultak, a ledöntött fák fiatal hajtásai s fakadó rügyei képezvén huzamos időn át az éhező csordák egyedüli táplálékát.

Az erdőknek ipari célokra való fölhasználása 1803-ban vette kezdetét, a vallásalapítványi s magántulajdont képező erdőkben. Először üveggyárakat, s azután hamuzsir főzőket rendeztek be s különösen a hamukészítés azon módja, melyszerint egyszerűen az álló fák meggyújtattak s elégettettek, volt az, melynek következtében igen tekintélyes erdőrészek tönkre mentek. E pusztító gazdálkodásnak csak 1816—1820-ban szakadt vége.

Ez időtájban kezdték el a közalapítvány tulajdonát képező er-

dők határait megállapítani, biztosítani s a közbefoglalt belzetek kisa-játítása útján kikerekíteni, mi karöltve az erdők egyidejű felmérésével, lehetővé tette a rendes vágások szerinti kihasználás meghonosítását. Ugyanezen időben az erdészeti személyzet jelentékenyen szaporított s élére külön erdőfelügyelő állított.

Az újonnan szervezett személyzetnek képezte feladatát arra ügyelni, hogy a terjedelmes őserdők kihasználásának rendszeres eszközzése s a szükséges erdősítések teljesítése mellett az erdő kellő védelemben is részesüljön.

A bukovinai erdők főállagát eredetileg a tűlevelűek képezték; az erdőművelés haladásával azonban a lombos erdők kiterjedése mindinkább nagyobbodott. Az István, moldovai herczeg idejéből származó tölgyállabok e század elején még 20.000 holdnál nagyobb terjedélemmel birtak, innen mostanáig azonban a kiméltlen kezelés folytán 4000 holdra apadtak le; hasonlóan pusztultak ki Bukovina hegységeiben hajdan nagy számmal előfordult tiszafa állabok ki.

Jelenleg Bukovina erdőállománya 829.600 holdat tesz, melyből

a csernoviczi kerületre	36.197
a kimpolungi	„	274.474
a koczmani	„	7.292
a radauczi	„	212.811
a szerethi	„	10.926
a storozyneczi	„	88.520
a szucsavai	„	52.839
a vizniczi	„	146.541
hold esik.		

A csernoviczi, koczmani és szerethi kerületben a lombos erdők a túnyomók, míg a többi kerületekben lúcz- és jegenye fenyvesek fordulnak elő.

Tulajdonjogi tekintetben az összes erdőállomány akként oszlik meg, hogy a görög nem egyesült közalapítvány tulajdonát 399.640, a magánuradalmi birtokhoz 237.014 és a községi birtokhoz 192.901 hold erdő tartozik.

A csernoviczi kereskedelmi kamara kimutatása szerint a vallásalapítvány erdei tíz évi átlagban kereken 203.000, a magánuradalmi erdők 284.633 és a községi erdők végül 87.331 frttot jövedelmeztek.

Aránylag szép jövedelmet nyújt a vallásalapítványi erdőkben a hamuzsirfőzés, t. i. 22.141 frtot. A hamuzsir előállítása — az uradalmi anyag és berendezés használata mellett — vállalkozók által mázsánként 6—9 frtért történik.

Az értékesebb épület- és tűzifát külföldre, nevezetesen Oroszországba és Romániába tutajozzák. Eleintén Törökország felé irányult a fakivitel, mely különösen az utközben tapasztalt erőszakoskodások miatt, sok nehézséggel járt, így az 1816. és 1820-ban Konstantinápoly felé indított tutajok Moldovában, az indulási ponttól alig 20 mért-

földnyire, feltartóztattak; ezen két eredménytelen kísérletet azonban 1843-ban és a rákövetkező évben két újabb követte, mely alkalommal sikerült a vállalkozóknak Galaczig lejutni, ott a leszállított fát nagy áron eladni s egyuttal a távoli kelettel később nagy virágzásnak örvendő fakereskedést nyitni. Ma már csupán a kimpolungi kerületből évenként mintegy 25.800 frtot érő metszett faáru szállítatik a török fővárosba.

Legszakszerűbb kezelésben részesülnek a görög nemegyesült vállálapítvány erdei; a magánosok tulajdonát képező erdőket csekélyebb számu s kevésbbé jól fizetett erdészeti személyzet kezeli, mi észrevehetőleg a rendszeres kezelés rovására is esik.

A községi erdők kezelése s használata egyáltalán nem érdemli meg, hogy erdőgazdálkodásnak neveztessek, mert ezek a fennemlített kereskedelmi kamara jelentése szerint, meggondolatlan s tervnélküli kezelésből folyó pinsztulás áldozatai.

(Kon.) **Norvégia erdeiről** a következő adatokat közli a „Centralblatt für das gesammte Forstwesen“ című szaklap augusztus-szeptemberhavi füzeté.

Norvégia állami és ugynevezett félállami (kerületi és magán községi v. „Bygdi od Privat almenninger“) erdeinek összes területe, a melyről t. i. egyáltalán adatok léteznek, 19,752.393 *maal* vagy 1,944.622 *ha*; ebből 936.208 *ha* erdőterület és 1,008.020 *ha* terméketlen.

Az összes erdőterület következőkép oszlik meg :

	erdősült	terméketlen	összesen
állami erdő van	762.873 <i>ha</i>	974.171 <i>ha</i>	1,737.044 <i>ha</i>
kerületi és községi erdő			
pedig	173.515 „	34.063 „	207.578 „
Összesen	936.388 <i>ha</i>	1,008.234 <i>ha</i>	1,944.622 <i>ha</i> .

Az államerdők, vagyis azon erdők, melyek az erdőkormányzóság közvetlen kezelése alatt állanak, és erdősülve vannak e szerint 762.873 *ha*-t tesznek ki.

Ha a fentebb kimutatott 936.388 *ha* valódi erdőterülethez hozzáadtnak még

a Kongsberg ezüsbányák erdei	12.936 <i>ha</i> ,
a Nordland tartományban fekvő Angell-birtok	
erdőségei	12.724 „
a déli Trondhjem-ben fekvő hasonnevü birtok	
erdőségei	15.670 „
akkor az összes állami es félállami erdők területe	977.618 <i>ha</i> -ra,
vagy 9,932.115 <i>maal</i> -ra tehető.	

Miután a norvég királyság összes erdőterülete 78.067 négyszögkilometerre becsültetik, az állami és félállami erdők ennél fogva az összes erdőterületnek 12.52⁰/₀-át teszik ki.

Ha azonban ezen erdők termőképessége vétetik figyelembe, akkor az államerdők korántsem lesznek ilyen százalékkal képviselve. Tényleg csupán az úgynevezett félállami, az újonnan vásárolt és a nevelési alap tulajdonát képező erdők azok, melyek e tekintetben a magánerdőkkel szemben a versenyt kiállják. Az állami és községi erdők nagyobb része határozottan silány, mert ezen erdőkben sok négyszög-mértföldre menő nyír középerdő találtak s a túlevelű erdőknek sem sokkal kisebb része rövid és gyenge növésű hegyeségi állabokból áll, melyeknek jövedelme épen nem áll arányban az elfoglalt nagy területtel.

Ezek az adatok az erdészeti igazgatóság jelentéséből merítették és az 1875. évi január havától 1880. évi június 30-ig terjedő időre vonatkoznak.

Ezzel szemben Scheen erdőmester az 1884-iki évkönyvben Norvégia összes erdőterületét 74.786 négyszögkilométerre becsüli, tehát kevesebbre, mint az erdészeti igazgatóság.

Ugyanő Norvégia erdeinek átlagos értékét ha-onként 43 kronorra (28 frtra) teszi, az ország egyes kerületeire nézve pedig a következő adatokat közli:

Kerület	Erdőterület	Az erdőterület aránya az összes területhez	Átlagos érték hektáronként	
	□ km	%	kronor	o. ért. frt
Smaalenne	2.960	71·8	54·6	35·49
Akershuus	3.864	74·5	71·3	46·35
Hedemarken	14.508	55·7	29·8	19·37
Kristians	5.579	22·3	39·2	25·48
Buskerud	5.449	37·4	46·2	30·03
Jarlsberg és Laurvig .	1.560	69·1	79·5	51·68
Bratsberg	6.067	41·0	58·0	37·70
Nedenaes	4.350	43·3	46·7	30·36
Lister és Mandal . . .	1.834	28·7	40·6	26·39
Stavanger	383	4·3	94·9	61·69
Déli Bergenhuus . . .	765	5·0	46·8	30·42
Északi Bergenhuus . .	893	4·9	28·0	18·20
Romsdal	3.055	20·9	?	—
Déli Trondhjems . . .	5.844	31·8	17·2	11·18
Északi Trondhjems . .	5.262	23·1	16·3	10·60
Nordland	7.800	20·5	8·6	5·59
Tromsø	1.922	7·3	9·4	6·11
Finnmarken	2.691	5·7	?	—
Az egész királyság	74.786	23·5	43·0	28·00

Az ország belfogyasztását Scheen 11,481.000 köbméterre az összes műfa termelést pedig évenként 2,552.000 köbméterre becsüli.

Ha a mellékbevételek és kiadások is számba vétetnek, akkor az állami erdők tisztajövedelme a következő:

1876-ban	116.286	kronor v.	75.586	frt,
1877-ben	131.657	" "	85.577	"
1878-ban	86.545	" "	56.254	"
1879. jan. 1—1880. jul. 1-ig	125.094	" "	81.311	"

Norvégia évi műfa-kivitele 1836-tól 1882-ig az alábbi adatokat mutatja:

1836-tól 1840-ig átlag kivetett	382.000	tonna,
1841-től 1845 " " "	416.000	"
1846-tól 1850 " " "	416.000	"
1851-től 1855 " " "	593.000	"
1856-tól 1860 " " "	647.000	"
1861-től 1865 " " "	804.000	"
1866-tól 1870 " " "	874.000	"
1871-től 1875 " " "	947.000	"
1876-tól 1880 " " "	820.000	"
1880-ban	895.000	"
1881-ben	882.000	"
1882-ben	919.000	"

A kongsbergi ezüsbányák erdeinek nyers jövedelme 6900 kronorra (44.850 frtra), kiadása ellenben 59.000 kronorra (38.350 frtra) rug.

A kiadások a következő tételeket foglalják magukban:

	Kronor	Forint
Fizetésekre (bérekre) kiadatik	8.680	= 5.642;
Döntési és szállítási költségekre	31.600	= 20.540;
Épületek és fűrészművek javítási költségeire	2.400	= 1.560;
Csemeték, fűrészek és különfélék	5.320	= 3.458;
Fűrészmalmokra stb.	10.200	= 6.630;
Szolgálmányok megváltására	800	= 520;
Összesen	59.000	= 38.350.

A nevelési alapnak az erdőket terhelő kiadásai következésképen részletezhetők:

	Kroner	Forint
Személyi járandóságok	22.100	= 14.465;
Utazási költségek	8.000	= 5.200;
Hozzájárulás a mivelési költségekhez	3.000	= 1.950;
Összesen	33.100	= 21.516.

Az ezen alap tulajdonát képező erdőjövödelme az 1883. július 1-től 1884. június 30-ig terjedő pénzügyi évben (Tronsó és Finnmarken tartományokat kivéve) hozzávetőleg 149.000 kronorra (96.850 frt) becsültetett.

(To) Az északnyugati Himalaya hegységi erdőkről a „Schweizerische Zeitschrift für das Forstwesen“ ez évi III. füzeté dr. Brandis után érdekes adatokat közöl.

A Himalaya hegység India északi határán 24 hosszúsági fokot foglal el. E hegységben ered Indiának három nagy folyama, az Indus, Ganges és Bramaputra. Az Indus és Ganges között fekvő hegység a Himalaya észak nyugoti, a Ganges és Bramaputra közötti pedig annak keleti részét képezi. Himalaya keleti részének erdőflórája a kelet ázsiai (hátsó indiai, chinai, japáni) erdőflórához hasonlít, az észak nyugoti rész fatenyészete ellenben egészen más jeleggel bír. Itt a klíma a fatenyészetnek még nagyon kedvező, északkelet felé azonban a kevés és ritkán beálló esőzés miatt a növekvés lassabb, az erdő törpe, gyér, még inkább északkeletfelé végre az erdő egészen eltűnik (Tibet) s csak imitt-amott láthatni egyes cserjéseket a folyók partjain.

Az északnyugoti Himalayában az erdő 12.000 láb (3.660 m) magossáig megy fel a hegységbe, az örökös hó pedig 16.000 lábnyi magosságnál kezdődik.

A hegység három erdőövre osztható fel m. p. az alsóra, mely 900 m-ig, a középsőre, a mely 900—2100 m-ig és a felsőre, mely 2.100 m-től az erdő felső határáig terjed. Az alsó erdőöv fatenyészete India tropicus fatenyészetéhez hasonlít, a középső övben némely fa már az európai alakokra emlékeztet, a felső öv fatenyészete pedig igen sokban hasonlít az európaihoz.

Az alsó erdőöv főfane a Dipterocarpaceae családhoz tartozó *Shorea (Robusta) Tumbagaia* Roxb. (Riesiger Salbaum), a mely szép növési és igen nagy méreteket ér el. Fája nagyon kemény, nehéz és tartós, csakhogy erősen vetemedik és repedezik. A törzs megsértett részéből gyantaszerű anyag folyik ki, a melyet Indiában a hajóépítésnél szurok helyett használnak. Gyökran és bőven terem magot.

A folyók mentén levő kavicstalajon főfane az *Acacia Catechu* Willd., és a *Dalbergia sissoo* Roxb. Az elsőnek kérge igen jó cserző- és festőanyagot szolgáltat, azonfelül pedig a kergéből főzés által nyert kivonat mint gyógyszer sokféle alkalmazást talál. Az utóbbi kitünő műfát szolgáltat.

A középső erdőöv határa felé a *Pinus longifolia* Roxb. képez erdőket. E szép fane a zárlatot még kevésbé tűri mint a mi erdei fenyőnk; hármásával álló tűi 30 cm hosszúak, vékonyak, lelogók.

A középső erdőövet a következő fák és cserjék képezik: *Rubus ellipticus*, *Berberis Lycium*, *Rosa Moschata*, *Rhus cotinus*, *semialata*, *succedanea* és *Wallichii*, *Celtis australis*, *Cornus macrophylla*, *Marlea begoniaefolia*, *Olea cuspidata* s.b.

A közép és felső erdőövénél átmenetet képez az örökzöld *Quercus incana*, továbbá a *Pieris ovalifolia*, *Rhododendron arboreum* és a *Cedrus Deodara* Loud. A himalayai cedrus a legjobb minőségű műfát szolgáltatja; egyes fák 76 m magosságot és 12 m kerületet érnek el. 8.000 láb magasságban a fennebiekhez sorakozik az *Abies Smithiana* és a *Quercus dilatata*.

Feljebb nagy kiterjedésű zárt erdőtötteket képez a *Pinus excelsa* a felső övben s e fanemen kívül a *Cupressus torulosa*, *Abies Webbia*, *Taxus baccata*, *Prunus Padus*, *Buxus sempervirens*, *Juglans regia*, *Berberis vulgaris*, *Hedera helix*, *Juniperus communis*, és a különféle juhar, bodza, loncz, *Viburnum* és *Rhamnus* fajok. Az erdő felső határán a *Betula Bhojpattra* és a *Rhododendron campanulatum* fordul elő.

8

Az Országos Erdészeti Egyesület közgyűlése 1855-ben.

Az idei közgyűlés a leglátogatottabbak közé számítható. A jelentkezők száma 200-nál több volt; a másodalelnökre és a két választmányi tagra pedig 134-en szavaztak.

Szép szám! Meg is telt a Köztelek kis terme s annak előterme, s még sem fértünk el valamennyien. Szék épenséggel kevésnek jutott. Már ezen körülmény is igazolja, hogy ideje volt házat szereznünk.

A nagy számú erdész közönség az ország legkülönbözőbb vidékeiről gyűlt egybe, s habár nagy részét az országos kiállítás vonzotta, tagadhatlan, hogy erdészetünk ügye iránt fokozódik az érdekeltség, s a ki csak teheti, megjelenik a közgyűlésen, hogy az egyesület enunciatíóinak súlyt adni segítsen, hogy részt vegyen az országos érdekű tanácskozmányokban, s végre, hogy barátival, szaktársaival találkozáván, régi emlékeket felelevenítsen, ujakra szert tegyen, s a kirándulások alkalmával tapasztalatait gazdagítsa.

A közgyűlés lefolyásáról tán fölösleges e cikk keretében megemlékezni, azt olvasni fogják tisztelt szaktársaink a

közgyűlés jegyzőkönyvében. Feladatunk különben is, vázlatát adni az események társadalmi részének, hogy az otthon maradtoknak is legyen tudomása róla.

A közgyűlés után Frohner szállodájának udvarán bankettra gyülekezünk. Az udvaron kellett azt megtartani, mert a teremben el nem fértünk volna. Az igaz, hogy sokan is valánk. Nem kevesebben 108-nál.

A közebed a szokásos módon folytott le, azon különbséggel, hogy a hivatalos toasztokon kívül alig hallottunk egykettőt, s a társaság is csak hamar szétszlott, legnagyobb része a rendelkezésére álló időt a kiállítás megsejmlélésére kívánván felhasználni.

Másnap reggel, azaz 28-án, a budai lánczhidfőnél gyülekezünk egybe, hol a főváros által számunkra rendelt lóvonatu waggonokba szállánk. A fogaskerekű vasut indóházához érve, saját alkalmatosságán oda érkezett elnökünkkel, Tisza Lajos ő excellentiájával átszállottunk ezen vasut ránk váró vonataira, melyek egészen az Eötvös villáig vittek fel bennünket. Innét gyalog indultunk neki a budai hegyeknek.

A nap, melyet reggel ködös felhők takartak el előlünk, ragyogó sugarakkal árasztá el az erdőt, melynek szemlélete érdekes eszmeeserére adott alkalmat. Az altalaj dolimitszerű mész, melyet vékony termőrétég fed, nem csoda tehát, ha az erdő nem szálas. Nem is valószínű, hogy e helyen hosszu, sugár fás szálerdő felnevekedjék, s véleményünk szerint a sarjerdő sűrjesei jobban fogják jövőben is megóvni a talajt. Különbén a Norma-fán túl helyenként meglehetős törzsű tölgyek láthatók, a mi valószínűleg annak következménye, hogy az altalaj horpadásai vastagabb agyagrétéggel lévén kitöltve, a szálfák is elég termőtért kapnak gyökereik számára. Ugy látszik, hogy az északi lejtők talaja

egyáltalában vastagabb termőtalajjal bir, legalább azt lehetne következtetni a fák szép, karcsu, nyulánk törzseiről.

A Normafánál kínálkozó szép kilátást nem élvezhettük, mert a köd leszállott a völgyekbe, és irigyen eltakará előlünk azok bájait. Tovább haladtunk tehát. Nem messze kelle azonban mennünk hogy minket érdeklő dolgokat láthassunk. A disznófő fölötti előkészítő vágás ültetvényeivel eléggé érdekes volt arra, hogy megálljunk miatta.

A sarjerdő sűrű aljadékát levágták, s jövődöbeli jobb, erőteljesebb, magasabb kort elérni képességgel biró fák nevelése czéljából tölgy-, bükk-, kőris-, juhar csemetékkal ülették be azt. A csemetéket nem házilag nevelték, hanem vásárolták. Meg is látszott rajtok. Némelyik $1\frac{1}{2}$ m hosszú is volt és jó vastag, botnak való. Az igaz, hogy kevés is fogant meg belőlök.

Nem messze ezen kulturától, a Pozsonyihegy alatt nyeregszerű behajlás van. Pár pad pihenésre csábit, a felfektetett könyv alkalmat nyújt nevünk megörökítésére. Persze nem oly örök időkre, mint a granit tábla, melyet a hálás jelenkor már előre épített nagyérdemü fiának H a v a s Sándornak.

A padok, melyekről elébb említést tettünk, alkalmasaknak találtattak a közgyűlés megtartására. Helyet foglalánk tehát szerett elnökünk körül, s a kültelki bizottság elnöke H a v a s Sándor ur ékes szavakkal megismertette velünk a budai, illetve budapesti erdők ujabbkori történetét és a megállapított üzertervnek alapvonásait. Nem bocsátkozunk azok reprodukálásába, mert ugy is más helyen veendik azt tisztelt olvasóink. Csak egy megjegyzést hallottunk több oldalról hangoztatni, hogy t. i. oly helyeken, mint a főváros budai hegyi erdei, a melyeken a közönség sétálni szeret, tarvágást alkalmazni nem lehet, az kétséged sem szenved. Az is bizonyos, hogy megfelelő talajviszonyok mellett ily körülmények között a szálerdő

igen előnyös lehet fokozatos felujtással. De először is kérdés az, hogy a talaj megengedi-e az annak számára megállapított 60 éves turnust? Másodszor pedig a fokozatos felujtás mellett a tölgycsemedék felől még annak zsenge korában, tehát a midőn még csak 15—20 év múlva fog adni árnyékot, az anyafákat levágni kell, különben az új nemzedék elsatnyul. Ezek szerint tehát a kérdésés viszonyok között a középerdő, melyek sarjas aljadéka csakhamar szép sűrjest ad, főfája pedig mindig árnyékot szolgáltat figyelembe tett volna veendő. Különben lehet, hogy az is van contemplálva, s csak mi nem értettük meg egészen a rövidre fogott előadást.

Az előadás bevégezte után megmásztuk a Pozsonyi (vulgo Szt-János) hegyet, melynek legmagasabb pontján messzelátó (bellevue) van felállítva. Fájdalom nem vehettük hasznát, mert a köd még erősen takarta a főváros bájos látó képét.

E helyet a koronázási domb hajdani vas kerítése disziti jelenleg, s gránittábla emlékeztet arról, hogy Erzsébet királyasszonynak Ő felsége többször megfordult e helyen. Megdobbant szívünk a sorokat olvasva, s a haza nemtőjét véltük magunk között lenni.

A Pozsonyihegyről le sokkal szebb az erdő; nyulánk, karcsu tölgytörzsek, bőven keverve hárssal, jól záródott erdőt képeznek. Itt már képzelni lehet a szálerdőt.

Tekervényes irányu sétauton jó ideig haladva értünk el a Szépjuhásznéhoz. A lefeléereszkedés a síkföldi társak lábait próbára tette. De jutalmat nyújtott a Szépjuhásznénál szervizolt villásreggeli. Az igaz be illett ebédnek is. De az éhes, szomjas ember nem kérdi reggeli vagy ebéd-e az; hanem eszik, iszik s úgy jár vele, hogy az ebédre már nem marad étvágya. Kivált ha oly hamar következik az ebéd utána mint a miénk. No de azért már csak Jupiter pluvius a felelős.

Reggeli, azaz déleli után, mert már elmúlt az egy óra is,

tovább folytattuk utunkat; egyik része a társaságnak egyenes irányt vett az Állatkert (helyesebben Vadaskert, mert hajdanta Mátyás király vadaskertje vala) felé, másik része pedig az elnökkel együtt a kis Hárshegyre irányozván utját.

A kis Hárshegy délfelé hajló, dolomitos mészen álló sarjas erdejében nagyobb kopár terület válik ki, melyet nagyrészt virágos kőrissel ültettek be. Ültetésre nagyobb suhángok használtattak, s el kell ismerni, hogy nagy ügyességgel jartak el; mert daczára az elmúlt két utóbbi nyár forráságának és szárazságának, ezen a rendkívüli sülevényes és köves talajon, a csemeték jól foganodtak meg. Czélszerűbbnek tartatott a többség által erre a helyre a pinus austriaca, a melyből néhány példányt elültetve találtunk is, s a melyek igen jól eredtek meg.

Mig az ültetés felett vitatkozott a társaság, Budakeszi felől sötét, vöröses színbe játszó fellegek kezdettek fejünk fölé tornyosulni, s a városi erdőörök veszedelmes vihar közeledtét jelezték. Abban kellett tehát hagynunk a szemlét, az érdekes vitát, s ügyekezünk minél-előbb száraz alá menekülni. De hiába való volt az ügyekezet, nem sokára nehéz cseppek kezdettek hullani, és megeredt az eső. Jupiter pluvius azonban még is kegyes volt irántunk, mert az eső kezdetben nem volt oly rohanós, a mint azt a sötét felhők után várni lehetett volna, az Orvadász nevü vendéglő sem volt már távol, s tehát inkább megriasztva, mint megázva értük el az ebédlő helyet.

A vendéglőben nagy volt a zavar. A szabadban terítettek volt számunkra, s most száraz alá hordották az asztalokat. A többé-kevésbé megázott közgyűlési tagok megtöltötték a pitvart, a szobákat, utjában állva a pinczéréknek és egymásnak. A jó kedv azonban nem szenvedett. Egyik szobában zongora áll, s azon előbb Almási Andor, kir. főerdőmester,

utána pedig Balás Pál, kir. erdőmester józamatu magyar darabokat játszottak, a mi oda csalván a vendéglős csinos leányait, Elek bátyánkat, s vele többeket tánczra ragadott. A társaság többi tagjai helyet foglaltak a hol lehetett, a kinek pedig hely nem jutott, állva látott az üditő árpaléhoz. S mig oda künn zuhogott az eső, benn pezsgett a jó kedv.

Most egyszerre felbomlik minden. Az elnök hivat a közgyűlés bevégzéséhez. Napirenden van a főváros erdeiben tapasztaltak megvitatása. Kevesen szóllottak a tárgyhoz, mert nem is lehetett még ítéletet képeznünk, miután az eső miatt az ültetések java részét nem láthattuk.

Következett a közebéd. A vendéglő tornáczában volt felállitva az asztalok hosszú sora, feldiszitve virágokkal, és körül ülve az erdészek vidám seregével. Természetes, hogy a tósztok főrésze a fővárost, a kültelki bizottságot, s különösen annak elnökét Havas Sándort, s a főváros törekvő főerdészét Gukler Károlyt, illette.

Lassanként elállott az eső, kisütött ismét a nap, s a fekete kávé már a szabadban ihattuk meg. A nap derülése megnyitotta a sziveket, de még az erszényt is, s az erdélyi közművelődési egylet javára szép alapitvány gyűlt össze, mely a budapesti közgyűlésen 1885-ben megjelent erdészek nevét fogja viselni.

Végre indulóra fujtak, s azok, kiknek sietős volt a dolguk, mint jó magunknak is, megváltak a vidám társaságtól, melynek további viselt dolgait úgy sem kell mind kipletykázni.

Tehát viszontlátásig jövőre, házunk megnyitásának alkalmáig.

Sélli.

A f a p i a c z r ó l .

B u d a p e s t , 1885. szeptember 30-án.

(B.) A faüzleti viszonyok javulása a már előrehaladott idővel nem volt ugyan várható, de nem is történt kedvezőbbre fordulás. Rendelkezésre álló készletek elég nagy mértékben vannak mindenütt s csak a vásárló az, a kire várnak; egyedül a tölgy donga és kádárfa az, melyre a jó áron való biztos eladás, még a mostani pangó viszonyok között sem lehetetlen, a mint ezt a szlaviniai tölgyeseknél legujabban eszközölt ajánlati tárgyalások eredménye is bizonyítja, hol a beruházási alap tulajdonához tartozó folyó évi tölgyfavágások 1456.4 hold területén lévő fakészlete, mely 1,399.979 frtra volt becsültve 1.656.274 frtért, s így holdanként 1.137 frtért, tehát 18⁰/₀-al a becsárnál magasabban lett eladva, s az ugyanottani kincstári tölgyesekből is 971.5 hold, melynek fája 560.882 frtra volt becsülve, összesen 699.554 frtért, tehát holdanként 720 frtért, s így 24⁰/₀-al a becsáron felül adott el. Hogy ezen eladásoknál a megadott árak elég magasak, abban a jelen viszonyok közt kételkedni nem lehet, s ez eset is élénken igazolja e helyen már többször elmondott azon véleményünket, hogy a tölgyesek nálunk mindég biztos vevőkre számíthatnak, s azok, kik tölgyerdejük eladásával nem sietnek, nem rosszul számítanak.

Egyes piaczokról a következő ártételeket közölhetjük.

Komárom. Egy m ³ cser hasáb tűzifa	4.75 frt.
Egy m ³ bükk-, gyertyán- és nyír hasáb tűzifa	3.75 „
Egy m ³ tölgy hasáb tűzifa	3.50 „
„ „ nyár „ „	2.25 „
„ „ fenyő- és fűz tüzi hasábfa	2.00 „
„ „ cser dorong „	3.25 „

Egy m^3 bükk-, gyertyán- és nyir do- rong tűzifa	3.00	frt.
Egy m^3 tölgy dorong tűzifa	3.00	"
" " nyár " "	2.00	"
Egy drb 5 m h., 29 cm sz., 2.4 cm v. lucz fenyő deszka, minőség szerint	0.46—0.78	"
Egy drb 5 m h., 29 cm sz., 2.4 cm v. jegenye fenyő deszka, minőség szerint	0.58—0.66	"
Egy drb 5 m h., 29 cm sz., 2.4 cm v. vörös fenyő deszka, minőség szerint	0.50—0.75	"
Egy drb 5 m h., 7 cm sz., 2.4 cm v. fenyőléc minőség szerint	0.09—0.10	"
Egy drb szarufa	0.76—1.00	"
Száz drb széldezka, minőség szerint	28.00—32.00	"
Ezer darab fenyőfa zsindey, minőség szerint	4.20—6.40	"
Egy q luczfenyő cserkéreg, minőség szerint	3.50—4.50	"
Szeged. Egy m^3 cser hasáb tűzifa	3.50	"
Egy m^3 bükk-, gyertyán- és nyir ha- sáb tűzifa	3.75	"
Egy m^3 tölgy hasáb tűzifa	3.00	"
" " szil- és hárs hasáb tűzifa	3.00	"
" " nyár hasáb tűzifa	2.00	"
" " fenyő hasáb "	1.75	"
" " fenyő deszka	16.00—20.00	"
" " tölgy "	38.00—45.00	"
" " padló	15.50—19.00	"
" " fűrészelt épületfa	17.00—19.00	"
" " lécz	16.00—16.64	"
" " szálfá	6.00—9.00	"
Egy drb fenyő heveder	0.80	"

Egy drb kormányszál	0.60	frt.
„ „ szarufa	1.60	„
Egy h. <i>m</i> széldeszka	0.04	„
Ezer drb fenyőzsindely, minőségi osztályzat szerint	6.00—6.50	„
Nagy-Várad. Egy <i>m</i> ³ cser hasáb tűzifa	3.50	„
Egy <i>m</i> ³ bükk-, gyertyán- és nyír hasáb tűzifa	3.30	„
Egy <i>m</i> ³ tölgy hasáb tűzifa	3.00	„
Egy drb 3·8 <i>m</i> h., 32.5 <i>cm</i> sz., 2.5 <i>cm</i> v., luczfenyő deszka	0.60	„
Egy drb 3·8 <i>m</i> h., 32.5 <i>cm</i> sz., 2.5 <i>cm</i> v., bükk deszka	0.70	„
Egy drb 3·8 <i>m</i> h., 32 <i>cm</i> sz., 2.5 <i>cm</i> v., lucz fenyő deszka	0.55	„
Egy drb 3·8 <i>m</i> h., 32 <i>cm</i> sz., 2.5 <i>cm</i> v., bükk deszka	0.65	„
Egy drb 3·8 <i>m</i> h., 32 <i>cm</i> sz., 5—8 <i>cm</i> v. lucz fenyő padló	1.15—2.50	„
Egy drb 10 <i>m</i> h., 25 <i>cm</i> sz., 8—16 <i>cm</i> v. fűrészelt épületfa	6.80—12.00	„
Egy drb 3·8 <i>m</i> h., 4.5—5 <i>cm</i> sz., 2.5 <i>cm</i> v., fenyő lécz	0.06—0.09	„
Egy drb 6—10 <i>m</i> h., 28—32 <i>cm</i> közép átmérőjű bükk szerszámfa	5.30—7.20	„
Egy drb 6—10 <i>m</i> h., 28—32 <i>cm</i> közép átmérőjű gyertyán szerszámfa	4.80—6.80	„
Egy drb 6—10 <i>m</i> h., 28—32 <i>cm</i> közép átmérőjű kőris szerszámfa	7.20—9.00	„
Egy drb evezőrud és kormányszál	0.50	„
„ „ szarufa	0.40	„
„ „ kormányshék	0.70	„

100 drb széldeszka, minőségi osztály- zat szerint	28.00—36.00	frt.
Ezer drb 35—45 cm h., 6—8 cm sz. fenyőzindely	3.20—5.80	„
Egy q gubacs	12.00	„
„ „ nyers hamuzsir	12.00	„
„ „ kiégetett hamuzsir	17.20	„

F e l h í v á s.

Az Országos Erdészeti Egyesület két jótékony alapítványából a „magyar erdőtisztek és erdészeti altisztek segélyalapjából és a „Wagner Károly emlékére barátai és tisztelői által tett alapítvány“ból a folyó évi segélyek ez évi decemberhóban osztatnak ki. Az elsőnek kamataiból az olyan, önhibájukon kívül szorult helyzetbe jutott magyar erdőtisztek és erdészeti altisztek nyehetnek anyagi támogatást, kik az Országos Erdészeti Egyesületnek első belépésüktől kezdve mostanáig s legalább 5 éven át tagjai voltak, s mint ilyenek tagsági kötelezettségeiknek eleget tettek. A második alapítványból pedig az olyan erdőtiszti és erdészeti altiszti özvegyek vagy árvák nyerhetnek segélyt, kiknek férjük s illetőleg atyjuk az Országos Erdészeti Egyesületnek állandóan s szintén legalább 5 éven át tagjai voltak és tagsági kötelezettségeiket teljesítették.

A segélyek mindkét alapból, a segélyre szorultság mérve szerint, szabhatnak meg. Egy folyamodónak azonban 20 forintnál kisebb és 50 forintnál nagyobb összeg nem adatik s csak kivételesen nyerhetnek 80 s esetleg 100 forintnyi segélyt, az olyan erdőtisztek és erdészeti altisztek, kik állomásukat elveszítvén, vagyon és kereset nélkül maradtak, vagy a kik beteg-

ség és munkaképtelenség miatt önfentartásukról nem gondoskodhatnak, s illetőleg az olyan özvegyek, kik férjüket ebben az évben vesztették el és vagyon vagy másnemű segély nélkül legalább két kiskorú gyermekkel maradtak vissza, vagy végül az olyan árvák, kik atyjukat és anyjukat is elveszítvén, vagyon és segély nélkül többen maradtak hátra.

Ezen feltételekhez képest felhívjuk tehát az érdekelteket, hogy hiteles okmányokkal felszerelt folyamodványaikat legkésőbb folyó évi novemberhó 15-éig az Országos Erdészeti Egyesület titkári hivatalához (Budapest, hold-utcza 21. szám), benyujtsák. — Budapest, 1884. október 5-én.

A titkári hivatal.

Az Országos Erdészeti Egyesület azon tisztelt tagjait, kik tagsági illetekeiket még nem fizették le, ismételten van szerencsénk felkérni, hogy esedékes tartozásaikat az Országos Erdészeti Egyesület pénztárába (V. ker., hold-utcza 21. sz.) minél előbb beküldeni sziveskednének. — Budapest, 1885. október 10-én.

A titkári hivatal.

Különfélék.

A lapok nyilatkozata az Országos Erdészeti Egyesületről. Folyó évi közgyűlésünk alkalmából a következő sorokat olvastuk a „Nemzet“ szeptember 28-iki számában.

„A magyar erdészeti egyesület mai közgyűlése megérdemli a szakkörökön túl is a figyelmet. Az erdészeti egyesület egyik legerősebb, legüdvösebben működő alkotása a magyar társadalomnak. Szakegyesület a szó legjobb értelmében, melynek maradandó érdemei vannak erdészetünk emelése körül. Az erdészeti egyesület körében egyesülnek az állami

és magán erdők kezelői, és együtt hatnak nemzeti kincsünk, erdeink fõntartására és ápolására és erdészeti ügyeink elõmozdítására. Az erdészeti egyesület szerény kezdetbõl indult ki és ma virágzó, életerõs intézmény, a melynek megszilárdulása kapcsolatban haladt a magyar erdészet emelkedésével. Ennek az egyesületnek, mely maholnap saját palotájába fog beköltözni, története fényes bizonyítéka annak, hogy kellõ vezetés mellett a magyar társadalmi erõk is képesek jelentékeny alkotásokra. Örömmel és meglelégedéssel kísérheti ezen egyesület fejlõdését és megerõsödését mindenki, mert az egyesület virágzása kihat a magyar erdészet emelkedésére!“

Az *Abies excelsa* sötét õvének ékitménye. A fenyvesek õvének egynemû sötétzöld színe, monotonasága általában ismeretes. Mintegy gyászja ez néhol a vegetációnak, néhol meg a természet élénkebb színek közbevegyítésével iparkodik megtõrni vagy élénkíteni az egyformaságot. A vegetatio különbözõ idõszakában többféle színû virágok tûnnek ki a sötétzöld egynemûségbõl, néhol még a *Rhododendron*-ok is leereszkenek ide a havasokról, nyár végével pedig a pirosbogyós cserjék nagyobb száma szõvõdik a sötétzöld fátyolba, elevenítõ ékitményül. Néhol kevesebb a pirosbogyós bokor, néhol több, és jobban kirívó a fenyvesek egyszínûségében. A lublói fürdõ fenyveseiben, nem nagy helyen, ez idei augusztusban, 10 pirosbogyós cserjét számítottam össze, nagyobb része sűrûen csoportosuló piros gyümölcsével, valamint a gyümölcs lombja bõségével nagyon kitünt, s nem kis mértékben élénkítette a fenyvesek egyformaságát.

Ily piros bogyóféle gyümölcseikrõl feltûnõ bokrok a következõk :

- Sorbus aucuparia*, piros berkenye, (alma gyümölcs);
- Sambucus racemosa*, piros bodza, (csonthéjas gy.);
- Rosa Alpina*, havasi rózsa, (álgyümölcs);

Rosa Lagitaria, lopótök rózsa, (álgümölcs);
Rubus Idaeus, málnaszeder, (csoportos gy.);
Ribes Alpinum, havasi ribizke, (bogyó);
Viburnum Opulus, émelegős kányafa, (csonth.);
Rhamnus Fangula, kutyafa, (csonth.);
Lonicera Xylosteum, ükörke loncz; *) (csonth.);
Daphne Mezereum, farkas boroszlán, (csonthéjas).

Ezeknek a cserjéknek a fenyvesek sötétszinü övében való feltünése annál említésre méltóbb, minthogy physiognomiai kapocs, rokonság is van köztök. Az első öt, a rózsa és szeder gyenge tüit tekintetbe nem véve, szárnyas levelénél fogva, a physiognomiai rendszerben a kőrisnek cserjealakja, a ribizke meg a kányafa a juharalak bokorja, a kutyafa meg az ükörke a bikkalaké, végre a *Daphne* a füzalak cserje képében.

A physiognomiai rokonságban lévő fákat és cserjéket, melyek egy természetes termőhelyen nőnek, így összegyűjteni tudományos és növényföldrajzi szempontból igen szükséges, mert a vegetatív részek (termet, szár, ágak és levelek) a növények keletkezésmódja meg az éghajlat föltételei között lévő összefüggést jobban megvilágosítják, mint a virágok szerkezete. Ezen felül itt a termet- és levélbeli megegyezéshez még a gyümölcs physiognomiai rokonsága, sűrű csoportosulása és piros színe is hozzájárul.

Hogy micsoda főszerepök van igazán ezeknek a pirosbogyós fáknek a fenyvesek sötét övében, megfejtteni bajos.

*) Diószegi-éknek szemökre hányták már, hogy a *Lonicera*-ból *lonc*-ot metszettek ki, mert ekkor *Malcolmia*, *Matthiola*, *Fuchsia*, *Magnolia*, *Hortensia*, *Caesalpinia* stb. is elcsúszhatók és csavarvatók. Azonban *lonc* bajosan a *Lonicera* kurtítása, mert mint *pap-lonc* (*Convolvulus arvensis*) él ma is a nép nyelvében. A *Lonicera* meg a *paplonc* fel-futó növény, tehát egy physiognomiai alakzat levén, a szó egyikről könnyen átmetethetett a másikra. Lehet, hogy a *lonc* a *lanc* átformálódása, a felfutás a *lanc* fogalmával nem nagyon ellenkezik.

Ha virágjok élénk színéről lenne szó, talán feltűnni akarásnak tekinthetnők, hogy a rovaroknak könnyebben szemökbe tűnjenek és könnyebben termékenyüljenek. De mivel itt kész gyümölcseről van szó, mely épen termékenyülés eredménye, a piros bogyós cserjéknek a fenyvesek sötétzöld övében való nagyobb számát a természet gondoskodásának kell tekintenünk. A hol az egyneműség túlnyomó, oda a gondos természet színes ékitményt sző bele, s a czélszerűen összeválogatott alakzatokkal a komor egyformaságot eloszlatni törekszik.

Borbás Vincze.

(*Kon.*) **A lomblevelek ellentállását az eső és jégveréssel szemben** Kny tanár szerint azon czélszerű szerkezetnek lehet tulajdonítani, melyet a levélbordák és a levélszövet képeznek. Az erősebb és hajlékonyabb levélbordák a legtöbb lomblevél alsó felén foglalnak leginkább helyet és ezek között vékony és puha levélszövet domborodik fölfelé, mely az esőcseppek és jégdarabok ütését könnyen elviseli, míg azon esetben, ha a levélbordák merevek lennének és a levélszövet laposan volna köztük kifeszítve, a leveleknek igen sokat kellene szenvedniök a csapkodó esőtől és jégdarától. Már pedig a lomboatnak gyakori és nagyobb mérvű megsérülése vagy elveszése könnyen veszélyeztetheti az egyednek existenciáját, vagy legalább is akadályozhatja a virág- és gyümölcsképződést; a mi nagyon természetes, ha meggondoljuk, hogy a leveleknek a növény életműködésében mily fontos szerepük van.

Kny ebbeli véleményének igazolására felemlíti, hogy azon örökzöld levelek, melyeknek lemeze egészben erős szerkezetű, s a melyek még más, mechanikailag ható elemekkel is birnak, úgy, hogy ilyen óvszerkezetre nem szorulnak, felső felületükön tényleg laposak, alul pedig nemcsak kiálló bordákkal nem birnak, de gyakran a levélszövetbe mélyezett bordákat tüntetnek elő. Hasonlót mondhatni az osztott levelekről (leguminósák,

umbelliferák) és a gramineák keskeny és hajlékony leveleiről is. Ezek jobban ellentállanak, mert kicsinyek és mozgékonyak; ezeknél is azonban, ha nagyobbak a szelvények (mint pld. a vadgesztenyénél), ugyanolyan szerkezetet találunk, mint az egyszerű leveleknél.

(Kon.) **A salicylsav mint óvszer a házi gomba ellen.** Farsky tanár a tábori gazdasági tanintézet helyiségeiben kísérleteket tett a házi gomba képződésének salicylsav segélyével való megakadályozására s ez alkalommal a következő módszert találta legcélszerűbbnek: 1 liter alkoholban körülbelül 5 g salicylsav oldandó fel, és ezen oldattal az inficiált helyek (deszkák és falak) jól bevonandók. Mint Farszky mondja, ezen a módon a házi gomba tovaterjedését teljesen meg lehet gátolni. Használható ezen célra a nyers sav is, mely carbolsav tartalmánál fogva még hatásosabb. A salicylporral is tettek kísérletet, behintve, illetőleg bedörzsölve vele a megóvni kívánt deszkákat, de ez a kísérlet nem bizonyult célszerűnek. Sokkal jobb eredményre vezetett ennél a savnak vizes oldata, de a hatás legmagasabb foka a salicylsavnak alkoholbani oldatánál tapasztaltatott.

(To.) **A friss falomb vegyelemzéséről** a kielői gazdasági vegyelemző intézet a következő adatokat közli:

	Nitrogen %	Phosphorsav %	Kali %
A fekete nyár friss lombjában találtatott	1.520	0.310	0.920,
az ezüst lev. nyár friss „ „	1.650	1.650	0.330,
a fehér fűz friss lombjában találtatott	2.210	0.440	1.250,
„ gyertyán „ „ „	1.000	0.160	0.310,
„ nyír „ „ „	0.670	0.067	0.270,
„ fűrtős juhar friss lombjában találtatott	0.840	0.014	0.800,
„ mezgés éger „ „ „	2.470	0.150	0.220,
„ csoportos tölgy friss „ „	0.930	0.130	0.420,
„ bükk friss lombjában találtatott . .	0.870	0.170	0.390.

Ugyanezen közlemény egy métermázsa lomb trágya értékét márkákban kifejezve a köretkezőkép becsüli: a fekete nyárét 0.91-re; a ezüstlevelü nyárét 1.02-re; a fehér füzét 1.20-ra; a gyertyánét 0.56-ra; a nyirét 0.37-re; a fürtös juharét 0.53-ra; a mezgés egerét 1.29-re; a csoportos tölgyét 0.53-ra; a bük két 0.51-re.

(Kon.) **A talaj vízvezető képessége, tekintettel hajcsöves szerkezetére.** Wollny müncheni tanár az 1883—84-iki tél folyamán újabb kísérleteket tett ez irányban, melyeknek eredménye röviden a következő:

a) a talajrészecskék nagyságának befolyását vizsgálva, azt találta, hogy 1. a vizet azon talaj képes magasabbra emelni, mely finomabb részecskékből van alkotva; 2. a viznek terjedése annál lassabban történik, minél magasabbra emelkedett, s ezen lassabb terjedés a durvább szemcséjü talajban előbb kezdődik, mint a finomabb szerkezetüben. Ha a viz terjedése felülről lefelé történik, akkor 1. annál gyorsabban hatol befelé, minél durvább szemcséjü a talaj és 2. a különböző nagyságu szemcsékből alkotott talajban a viznek terjedése közepes gyorsasággal történik.

b) A talajrészecskék laza és tömött összefüggésének befolyását vizsgálva, azt lehet következtetni, hogy a 0.05—0.01 mm terjedelmü üregecskék a vizet legjobban vezetik, továbbá, hogy a rögös talaj összenyomása által a viz terjedése előmozdittatik és hogy a viz a talajban annál magasabbra emelkedik, minél tömöttebb szerkezetü ez utóbbi.

c) Köves talaj a viz emelését lassítja; még pedig annál lassabban emelkedik benne a viz, minél több a kő.

d) A viznek hajcsöves vezetése a különböző talajnemekben. 1. Leggyorsabban terjed a viz a quarczban, kevésbé a humusban és legrosszabban az agyagban. 2. Ugyan-

ezen viszony áll fenn ezen három főtalanjem vegyülékei között is, kivéve a televény és agyag keverékét, miután ennek vízvezetési képessége az agyagtartalom nagyobbodásával emelkedik. 3. Különben egyforma viszonyok között, a mésztartalmu talaj jobban vezeti a vizet mint a meszet nem tartalmazó.

e) Különböző rétegezésű talajban a viznek emelkedése és behatolása a durvább szemcséjű rétegből a finomabb szemcséjűbe könnyebben történik, mint megfordítva.

f) A talajban előforduló oldható sók a viznek tovaterjedését lassítják.

(Ho) **A gyaluforgács felhasználása világítógáz előállítására.** Walker G. desorontoi (Ontario) világítógáz gyárában egyik német lap szerint jelenleg gyaluforgácsot használnak nyers anyagul, s az előállított gáz állítólag semmivel sem rosszabb a kőszénből nyertnél. E célra jól kiszáradt jegenyefenyő gyaluforgácsot használnak, mely tonnánként átlag 20—30.000 köbláb világítógázt szolgáltat. A gyártásra használt retorták közönségesek, de a tisztító eljárás sokban különbözik attól, melyet a kőszénből való gyártásnál alkalmaznak, mivel a tisztítlanító anyagok nem ugyanazok a két gáznemnél.

A kenhydrogén például és az ammoniak, melyek a kőszénből nyert világítógázt oly kellemetlen szagúvá teszik, a jegenyefenyő forgácsból nyert gáznál csak alárendelt mennyiségben fordulnak elő. Legalkalmasabb a gyantadús fa, mert az ilyen fa nem csak nagyobb mennyiségű, hanem sokkal nagyobb világító-erővel bíró gázt is szolgáltat, mint a gyantában szegény. A forgácsok szárítása és előkészítése mechanicus uton történik.

Magyarosodunk. Kellner Emil, magy. kir. erdész és az országos erdészeti egyesület rendes tagja vezetéknévét „Kendefi“-re változtatta át. Éljen!

Az Országos Erdészeti-Egyesület pénztáránál teljesített befizetések.

(1885. évi augusztus hóban.)

Befizetés. frt.	Befizetés. frt.
Ágh Gyula, m. kir. erdő- gyakornok 8	Gr. Dessewffy Aurél, földbirtokos 10
Agotha Alajos, m. kir. minist. számtiszt 10	Dernyei Antal, k. erdő- felügyelő 6
Gróf Andrássy Aladár, földbirtokos 10	Dapsy Frigyes, m. k. erd. 8
Alsó-Mihályi közal. er- dőgondnokság 8	Derecskey Károly, m. k. erdész 8
Borszéki Soma, minis- teri titkár 8	Ernuszt Kelemen, földb. 8
Boboth Ede, m. k. köz- alap. erdőmester 8	Eperjes város 5
Budowszky János, vá- rosi erdész 8	Figura József, vadász 8
Bendly Adolf, pagonyerd. 8	Felsőbánya város 3. ³⁵
Gr. Berchtold Richard, földbirtokos 10	Frommayer Ignác, fő- erdőmester 8
Besztercebánya vá- ros 3	Fischle Frigyes, körerd. 8
Gr. Batthyány Elemér, földbirtokos 10	Füstös Kálmán, m. kir. főerdész 8
Binder Richárd, akad. hallgató 8	Friedman Béni 8
Barrois Sándor, megyei erdőmester 11	Garlathy Oszkár, m. k. erdész 8
Bars megye alispáni hi- vatála 8. ¹⁵	Gyöngyösy Béla, kir. alerdőfelügyelő 8
Borköles József, m. kir. erdőgyakornok 4	Gyergyó-Szt.-Miklós község 8
Br. Bánffy Dezső, föld. 10	Ghyczy László, m. kir. erdőszámtiszt 8. ⁰⁵
Buchalla Samu, urad. erdész 4	Győry Géza, ur. erdőm. 20
Bustyaházai m. k. er- dőhivatal 3. ⁴⁶	Ifj. Giller János, erdő- tanácsos 8
Csernyánszky József, erdőtiszt 4	Gleim Károly, vár. erdőm. 8
Ifj. Csaszκόczy Mihály, m. k. erdész 8	Graf Adolf, urad. erdőm. 8
	Göttmann K. V. erdőt. 8
	Gerő Virgil, m. k. közal. erdész 8
	Glosz Alajos, m. k. er- dőgyakornok 2
	Györke István, m. k. erd. 8
	Hethéssy László, főerd. 16
	Hauke Richard, ur. főerd. 8

	Befizetés. frt		Befizetés. frt.
Hoós Ernő, m. k. erdész- jelölt	8	Konopka Ferencz, m. k. erdőgyakornok	4
Hoffer Tivadar, városi erdőtiszt	8	Kőrös László, m. k. erd.	4
Horváth Ferencz, m. k. erdőgyakornok	4	Kendi Károly, m. k. vadász	5
Hollós Ferencz, m. kir. erdészjelölt	6	Kellner Gusztáv, k. al- erdőfelügyelő	8
Huszár István, földb.	10	Kiss Horváth József, erdőtiszt	8
Hauszner József, m. k. mérnök	8	Kétnyári urad. főerdé- szi hivatal	8
Joász Alajos, m. k. főerd.	8	Kovács Gábor, ak. hall- gató	4
Jenőffy Jenő, k. alerdő- felügyelő	8	Lászlóffy Gábor, kir. alerdőfelügyelő	5
Janatka József, m. kir. közal. erdész	27	Lange Pál, ker. erdész	8
Janik Károly, főerdőhi- vatali segéd	8	Liedermann Emil, m. k. kat. erdőbecslő	8
Ihrig Vilmos, m. k. közal. erdőmester	8	Lende Ede, m. k. főerd.	8
Imre Dénes, m. k. főerd.	10	Lanczy Gyula, m. kir. főerdész	4
Jác Károly, erdőgond.	8	Lollok Alajos	8
Gróf Khuen Héder- váry Károly, földb.	20	Lehmann János, m. k. közal. erdész	5.75
Kubinyi Ferencz	8	Laitner Elek, k. erdő- felügyelő	5.25
Kalmár Tivadar, m. k. erdőmester	8	Br. Liptai Béla, földb.	5
Korény Gyula, erdőm.	16	Lugosi m. k. erdőigazg.	12.60
Kőszeg város	8	Michnyay Albert	8
Kernpotich Nándor, m. k. erdész	8	Melts Vincze, m. k. kat. erdőbecslő	4
Kmetty János, m. kir. erdészjelölt	8	Masztics Gusztáv, m. k. erdész	8
Krascsenits Imre, er- dőmester	8	Mitták Vilmos, társ. erd.	4
Kenessey Kálmán	5	Markos György	5
Kőváry László, m. kir. erdőmester	10	Melczer Aurél, uradalmi erdőfelügyelő	8
Kallina Károly, m. kir. erdőmester	5.92	Molnár János	8
Konczwald Dániel, m. kir. erdészjelölt	8	Ifj. Muraközy János, városi erdészsegéd	8
Kalmár Gyula, főerdész	4	Mayer József, jár. erd.	8
		Muskó János, erdőőr	8
		Nemeskéri Kiss Pál, földbirtokos	10

Befizetés. frt.	Befizetés. frt.
Nemeskéri Kiss Miklós földbirtokos 10	Rowland Róbert, erd. 8
Nadhera Pál, okl. erd. 8	Rozinszky János, erdő- mester 8
Nyitra megye alispánja 20. ⁹⁵	Schannen Ede, m. kir. faraktárgondnok 4
Neuschloss Emil, fa- kereskedő 168	Szálka Albert, m. kir. erdőőr 8. ²⁵
Nagy Gyula, kir. erdő- felügyelő 8	Salix Gyula, m. k. erd. 8
Nagy-szalánczi erdő- hivatal 8	Sporzon Pál, akadémiai tanár 8
Pehán Gusztáv, erdőm. 8	Schmidt Ferencz, urad. erdőmester 8
Polifka Alajos, fővadász- mester 16	Gr. Széchenyi Sándor, földbirtokos 16
Pécsi püsp. uradalom 8	Szvorényi Pál, m. kir. erdőőr 4
Póhl Mór, főerdész 8	Gr. Stáray Antal, föld- birtokos 10
Praxa Béla, cs. k. erdő- mester 16	Szimon Béla 4
Pukács Antal, m. kir. erdőszámvivő 8	Schuszter Oszkár, m. k. erdész 8
Peller Ferencz, m. kir. erdész 8	Szimonisz Frigyes, m. k. főerdész 8
Prugberger József, mi- nisteri tanácsos 8	Sulyok Géza, erdőgy. 8
Pálka Gyula, m. k. erdő- gyakornok 8	Schwabik Ferencz, ur. erdész 8
Prohászka Lajos, urad. erdészsegéd 4	Sztokosza Géza, m. k. erdész 8
Pick Henrik, fakeresk. 10	Szentimrey Dániel, m. k. erdőgyakornok 11
Pischl Pál, m. k. főerd. 8	Szilágyi Bertalan, m. k. erdészjelölt 4
Rajzinger Antal, urad. erdész 8	Szászsebesi m. k. er- dőhivatal 3. ⁶⁶
Rimamurányi vasmű- társaság 8	Soós Ferencz, erdőm. 4
Révi József, m. k. erdő- számtiszt 8	Somkerekgy Gusztáv, m. k. főerdész 8
Richter Rezső 4	Seeberg Adolf, m. kir. erdész 8
Ruzsovits József, urad. erdész 8	Scheint Adolf, m. kir. erdőigazgató 8
Rusznay Tamás, er- dészsegéd 8	Szücs Dénes, erdőgya- kornok 4. ²⁰
Reisz Kálmán, m. kir. erdőőr 4	
Richter M. társ. főerd. 4	

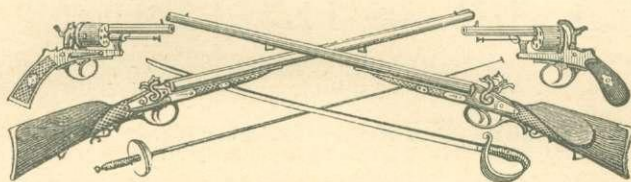
	Befizetés.	frt.		Befizetés.	frt.
Székely József, városi erdőmérnök	8		Warinszky József, ur. főerdész	8	
Szatmáry Ferencz, ur. erdész	8		Wagner János, erdész	8	
Skrbek Károly, erdész	— ⁸⁶		Br. Wesselényi Miklós, földbirtokos	8	
Sényi Győző, járási főerdész	8		Wilde Ferencz, főerdész	8	
Schwob Sándor, m. kir. főerdész	8		Wagner Gusztáv, m. k. erdész	28	
Tindly József, erdőm.	8		Weisz Alajos, földbirtos	500	
Tatarek Károly, urad. erdész	4		Zachar József, főkápt. erdőgyakornok	3 ⁵⁰	
Tanádi Emil, társasági erdész	4		Zách János, főerdész	8	
Tellesniczky Nándor, m. kir. erdész	80		Zaminer Ede, városi erdőmester	8	
Trauer Gusztáv, m. kir. erdész	8 ³⁵		Zarka Miklós, m. k. osztálytanácsos	10	
Tersanszky Mihály, m. k. erdőőr	5		Gróf Z a y Albert, földbirtokos	10	
Tisza László, földbirt.	5		Zathureczky Gyula, földbirtokos	8	
Ujlaki István, vár. erdőmester	6 ⁰⁶		Zivuska József, vár. erdőmester	8	
Várjon Géza, m. k. főerdőmester	8		Znio-Váraljai erdőgondnokság	8	
Br. Vécsey József, földbirtokos	8		Zsarnóczai m. kir. erdőhivatal	6 ⁵⁵	
Wellibil Károly, főerd.	8		Zarboch Ede, m. kir. erdész	200	

Hirdető-melléklet az „Erdészeti Lapok“ 1885. évi IX. füzetéhez.

Az „Erdészeti Lapok“ mellett mérsékelt közlési díjért a lap irányával nem ellenkező hirdetések kiadatnak.

Díjszabályzat. Az első negyven (40) sorért soronként negyven (40) krajczár, az erre következő husz (20) sorért, illetőleg a 41 egész 60-ik sorig, soronként harmincz (30) krajczár, míg a 60-ik soron felül következő minden sorért egyenként husz (20) krajczár számíttatik.

Táblázatok nyomdai szabály szerint kétszeres árral számíttatnak.

**Fontos utazók-
nak, vadászoknak
tisztéknek
és másoknak.**

**Revolverk, fegyve-
rek, vadászati esz-
közök,**

különféle egyenruhák, valamint a fegyverszakba vágó mindennemű czikkek

Bécs, Ottakring
Festgasse 11/13.

GASSER LIPÓT

Raktár Bécs,
I. Kohlmarkt 8.

fegyvergyára által, jótállás mellett legjobb minőségben és legolcsóbb árakon szállíttatnak.

Illustrált árjegyzékek bérmentve és ingyen küldetnek.

Erdészeti altisztí alkalmazást keres

bármily szerény feltételek mellett egy megfelelően iskolázott és gyakorlatilag képzett, 28 éves, jó bizonyítványokkal rendelkező egyén.

Ajánlatok **Drexler Nándor**-hoz Füzésre (utolsó posta Pétervásár, Hevesmegyében) intézendők.

Kincstári és urodalmi
erdőtisztek és erdőőrök
 részére akár
teljes egyenruhákat
 akár pedig
egyes darabokat
 valamint az
 egyenruhához tartozó egyes részeket
csakis valódi

tartós minőségben szállít jótállás mellett

TILLER MÓR és TESTVÉRE

osztrák cs. kir. és szerb királyi udvari szállítók, ugy szinte a m. kir.
 hadsereg szállítói

Budapesten, Károly-laktanya.

Kimerítő árjegyzéket kívánatra küldünk.

~~~~~  
**Hirdetmény.**  
 ~~~~~

Mindennemű

erdőtiszti és katonai egyenruha, vadász- és civilruha

legjutányosabb árak mellett megrendelhető

ROSENTHAL H.-nál

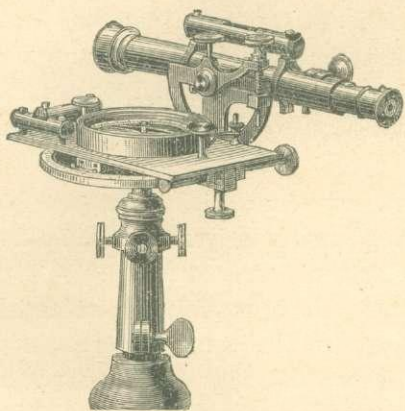
az „arany sisak“-hoz.

A m. kir. vallás- és közoktatási nagyméltóságu miniszterium, köz-
 alapítványi erdőtisztek és erdőőrök egyenruha szállítója.

Budapest,

Haas-féle palota, Gizella-tér 1. szám.

Ő Felsége által 1876-ban nagy arany éremmel kitüntetve.

Erdei boussolákat,
tájoló eszközöket, theodolitokat,
szintező eszközöket,
mérő asztalokat, távcsöves vonal-
zókat,
térmérőket (planiméter), mérőszala-
gokat, mérőléczeket,
f a - á t l a l ó k a t,
s általában mindenféle
felmérési eszközöket,
a legpontosabb szerkezetben szállít

Neuhöfer és fia

cs. kir. udvari optikus és mechanikus,

Bécs, Kohlmarkt, 8. szám.

(Műhely: V. Schloßgasse, 1.)

A cég legújabb szerkezetű erdőgazdasági eszközei ez idő szerint a budapesti országos kiállításon is megtekinthetők, hol a nemzetközi szabadalmi és gépcsarnokban vannak kiállítva, s a hol a cég képviselője is jelen van.

Árjegyzék bérmentve ingyen küldetik, a szokásos eszközök készletben tartatnak. Javítások elfogadtatnak és pontosan teljesíttetnek.

P á l y á z a t o k.

A fogarasi m. kir. álladalmi ménesbirtok erdőinek kezelése céljából rendszeresített erdész-intézői állomás üresedésbe jövén, ennek betöltésére ezennel pályázat nyitattik.

Ezen állomással a következő évi illetmények vannak egybekapcsolva: 720 frt évi készpénzfizetés, 1000 kg buza, 900 kg rozs, 600 kg árpa, 700 kg tengeri, 4000 kg széna, 30 m³ tűzifa, szabad lakás, 1 kat. hold illetményföld, és két tehén nyári legeltetésének megváltása.

Ez állomásra, mely az álladalmi ménesbirtokok tisztviselőinek létszámában III. oszt. intézői minőséggel és a X. napidij osztályba

tartozó ranggal van egybekötve, pályázhatnak oly erdészek, kik magyar állampolgárok, az 1883-ik évi I. t.-cz. 12. §-a által követelt szakképzettséggel birnak, a gyakorlati erdészeti terén már működtek s erdőüzemterveknek önálló elkészítésében jártasak, a hivatalos magyar nyelvet szóban és írásban teljesen birják, ezenkívül a román nyelvet beszélik, vagy legalább annak egy év alatt leendő elsajátítására magukat kötelezik.

A kinevezetés ezen állomásra egyelőre ideiglenesen történik, egy évi megfelelő szolgálat esetén véglegesítés helyezettvéen kilátásba. Az állomás a kinevezés után haladéktalanul elfoglalandó.

Felhivatnak mindazok, kik ezen állomásra pályázni kívánnak, hogy a fentebbi kellékeket igazoló okmányokkal felszerelt és szabályszerűen bélyegelt kérvényüket a földmivelés-, ipar- és kereskedelmi ministerium országos lótenyésztési ügyosztályához czimezve, legkésőbb folyó évi októberhó 15-kéig nyujtsák be.

1320. sz. Szab. kir. Kőszeg város tulajdonát képező 3674¹²⁴⁸/₁₆₀₀ holdnyi hét tagban lévő erdőrészekre az 1879. évi XXXI. t.-cz. 17. §. értelmében előirt rendszeres gazdasági üzemterv elkészítésére ezennel zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetik.

Miről a vállalkozni szandékozók azzal értesitetnek, hogy a munka alapjául szolgáló kataszteri részletes felmérési térképek, birtokkönyvek a városnál rendelkezésre állanak, s a részletes szerződési felvételek a városi irodában naponta betekintheők.

A pályázatok 1885. évi deczember 1-én a polgármesteri hivatalban benyujtandók oly formán, hogy a zárt ajánlatok a pályázók szakképzettségét igazolni tartoznak, s azon kívül számokkal és betűkkel kiteendő, hogy vállalkozó az üzemtervre nézve előirt összes műszaki munkálatokat kataszteri holdanként minő árért hajlandó elkészíteni.

A munka azonnal megkezdendő, és 1886. évi október 1-ig befejezendő.

Kőszeg, szab. kir. város gazdálkodó választmányának 1885. évi október 4-én tartott üléséből.

Gábrriel György,
jegyző

3271. sz. Az alulirt erdőhivatalnál egy I-ső, és előléptetés esetén egy II-od oszt. erdészi állomásra, mely 700, esetleg 600 frt évi fizetéssel, 150 frt lakpénzzel, és a többi szabályszerű tehermentes illetményekkel, nemkülönbén a fizetés $\frac{2}{3}$ -ával felérő biztosíték letételének kötelezettségével van összekötve, pályázat nyittatik.

Pályázók felhivatnak, hogy az 1883. évi I. t.-cz. 12. §-ában megállapított szakképzettségüket, az államerdészeti szolgálatba újonnan belépni kívánók pedig ezenkívül erős- és ép testalkutakat, különösen látó-, beszélő- és halló képességüket, kincstári erdészeti orvos, megyei főorvos, vagy honvéd törzsorvos által kiállított bizonyítvánnyal, valamint életkoruk és illetőségükről tanuskodó anyakönyvi kivonattal, továbbá a magyar nyelvnek szóban és írásban való tökéletes bírását igazoló okmányokkal felszerelt kérvényeiket folyó évi októberhó végéig az alulirt m. kir. erdőhivatalhoz nyujtsák be.

Orsován, 1885. évi októberhó 8-án.

M. kir. erdőhivatal.

123. szám. Fogarasmegye területén rendszeresített zernesti erdőtisztai állás betöltendő. Évi fizetés 900 frt, lakpénz 100 frt, utazási- és lótarási átalány 300 frt, utazási átalány-pótlék a három első évben a mig t. i. az ideiglenes erdőhasználati tervek elkészítendőik 200 frt, s az elkészített ideiglenes erdőhasználati tervek kat. holdja után fél krajczár díj.

Pályázók kellőleg felszerelt és bélyegzett folyamodványukat előljáró hatóságuk utján legkésőbb folyó évi novemberhó 10-éig terjeszszék be e helyre.

Fogarasmegye közigazgatási erdészeti bizottságának Fogarason, 1885. évi szeptemberhó 12-én tartott üléséből.

Nagy Sándor,
elnök.

54.224. sz. A m. kir. erdőszámvevőségeknél több III-ad osztályu erdőszámtisztai állomás, évi 500 frt fizetés és 100 frt lakpénzzel, betöltendő levén, felhivatnak a pályázni szándékozók, hogy életkorukról végzett tanulmányaikról, nyelvismereteikről s általában az 1883. évi I. t.-cz. 17. §-a szerinti minősítésükről szóló bizonyítványaik-

kal felszerelt folyamodványaikat, előljáró hatóságaik útján, folyó évi novemberhó 10-ig a földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi m. kir. miniszteriumhoz nyujtsák be; megjegyeztetvén, hogy kívánt minősítéssel bíró pályázók hiányában olyanok is figyelembe fognak vétetni, kik a selmeczi erdészeti akadémiát nem végezték ugyan, de a fentebb idézett törvény hatályba léptekor a számvevőségi szaknál már tényleg szolgálatban voltak és az érettségi vizsgálatot sikerrel letették.

A földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi m. kir. miniszterium.

A nagyméltóságu gróf Andrássy Gyula Herdát-Jára-i uradalmában (Erdély, Tordamegye) a következő állomások betöltendők:

1. Egy erdési állomás a következő javadalmazással; 600 frt évi fizetés, 120 frt lótartási átalány, 3 hold illetmény föld, 2 tehén és 2 tinó eltartására való széna illetmény, szabad lakás és tüzelő fa járandósággal.

Megkivántatik, hogy az állomásért folyamodók a magas hegységi erdőgazdaság teendőiben, fűrészmalom kezelésében az usztatási üzemben, erdőmivelésben, számadásvezetésben és a vadászatban gyakorlati jártassággal birjanak s ezt hitelesen igazolják.

2. Egy erdészegédi állomásra, az illető képességéhez mérten 350—450 frt fizetéssel és ingyen tüzi fával javadalmazva.

Pályázni kívánók felkéretnek, hogy folyamodványaikat bélyegtelen bizonyítvány másolatokkal felszerelve legkésőbb október 15-éig Nagyméltóságu gróf Andrássy Gyula, központi uradalmi hivatalához Tőke-Terebesre (Zemplénmegye) beküldjék.

Gróf Andrássy Gyula, uradalmi erdőfelügyelősége.

Ó-Tenesen, (u. p. Torda-Szent-László.)

3.762. szám. Szakolcza szab. kir. városnál egy 1000 frtnyi évi fizetés és 24 m kemény tűzifa élvezetével egybekötött erdőmesteri állomás a városi képviselő testületnek folyó évi 128. szám alatt kelt határozata folytán választás útján állandóan betöltendő.

Pályázni kívánók felszólíttatnak, miszerint okmányokkal felszerelt kérvényeiket, melyben a honpolgárság, a jó sikerrel végzett szaktudományok erdőakadémia teljes bevégezése és az erdészeti államvizsga,

eddig alkalmaztatás, valamint a magyar- és tót nyelvben szóban és írásban való tökéletes birása kimutatandó; 1885. évi novemberhó 11-ig a városi hatósághoz nyujtsák be, megjegyzevén, hogy az erdőmester a folyó mértani munkálatokat is véghezvinni köteles.

Kelt Szakoleczán 1885. évi szepterhó 16-án.

Sebén,
polgármester.

Faeladási hirdetmények.

1.152. sz. A stirováczaí állami fűrésztelepre hajló állami erdők 1886., 1887., 1888., 1889. és 1890-ik öt egymásután következő évi fatermése folyó évi októberhó 15-én d. e. 11 órakor az alulirt kir. erdőhivatalnál zárt ajánlati tárgyalás utján el fog adatni s ugyanekkor az előbb említett fűrészmű összes hozzátartozó üzemi épületeivel együtt bérbé fog adatni.

A kérdéses erdők évi termése az üzemtervek szerint 6000 m^3 lucz- és jegenyefenyő műfából, 10.000 m^3 bükk műfából és 23.780 ürméter bükk tüzi- és szénfából áll.

A kikiáltási ár a lucz- és jegenyefenyő műfára nézve m^3 -ként 2 (két) frtban, a bükk műfára nézve m^3 -ként 1 frt 30 kr (egy frt 30 kr)-ban, a ükk tüzi- és szénfára nézve ürméterenként 30 (harmincz) krajczárban és a fűrészműre és hozzátartozó üzemi épületek bérbévételeire nézve évenként 1800 (egyezernyolczszáz) frtban állapított meg.

Az ajánlatokhoz 3000 (háromezer) frt bánatpénz melléklendő készpénzben vagy állampapirokban.

A részletes árverési feltételek az alulirt erdőhivatal és a Kosnj-i és Krasno-i erdőgondnokságok irodáiban bármikor megtekinthetők.
Ottocsász, 1885. szeptember 14.

Kir. erdőhivatal.

6140. sz. Nagy-Küküllőmegye, keresdi járás szolgabirája által ezennel közhírré tétetik, hogy a Mese község határterületén „K a l t e A u“ nevezetű állodialis erdőben felsőbb engedély folytán 330 darab cserefa folyóhó 19-én délelőtti 11 órakor Mese község házáral árverezés utján a legtöbbet ígérőnek el fog adatni.

Kikiáltási ár 2016 frt 15 kr o. é.

Árverezni kívánók kötelesek a kikiáltási árnak 10°/_o-át az árverezés megkezdése előtt az árverező biztos kezéhez lefizetni. A további feltételek Mese község előljáráóságánál bármikor megtekinthetők.
Segesvártt, 1885. október 8-án.

A keresdi járás szolgabirája :
Fodor, szolgabiró.

Árverési hirdetmények.

5226. szám. A máramaros-szigeti m. kir. erdőgondnoksághoz tartozó körtvélyesi község birtokrendezése alkalmából a volt urbéreknek kihasított legelő területen létező 5317 drb, mintegy 12.329 m^3 és 40.688 frtra felbecsült épületi és hasznofát tartalmazó tölgytörzs írásbeli ajánlatok útján, felsőbb jóváhagyástól számítandó 2 évi kihasználási időtartamra áruba bocsátatik.

Venni kívánók felhivatnak, miszerint szabályszerűen kiállított s 4000 frt bánatpénzzel és 50 krnyi bélyeggel ellátott zárt ajánlataikat az alulírott erdőigazgatóságnál f. évi novemberhó 17-én délelőtti 11 óráig nyujtsák be, hol a hivatalos órákban az árverési és szerződési feltételek is megtekinthetők.

M.-Szigeten, 1885. szeptember 23-án.

M. kir. erdőigazgatóság.

(Utánnymat nem díjaztatik.)

8888. sz. Brassómege Szászmogyoros község tulajdonát kepező a m. kir. államvasutak közvetlen közelében fekvő „Schifferlek“ nevezetű erdőből 200 holdterületen lévő 31.885 frtra becsült tölgyfatömeg f. évi november 7-én délelőtti 10 órakor Brassóban a megye hivatalos helyiségében írásbeli ajánlatok útján tartandó nyilvános árverésen Szászmogyoros község képviselőjének f. é. augusztus 2-án tartott ülésében 28. jkp. alatt hozott határozatával megállapított feltételek mellett elfogadatni.

A ki ezen tárgyalásnál részt akar venni, köteles a fenti becslésnek 10% -át bánatpénzzel a szabályszerű 50 kros bélyeggel ellátott lepecsételt írásbeli ajánlataihoz csatolni.

Az ajánlatban foglalt vételár összege számmal és betűkkel kifejezendő és kiteendő azon nyilatkozat is, hogy ajánlattevő az árverési feltételeket ismeri és azoknak magát aláveti.

Ezen ilykép felszerelt ajánlatok a fentebbiekben kitűzött napon és helyen, hol a részletes feltételek is a hivatalos órák alatt betekintethetők, legkésőbb d. e. 10 óráig benyujtandók.

Brassó, 1885. évi szeptember 29 én.

Ronn Gyula,
királyi tan. alispán.